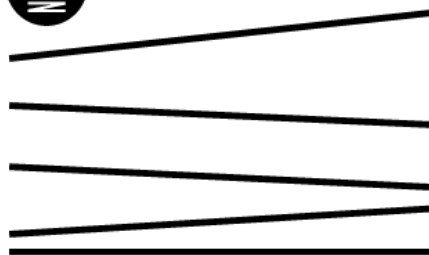

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Nielsen, Anton.

Livet paa Landet : Skildringer.

Kjøbenhavn : Karl Schønbergs Forlag, 1871

186 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

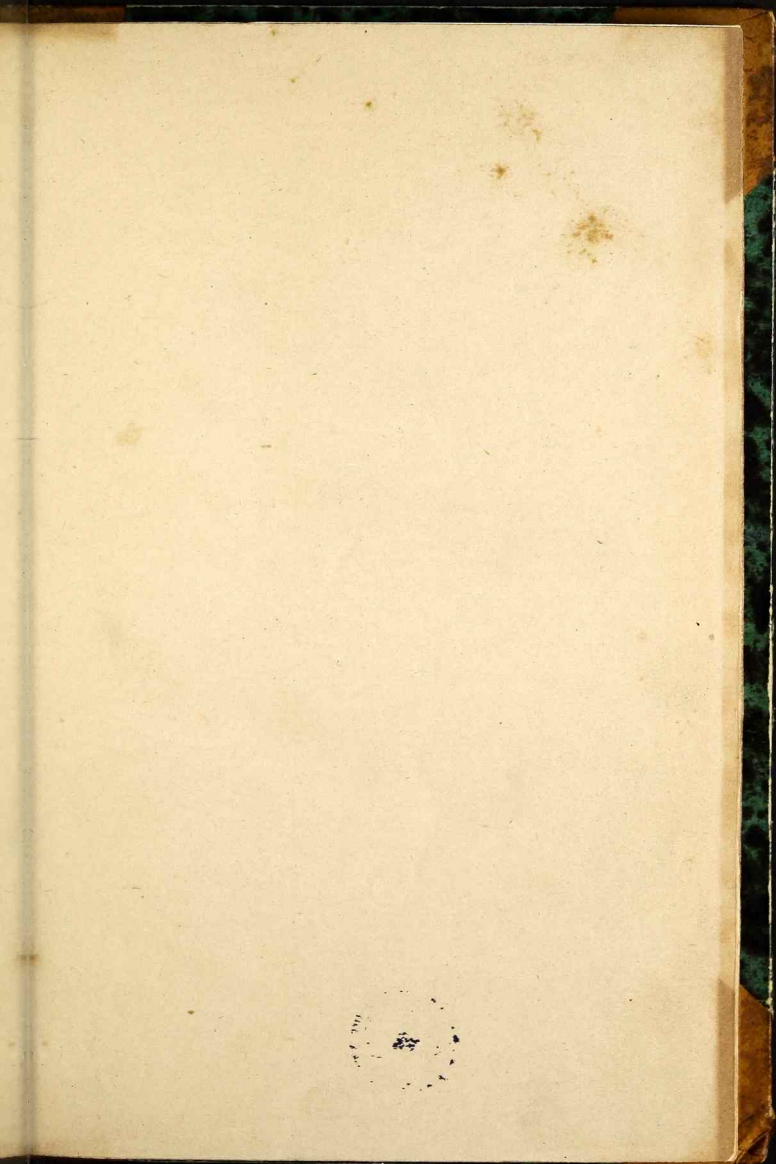
57. - 227. - 7

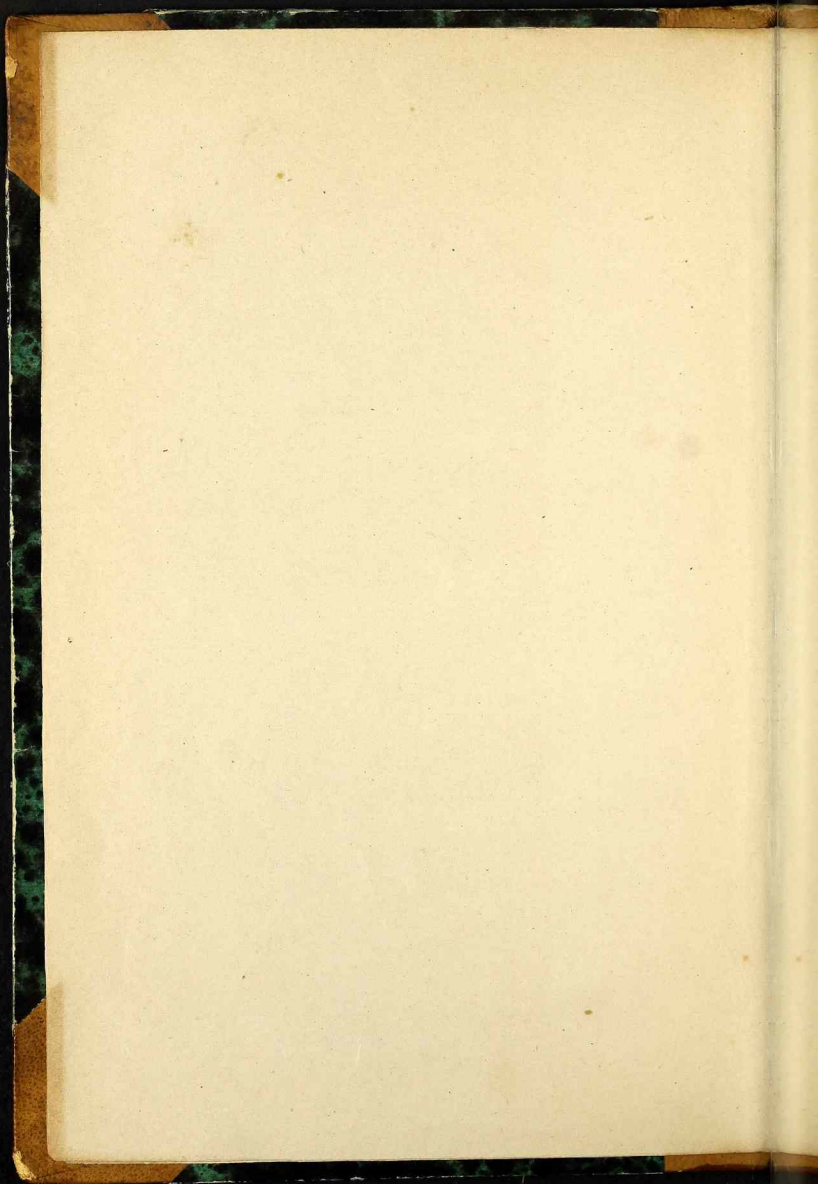
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130021585735

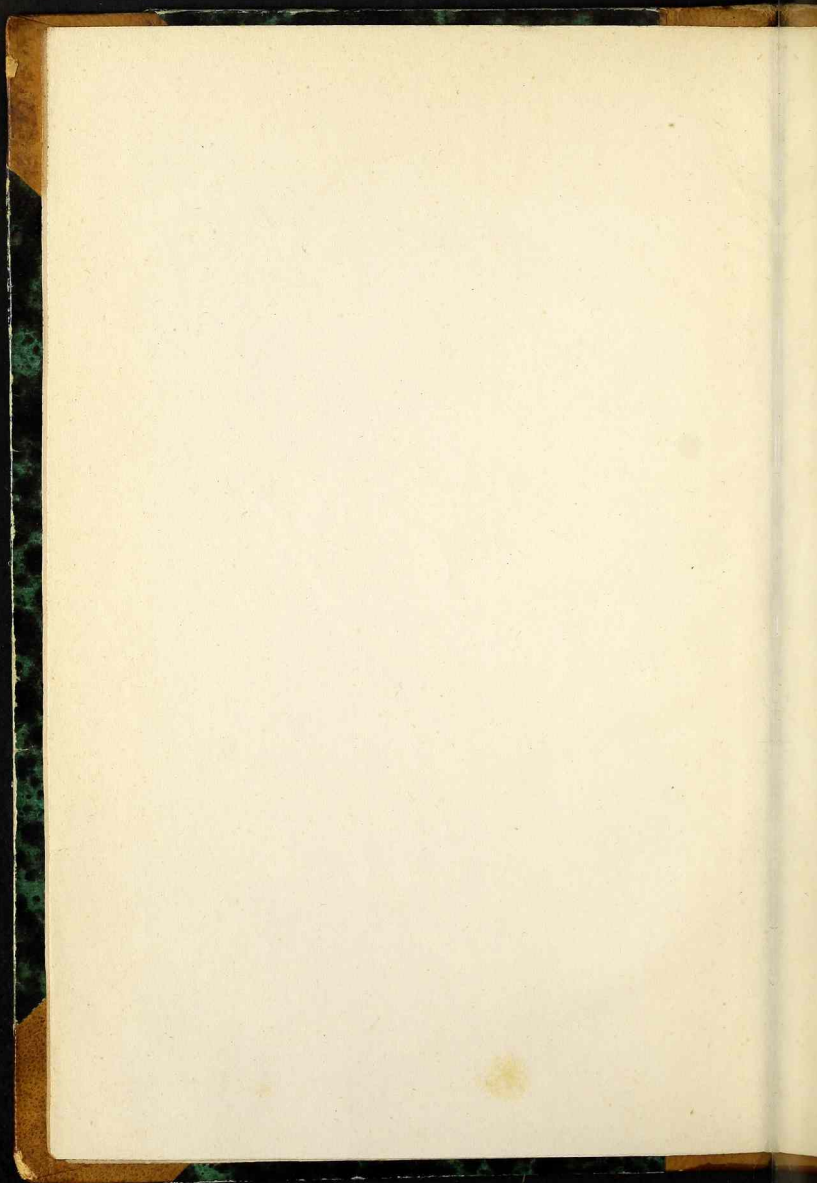
Dieci per la Libertà

St. Giovanni

Antonio N. 1870

St. Giovanni

St. Giovanni

Livet paa Landet.

Skildringer

af

Anton Nielsen.

Kjøbenhavn.

Karl Schønbergs Forlag.

1871.

57,-227,-7°

Libri per la vendita

Libri per la vendita

Libri per la vendita

Bianco Lunos Bogtrykkeri ved J. S. Møhle.

Saa tidt jeg saa paa dig, du lille Spurv,
hvor flink du samlede paa Mark og Beje,
hvor glad du fløj til Hedens skjulte Kurv
med Korn til dine Smaa paa bløde Leje.

Saa tidt jeg saa, i Tjørnebuskens Hang,
hvor let du ghygede paa grønne Kviste;
du stemte op saa glad din bedste Sang,
og at den ringe var, du selv ej vidste.

Din friske Kvadder fyldte dog mit Bryst
og vakte Genklang der af Tanter rene;
saa lærte jeg, at selv en fattig Røst
ej altid skal i Verden klinge ene.

Nej, har den kun sit Hjem i Hjertets Bo
og springer ud fra Livets bedste Kilde,
saa vil den nok, du gav mig, Spurv, den Tro!
saa Indgang hos de Smaa og hos de Milde.

Jeg kvidrer med, du lille, muntre Kræ,
med mine Toner, som de nu kan blive;
der samles vel omkring mit Tjørnetræ
en lille Flok som de kan Glæde give.

Jeg deler ud, for jeg har ogsaa Smaa,
hvert Korn jeg fandt paa Bondens Mark og Beje;
og kan det hjælpe dem til Vækst at saa,
det er den bedste Løn som jeg vil eje!

THE
THE
THE
THE
THE

THE
THE
THE
THE
THE

THE
THE
THE
THE
THE

THE
THE
THE
THE
THE

THE
THE
THE
THE
THE

THE
THE
THE
THE
THE

Den ny Adel.

Den gamle Grev Rosenfelt levede baade Vinter og Sommer et meget stille Liv, ude paa sin Herregaard. Han havde Omegnens Adel samlet en Gang om Aaret til Jagten og for alle borgerlige Honoratiorens var der stor Middag hver Aarsdag, det var det hele. Vi begynder nu en Juleaften. Der var meget stille paa Herregaarden, ikke et fremmed Menneske og dog en dobbelt Fest. Thi foruden at det var Jul, var det ogsaa den unge Greves Fødselsdag. For tyve Aar siden, var han nemlig kommet paa denne Aften som en Julegave og da hans Forældre, hverken før eller siden havde faat nogen Gave af den Slags, saa kan man nok vide, at den blev holdt i Vre. Nu var han vokset op til en dejlig, frisk Yngling; hans Forældre var jo særdeles glade over ham, naturligvis — men der var alligevel noget i Vejen med ham, som kostede det højvelbaarne Egtepar baade Rykker og Suk, og hvad mon det kunde være?

De havde nylig spist Aftensmad. Tjenerne var gaat, efterat have aabnet Dørene til de tilstødende Bærelser. Greven bød sin Hustru Armen med et Suk. Den gamle Komtesse, en langt ude Beslægtet, rejste sig og ventede at den unge Grev Ferdinand skulde hyde hende Armen; men han gik tankesuld bag efter sine Forældre og overlod hende til bitre

Betragtninger over Nutidens Mangel paa Høflighed. Toget standse i et Bærelse, der var prægtigt oplyst. Midt paa Gulvet stod et Julebord, dækket med kostbare Gaver. Greven og Grevinden delte ud. Først vekslede de Gaver, ledsagede af pæne Ord, med hverandre indbyrdes, derpaa delte de ud til Sønnen og Komtesse. Hun blev uhyre glad for et Armbaand og en Brystnaal; det havde hun Grund til, for naar hun fik det paa, saa var der dog noget kønt ved hende. Grevens Gave til Sønnen var en dejlig sølvbeslagen Jagtbøsse med alt ønskeligt Tilbehør og Grev Ferdinand gjorde sig ogsaa al mulig Umage for at være saa glad derover. Grevinden gav sin Søn to sorte Slips, med en hvid broderet Blomst i Hjørnerne, og Sønnen tog sin Moder om Halsen og kysede hende med saadan en Varme, saa den gamle Greve næsten blev misundelig. Derefter gik de tilbage til Dagligstuen, hvor Kvindfolkene satte sig til Ro, men Greven indbød sin Søn til at ryge en Sigar i sit Bærelse. Da han nu havde faat sat sig i Gyngestolen med Gyngeskammelen under Fødderne og den tændte Sigar i Munden, var han rigtig i sit Ves.

„Naa, hvorledes gaar det saa i Byen, min Søn? Hvor-
dan har han det, Kammerjunker Kronberg?“

„Aa, godt. Han er da raff.“

„Har du nylig besøgt ham?“

„Nej, men jeg hilste paa ham i Aftes, paa Gaden.“

„Hvordan gaar det med den unge Grev Hohenheim?“

„Er da Venner endnu?“

„Ja, vi har aldrig været Uvenner.“

„Han er vel din nærmeste Umgangsven, kan jeg tænke.“

„Ja, vi ses da en Gang imellem, naar det kan træffe sig.“

„Men hvem omgaas du da egentlig med, hvem i Alverden kan du foretrække for Hohenheim?“

„Ja Fader, der er ingen jeg saadan har sluttet mig til. Naar jeg sidder ene i mit Værelse med mine Bøger, eller jeg gaar ene min Tur paa Volden, saa er jeg mest lykkelig.“

„Ja, det er meget godt, min Søn. Jeg skulde være den sidste der skulde opmuntre dig til Udfsejler; men tillad mig at sige dig: saadan et ubemærket Liv passer sig ikke for Grev Ferdinand af Rosenfelt. Det vilde være rosværdigt for enhver borgerlig Student, men af en ung rig Adelsmand fordrer man, at han skal vise sig som en saadan og hævde sin Stilling.“

„Men kære Fader, er der da ikke Frihed for Adelsmænd, ligesaavel som for andre Folk heri Landet?“

„Frihed!“ raabte Greven og sprang op. „Frihed! skal jeg ogsaa høre det infame Navn fra dine Læber. Frihed, det er et Gøglespil, et Lustsyn, men desuagtet er det en Gift, som vil tilintetgøre Samsfundets Organisme.“

„Men Friheden kan dog gøre Folk saa kraftige og saa glade.“

„Glade! ja ligesom Børn kan blive glade over en Rangles tomme Klang. Men lad mig sige dig, Grev Ferdinand af Rosenfelt, at det Legetøj man kalder Frihed, er ikke for os, Tronens og Samsfundets Støtter. Støtter, de skal bære, de kan ikke være fri, men maa staa stille; naar de vasker og ryster, saa ryster hele Huset. Saaledes er vor nedarvede Plads, som vi ikke kan forlade uden at blive Genstand for vore Jævnliges Foragt.“

„Men Fader!“

„Ja, jeg kommer i Affekt, undskyld, min Søn; Fejlen er ikke ene paa min Side. — Men lad det komme til en rolig Forklaring imellem os. Hvorledes lever du din Tid

derinde? Du har jo i alt ikke brugt thyve Daler om Maaneden. Sulter du? Lever du som en Gnier, eller hvordan er det fat med dig?"

„Kære Fader, du ser jo, at jeg er ordentlig klædt og vel ved Magt. Jeg lever saa lykkeligt som et ungt Menneske kan leve — men — men der er dog noget, som staar for mig, noget som jeg længes efter, men jeg kan ikke saa Navn til det, nej!"

„Lad mig sige dig, hvad det er. Der er Abspredelse du trænger til. Jeg kender dit Gang til Ensomhed, men det har ingen, allermindst unge Mennesker Gavn af. Hvorfor besøger du ikke Teatret? Hvorfor holder du ikke Ridehest? Hvorfor kommer du aldrig til Væddeløb? Hvorfor afflaar du alle Indbydelser til Jagtpartier, Middagselskaber og Baller? Hvorfor tager du aldrig Del i de smaa lystige Ungkarlegilder, som andre unge Mænd af din Stand sætter saa megen Pris paa? Du ser, jeg er vel underrettet. Du sidder i din Ensomhed og længes og vil dog aldrig gøre et Skridt for at saa din Længsel stille. Du er altsaa fast besluttet paa, at blive en Særling."

„Al nej Fader, du tager rent fejl af mig. Jeg holder kun af Ensomheden, fordi jeg er nødt til at være ene. Na var der et Menneske, som kunde forstaa mig, jeg vilde styrte mig i hans Favn, jeg vilde aldrig skilles fra ham. Nej, de Mennesker jeg kender er ikke saadan. De Abspredelser som du nævner, de har jeg jo prøvet allesammen, men jeg bliver saa tom og saa flov ovenpaa, saa jeg er flere Dage om at forvinde det. — Nej Fader, lad mig gaa min egen Gang, der er maasse mange, som vil kalde den stæv, ja, lad dem kun det; men skal jeg blive lykkelig, saa maa jeg følge min egen Natur. Maa jeg saa, kære Fader? du plejer jo aldrig at nægte mig noget paa min Fødselsdag."

„Det gør mig ondt, at vi har faat fat i det Emne i Aften; nu vil jeg lade det fare med denne Bemærkning, som du maasse vil være saa god at erindre: længere end et Aar til, faar du ikke Lov til at leve som Eremit.“

Klokken 9 Julemorgen var Solen oppe over Synsfredsen og smykkede den blege Vinter med Lysets Glands og Livets Farver. De rimfrosne Træer i Haven rødmede udseligt over deres egen Pragt; den sorte Røg fra Skorstenen boltrede sig i den gyldne Solglands og straalende af Glæde søgte den op imod det Høje.

Den grevelige Familie var tidlig samlet til The, kun den gamle Komtesse manglede. De sad og var glade over hverandre, men vekslede ikke mange Ord. Pludselig hørtes der Bjældeslang.

„Kommer her Fremmede saa tidligt!“ udbød Ferdinand og sprang hen til Vinduet. Den gamle Greve rejste sig og sagde:

„Nej, det er ikke andet end den sidste Julegave, min Søn. Jeg ved jo du holder saa meget af, at køre i Kane.“

„Aa, det var dog et nydeligt lille Køretøj. Tak, kære Fader! Er Hesten ogsaa min?“

„Ja, og Kudffen med, om du vil have ham.“

„Har du set det, Moder, kom herhen! Aa, nu bliver jeg vist ikke hjemme nogen eneste Dag i Julen!“

„Aa, det har vist ingen Nød med saadan en Gueboer. Jeg lod spænde for; det faldt mig ind, at du muligvis vilde til Kirke. Grevinden og jeg finder det temmelig koldt, men et Medlem af Herskabet burde dog ikke savnes i Dag i vor Kirke.“

„Aa Moder, maa jeg ikke køre for dig til Kirke? Du plejer jo ikke at være bange for Kulden.“

„Ja jeg ved virkelig ikke, lille Ferdinand,“ sagde hun

og saa spørgende paa Hs. Højvelbaarenhed. Denne rynkede Banden og sagde:

„Paa en stor Højtidsdag burde man dog komme mere standsmæssig afsted. Du kan jo hverken have Rudst eller Tjener med — saa maa du tage den store Kane.“

„Na nej Fader! Lad mig nu denne ene Gang køre for Moder i min egen lille Kane! Jeg skal nok selv være baade Rudst og Tjener.“

„Naa, ja, du vil jo ikke ligne andre Menneffer.“

„Men bliver du ilde tilmode over det, Fader, saa bliver vi heller hjemme.“

„Vist ikke; jeg bliver jo glad af at se paa dig.“

Nu blev der ringet paa Kammerjomsfruen, for Grevinden skulde skynde sig og efter en halv Times Forløb sad hun virkelig nede i Kanen, under en Dynge Pelsværk. Nu spinnede Grev Ferdinand den vældige Kanepibst og i kort Galop for Hesten ud af Porten. De for nu hen ad den blændende hvide Flade med de lyseblaa Skygger. Bjælderne klang, Hesten prustede, Kanetøjet glimrede i Solen; men de to glade Menneffer, det var dog den største Stads. De sølte sig saa fri som Fuglen i Luften og de skiftede saa mangt et kærligt Ord. Moderen talte om sin Længsel og sit Haab; det var Sønnen, det var Sønnen! Han talte om sin Glæde over Hjemmet, det var Moderen, ja, det forstod hun. Han talte ogsaa om sin Længsel og sit Haab i den dunkle Fremtid; det forstod ingen af dem.

De naade Landsbhyen. Børnene kom springende for at se efter Kanen, de Gamle, som var indenfor aandede paa de frosne Ruder; for man vil jo altid saa gerne se efter en Kane, det gaar saa muntert. Oppe ved Kirken strømmede Folket sammen. Hvem var dog det? Na, det var jo Grevinden, og Sønnen der kørte for hende! Nej, nu havde

de dog aldrig set Grevens komme saa ligefrem affted! Sønnen førte for Moderen, ligesom andre Menneſter, nej, det var da morſomt.

Mange tilbød ſig at føre Kanen hen i en Gaard. Ferdinand takkede og rakte Tømmen til den nærmeste. Derpaa tog han ſin Moders Rejſetøj paa den ene Arm og bød hende den anden. Nej, hvor Grevinden dog var mild i Dag! men det var da ogsaa ſaadan en dejlig Søn hun havde at følges med. Klokkerne kimed. Juleſangen begyndte om: Et lidet Barn ſaa lyſteligt.

Gud er os ikke ſtreng og vred,
det kan vi deraf vide,
at han har ſendt ſin Søn herved
for Verdens Skyld at lide.

Da ſkyldtes Grevindens Dje med Taarer. Nej, den Gud kunde ikke være ſtreng og vred, ſom ſaadan havde ſkyldt hendes Hjerte med Glæde. Og Sønnen forſtod ſin Moders Taarer, de gjorde ham glad, de avlede ogsaa Taarer i hans Dje. Men nu var Præſten paa Præſteſtolen. Hvad var det? Et ungt Menneſte uden Kjole og Krave! Men hvor var den gamle højærværdige Provſt, der altid blinkede ſaa meget ſmukt med Djnene, ligesom han kæmpede med Taarer, iſær naar han bad for den grevelige Familie! Na, han ſad nede i ſin Stol endnu — altsaa maatte det vel være hans Søn, den unge Kandidat.

Det var første Gang han prælede i ſin Faders Kirke. Menigheden var ſaa ſpændt. Provſtens Tale kunde de udenad, for længe ſiden. Nu beghnder hans:

„Velkommen, du ædle Kongeſøn, til dette ringe Land og dette ringe Folk! Tusinde Gange velkommen! Kom du ſom andre Konger og Kongebørn, naar de rejſer om i deres Land for at blive fejret, for at blive modtaget med Pragt

og Glands, for at tilbringe en Tid i Herlighed og Glæde, saa var du kommen forgæves til denne fattige Jord. Den Herlighed du kan finde her, er kun Støv og Aske mod den du forlod. Men du kender os bedre, vi kender dig bedre, du ved at al Skabningen sukker og er i Smerte indtil nu; du er ikke kommet for at modtage Ofre, men for at ofre dig selv, saa at Smertens Suk kan opløse sig i Glædens Smil. Ikke er du kommet for at nyde, men for at arbejde og kæmpe, for at vise os Livets Strid, for at gaa fremmerst i den haarde Kamp. Velkommen da, ædle Kongesøn, al Verdens Trøst! Dit Korsbanner skal være det Mærke vi følger i Kampen, det skal vise os Vej til den evige Sejershal, hvor du skal trone, efter at du har lagt alle dine Fjender under dine Fødder!"

Nu fortalte han, hvorledes Verden, fra et Paradis uden Smerte og Sorg, var bleven forvandlet til en stridende og sukkende Verden, paa Grund af Menneffets dybe Fald. De havde i mange, mange Aar strebet en haarde Kamp under Lovens Ansørsel, uden andet Haab end den Lysning i det Fjerne som Profeterne pegede paa, men nu var den signede Dag kommen med Solens fulde Glands, nu kunde vi se den Enbaarnes Herlighed, fuld af Naade og Sandhed. Nu var han kommen med Styrke og med Sejershaab til enhver, der vilde følge ham og hans Banner. Men Bannerets Mærke var Korset, det vil sige Kampen, den aldrig hvilende Strid mod alt Ondt i os og uden om os, Striden for alt hvad der kan kaldes godt og skønt i Himlen og paa Jorden. I Paradis, der havde Menneffet Barnekaar, der svandt Tiden i Fryd og Fred, nu har Frelseren atter vundet os Paradisets Barnekaar, men vi maa kæmpe os frem dertil; selv det, at leve som et Menneffe, er at kæmpe, men at leve som en Kristen, er at stride den ædleste Strid for det højeste Maal.

Det er ikke værd at gøre Udtoget af hans Præken længere, det bliver dog kun mat imod det varme Ord han talte, det Ord som lysnede i hans Ansigt og strømmede frisk fra hans Hjerte. Menigheden var aandløs, den havde aldrig før kendt Ordets Kraft. Hvad Styrke var der vel i de hule Fioskler Provsten opvartede med, om end de blev fremsagte med den rigtigste Betoning og ledsagede af det yndigste Minespil.

Da Kandidaten sagde Amen turde den ene knap se paa den anden. Alle var forbavsede, mange var virkelig rorte og iblandt dem de to adelige Tilhørere. Grevinden glemte rent, at hun og hendes Gemal plejede altid at tage bort straks efter Talens Slutning. Da hun endelig huffede paa det, saa hun at hendes Søn sang med saadan en Lyft, at hun ikke nænnede at forstyrre ham. Først da al Ting var forbi rejste Grevinden sig og fulgte med Sønnen og med den øvrige Menighed. Alle saa de saa mildt til Moder og Søn og der var mange, som vilde gerne have sagt et venligt Ord til dem; det havde vistnok ogsaa faldet i god Jord, men de torde ikke.

Den Mand, som havde kørt Kanen hen i Byen var gaat ud i Forvejen, nu stod han derude ved det forspændte Køretøj og var hel glad og stolt over, at han havde maattet gøre Greven den lille Tjeneste. Grev Ferdinand tog Tømmerne og rakte Manden sin Haand til Tak og Grevinden nikkede saa mildt til ham. Derpaa hilste de venligt til alle de andre og for afsted.

Da de var kommet vel ud af den nysgerrige By højede Ferdinand sig ned og spurgte:

„Kom Moder ikke til at fryse?“

„Nei, lille Ferdinand, jeg er saa yndig varm.“

„Hvordan synes Moder om Turen?“

„Na, jeg kan aldrig huffe, jeg har haft saa smuk en Julemorgen.“

„Og Prækenen?“

„Ja, den forbaavtede mig virkelig.“

„Ikke mere?“

„Jo, den gjorde mig saa glad og varm.“

„Mig ogsaa. Den har givet mig saameget at tænke paa.“

„Det gjorde mig ogsaa saa godt at se, hvor venlige de simple Bønderfolk var imod os; det har jeg aldrig set før.“

„Na, Moder! hver Gang de saa mildt til mig, da fik jeg stor Lust til at tage dem i Haanden, ja, til at trykke dem op til mit Bryst.“

„Gud bevares! Det havde da været et højt effalteret Skridt.“

„Ja, men hvorfor skal vi ogsaa sidde saa alene paa vore store Herregaarde, hvor der aldrig kommer andre end de stive Grever og Baroner. Saa du ikke hvor fortroligt de talte sammen og fulgtes ad, alle Bønderfolkene. Jeg er vis paa, at der er maasse ikke en eneste, uden at han besøger en god Ven i Dag, eller ogsaa der kommer nogle Venner til ham. Det er blot os Adelige, som er fordømte til at sidde i vor Storhed og Glæds og kede os ihjel — men det forstaar sig: vi keder os med Anstand.“

„Nu bliver du jo bitter, lille Ferdinand!“

„Ja, kære Moder, det kan da heller ikke være rigtigt, at vi saadan stiller os fra Folket. Hvorfor maa vi ikke tage Del i deres hyggelige Samliv, de vilde jo dog saa gerne have os med. Vi er jo dog alle danske Folk, enten vi bor i Hytter eller i Borge — og Kristus, som er født i Dag, han er jo dog født for os alle. Hvorfor skal saa nogle leve ligesom de var en fremmed Slægt i Landet, uden at leve

sammen med det øvrige Folk, uden at glæde sig med det, uden at stride og lide med det. Jeg føler der er noget stygt og usandt i denne Adskillelse."

"Ja, min Søn, jeg har undertiden følt noget lignende og det har ogsaa gjort mig ondt, at det er saadan. Men Vorherre bevare os fra at tænke paa nogen Umbæltning; vi maa jo lade os nøje med den bestaaende Samsundsorden."

"Nej, Moder, hvad der ikke er godt, det maa vi ikke lade os nøje med, for det kommer ikke fra Gud; det maa vi bestandig kæmpe imod — —"

"Men hør, lille Ferdinand, du maa endelig tale forsigtig med din Fader om saadanne Ting; han er en gammel Mand, der tilhører Fortiden."

"Ja, men jeg er en ung Mand, kære Moder, og jeg maa ogsaa tilhøre den Tid jeg er opvokset i, dersom ikke jeg skal komme til at foragte mig selv. Trø! Gud fri os! der ligger jo et Menneske i Sneen!"

Han sprang af. Det var en pjaltet Haandværksbænd som saa noget fordrucken ud.

"Ala Gud, er han død?" spurgte Grevinden.

"Nej, han sover, men han vilde vist aldrig vaagne mer hvis vi lod ham ligge her."

"Ala, den Stakkel!"

"Tør Moder holde Tømmen?"

"Ja lad mig prøve — Er der dog ingen Mennesker her i Nærheden?"

"Nej."

"Men hvad vil du gøre med ham?"

"Jeg vil se at faa ham hen i Forenden af Rænen."

"Uh, nej! saa vil jeg hellere gaa."

"Nej, det kan du ikke, i den dybe Sne."

Ferdinand fik nu rejst ham overende; han stønnede uden at kunne vaagne.

„Uh, hvor han er rædsom! Nej, jeg bliver ikke paa Ranen!“

„Kære Moder, tænk dog paa, at Kristus er ogsaa kommet til Verden for dette stakkels Menneſkes Skyld — — Kunde jeg dog bare faa ham vaagen; han er mig for tung.“

Ved at kaste Sne i Ansigtet paa ham, fik Ferdinand dog faa meget Liv i ham, at han kunde hjælpe lidt til. Han saa sig forbauset om, uden at sige noget. Ferdinand fik ham til Sæde i Ranen og indhyllede ham i Tæpper, hans Dine faldt straks til igen. Han trykkede vistnok Grevindens Fodder slemt, men hun klagede sig ikke og nu gif det da ogsaa i en susende Fart.

„Lille Moder, det var sikkert en Guds Styrelse, at vi skulde faa Dje paa ham,“ sagde Ferdinand.

„Ja, det var det jo nok — — Men du kører da vel ikke hjem med ham?“

„Nej, jeg sætter ham af i det første Hus vi kommer til — Og saa vil vi se at redde, hvad Menneſkeligt der endnu er ved ham.“

„Ak, der er vist ikke meget.“

„Ja, saalænge der er Liv er der Haab.“

Da de havde kørt en lille Tjerdingsvej kom de til en Gaard, som laa lidt fra Vejen. Grev Ferdinand kørte rask derind. Porten stod just aaben. Der blev Forundring, flere Ansigter kigede ud igennem de halvt optøede Ruder; en Karl og en Dreng sprang ud.

„Er Manden hjemme?“ spurgte Greven.

„Nej, mine Forældre er kørt til Kirke,“ svarede Karlen.

„Naa — Her er et halvdødt Menneſke som jeg har fundet paa Landevejen. De faar tage ham ind i Varmen og

pleje ham, til han bliver rask igen. Jeg skal nok betale Dem for Deres Ulejlighed. Jeg er Grevens Søn her fra Rosenfelt; det er min Moder."

Nu fik de Stympere af, Greven og Karlen slæbte ham ind i Stuen og Gaardmands sønnen lovede, at de skulde nok sørge for ham. Greven kom paa Kanen igen og sagde:

"Farvel! og Tak skal De have! Hils saa Deres Forældre, at de maa være gode imod ham; jeg skal nok betale."

"Men hvem skal saa betale Dem for Deres Ulejlighed?"

"Hm, Hm! Saadan noget betaler Vorherre os mange Gange," svarede Greven rødmenende.

"Ja, mine Forældre er heller ikke vant til, at saa anden Betaling for den Slags."

Nu hilse de Kørende høfligt og kom afsted igen.

"Naa, Gud ske Lov!" sagde Grevinden og drog Vejret dybt. "Jeg haaber dog ikke det har sinket os, saa vi skulde komme paafaldende sent."

"Nej, nu er vi jo straks hjemme."

"Det var jo et helt Eventyr. Torde vi bare fortælle det der hjemme!"

"Ja, kan vi ikke nok det?"

"Nej, det er vist ikke raadeligt — — Jeg syntes den Karl i Gaarden talte saa nærvist til dig."

"Det syntes jeg ogsaa selv. Jeg fornærmede ham vist ved at byde dem Betaling flere Gange."

"Men det var du jo nødt til. Du kunde jo ikke forlange den Ulejlighed af dem for intet."

"Nej, men saa kunde jeg ladet dem fordrø, om de havde haft Sind til det. Hvis nogen bød mig Penge for saadan en Kærlighedsgerning, tror Moder saa ikke, jeg blev vred?"

„Ja, det er ogsaa en anden Sag.“

„Nej, det er ganske den samme Sag. Og desuden staar han fuldkommen fri overfor mig og har Lov til at tale ligesaa dristigt til mig, som jeg til ham.“

„Ja, jeg ved ikke, min Søn. — Man hører saa mange underlige Ting i denne Tid, som jeg kun forstaar paa halvt. Men det forekommer mig som de gamle stolte Herreborger ryfter i deres Grundvolde.“

„Nej Moder, de ryfter ikke, de skal ikke væltes; men de smuldrer hen, tilligemed alt hvad de gemmer fra en Tid, som er dømt af Folkets Aand.“

Nu naade de Herregaarden, der knejsede saa stolt med sine Spir og Fløje, med sit adelige Vaaben over Porten med Hjelme og Bædderhorn, med Roser og Lillier.

„Na, havde der bare vajet et Dannebrogsslag, istedetfor det altsammen,“ sukkede Ferdinand ved sig selv.

Dagen henrandt temmeligt kedeligt for ham. De øvrige Medlemmer af den grevelige Familie ledede sig vel ogsaa, men de var saa godt vant til det. Kronen paa det hele var en Familiemhist, der bragte Grev Ferdinand til at synde saa haardt imod den gode Tone, at han gabede flere Gange. Det blev ikke ubemærket af den gamle Komtesse, hun udøste ogsaa sin fornemme Harm for Kammerjomfruen, da hun ikke havde andre.

Anden Zuledag, om Morgenens tidlig, Klokken tolv, som det hed paa Herregaarden, forlangte Grev Ferdinand sin Kane og førte hen til den Bonde hvor han havde været Dagen i Forvejen. Han spurgte efter Haandværksvenden og blev vist op til et Kammer, hvor han laa.

„Naa, hvordan har De det i Dag?“ spurgte Greven.

„Var det Dem, der tog mig op fra Landevejen a’.“

„Ja.“

„Gud velsigne Deres gode Hjerte, men — ja, jeg skulde vel inte sige det — men det havde vist været bedre, hvis De havde ladet mig ligge.“

„Hvorfor dog, Menneſſe?“

„Jo, ſer De, nu har jeg haft det ſaa godt her i Dag og igaar hos diſſe dejlige Menneſſer — jeg har aldrig ligget i ſaadan en Seng ſom denneherſens — og de har aldrig talt andet end Venlighed til mig, ſkønt de ſaa hvordan jeg var faren. Det er li'ſom jeg var i Himmerig; men nu ſkal jeg jo ud til min Elendighed igen. Jeg drikker, naturligviſ, og bli'r et Dyr li'ſom før — men vil De tro, unge Herre, at nu bliver det ſtrengere for mig; det føler jeg.“

„Men det beror jo paa Dem ſelv, om De vil gøre Dem til et Dyr.“

„Nøjlet rigtig! Saadan ſagde jeg ogſaa, da jeg var et ungt, ſmukt Menneſſe li'ſom De, for det har jeg voren. Og, ja! — Saa ſagde jeg li'ſaadan, naar jeg ſaa en fordrucken Haandværker, men den Gang vidſte jeg inte hvad det var, at leve i daglig Omgang med raa Menneſſer og ſaa ſla's med Fattigdom, ja, og ſaa ſin egen Begærlighed. Nu ved jeg det, Gud bedre mig!“

Saa græd Stymperen ſom et Barn og det ſkar i Hjertet paa den unge Mand; han ſagde:

„Nu ſkal De ſlaa Dem til Ro her, Julen over. Naar De kommer op, ſaa kan De jo hjælpe Folkene med et og andet. Hvad Haandværk har De?“

„Jeg er Sallemaver.“

„Ja, ſaa vil der jo nok blive noget til Dem at beſtille for det forſte. Vær nu glad og tak Vorherre for Deres Frelſe. De kan jo da mærke, han har ikke forladt Dem endnu. Efter Nyaar tales vi ved igen.“

Greven ſik nu gjort Aftale med Manden om, at Sattel-

mageren maatte blive der for det første og da det lod til, at være Gaardmanden ligesaa meget om at gøre, at redde det ulykkelige Menneske, saa brændte Greven sig ikke anden Gang ved at byde Betaling. Nu kom Konen ind og sagde, lidt underlig:

„Jeg tør vel ikke byde Greven en Kop Kaffe — men det er jo kun simpelt. Her er en anden Ungkarl, som vil gøre Dem Selskab; det er da egentlig ham, der har sat det i mig, for jeg tørde ikke. Men de Unge, de kan jo snart blive kendt.“

Greven saa forbavset, men tillige glad paa hende og fulgte hende ind i Dagligstuen.

„Men min Hest fryser fordærvet!“ udbrød han.

„Ham har vi sat ind i Stalben,“ svarede Sønnen, som nu rejste sig op, og uden videre gav Greven Haanden.

„I Dag har jeg været i Kirke, i Dag var det min Tur,“ fortalte Hans.

„Naa! Hvem prælede i Dag?“ spurgte Greven.

„Det gjorde Provstens Søn, ligesom igaar. Provsten er nok hæs i denne Tid.“

„Hvad synes de om Kandidaten?“

„Rigtig godt. Det er da en, som kan faa Folk til at høre efter. Igaar havde han nok talt om Kampen her i Pivet, i Dag talte han om Kampens herlige Udgang; hvorledes de Trofaste saa bestandig klarere Sejren, indtil de tilsidst, ligesom Stefanus kunde se Himlen aaben.“

„Na, havde jeg bare hørt det med!“

„Kender De ikke Provstens Søn!“

„Nej, han er jo ældre end jeg, og han har været borte altid.“

„Ham skulde De rigtignok snakke med. I to kunde vist blive godt kendt.“

„Ja, hvorledes skulde det gaa til? Vi omgaas jo ikke
og jeg ved ingen, som kan gøre mig bekendt med ham.“

„Na, De kan jo bare køre ind i Præstegaarden, lige-
som saadan som De førte ind her.“

Greven rødmede, uden at svare.

„Jeg kan gerne følges med derop, for jeg er godt kendt
som med ham.“

Greven saldt fra den ene Forbavselse i den anden; han
kun kunde neppe komme op af den ene, førend han plumpede i den
anden. Denne ligefremme, trofylde Maade hvorpaa de be-
st handlede ham, den højhjertede Maade hvorpaa de tog imod
H. Haandværksfrenden, den Søn som var saa oplyst og for-
st standig; og at han vilde præsentere Greven i Provstens Hus,
til alt det var lutter Forbavselse, den ene større end den anden.

Greven blev helt overvældet og henrevet af dette friske og na-
turlige Liv, som han neppe kendte af Fortællinger. Han saa
paa sit Ur, der var fire Timer til Middag, han talte for
Tilbudet og der blev straks spændt for.

„Det er vel bedst, at De staar bag paa og fører; for
De vil vel ikke have, at jeg skal antages for Deres Tjener,“
sagde Hans.

„Nej Hans, det passer da ikke, at Du sidder i Rænen!“
sagde Moderen.

„Jo, det er da bedst at Greven fører sin egen Hest,“
sagde Manden. Det syntes da Greven ogsaa var rimeligt,
og saa kørte da Gaardmandssønnen ind i Rænen og gjorde
sig det mageligt med Teppe og Fodpose, mens Greven var
hans Ruds. De var ikke kommet ret langt fra Gaarden
førend Rudsken sagde:

„Hør Hans! hvor har De faat det Væsen fra, som er
saa forskellig fra andre Bønderfolks Væsen, ja, selv fra Deres
Fædres?“

„Ja, De synes vist ikke ret godt om mit Væsen, men saadan er jeg ellers ikke. Jeg undrer mig over mig selv, at jeg er saa dristig ved Dem, saadan har jeg aldrig før kunnet tale med sine Folk. De maa ikke blive vred paa mig, det er ikke af Næsvished, men — men det kommer vist af, at De er selv saa ligefrem.“

„Ja, men De taler saa godt for Dem, har De været meget ude?“

„Nej, jeg har aldrig været andre Steder end hos mine Forældre. Men en Ting tror jeg nok jeg har haft saa meget Gavn af, og det er, at jeg er kommet saa meget sammen med Præstefønnen.“

„Det maa da være et rart Menneske.“

„Ja nu skal De saa ham at se. — Han har fortalt mig saa meget om Højskolerne og kunde jeg saa Lov til at komme paa saadan en, saa tror jeg næsten ikke jeg brød mig om, at komme andre Steder.“

„Jeg kender slet ikke disse Højskoler, mon de skulde være saa rare?“

„Nu kan De jo høre hvad Kandidaten siger om dem, han har været Lærer paa en. Saa! nu er vi her. Drej til Venstre, naar vi kommer igennem Porten.“

„Hvem skal melde os?“

„Det skal jeg nok klare. Goddag Jokum! nu faar du store Fremme!“ sagde han til Røgteren, der kom for at tage imod Hesten. „Kom nu denne Vej,“ bad han Greven og gik ind i Gangen og bankede paa Kandidatens Dør. Der var ingen. „Saa er de vel ved at spise til Middag, lad os saa gaa ind i hans Kammer og ikke forstyrre dem,“ sagde Hans, men det var forfildig. Kandidaten kom ud og tørte sig om Munden. Han tog Hans i Haanden og strakte tøvende

sin Haand ud imod Greven. Men denne tog flinkt imod og Hans var hurtig til at begynde paa Præsentationen:

„Ja, De sender vel ikke den Karl, det er Grevens Søn oppe paa Gaarden. Han var i Kirke igaar og der huede jeg ham Dem saa godt; saa fik jeg sat det i ham, at vi skulde køre herop til Dem.“

Kandidaten gjorde en lille Bøjning for Greven og sagde derpaa:

„Vi er ved at spise, vil De gøre os Selskab?“

„Tak, vi har drukkert Kaffe i dette Njeblik, men tjen os nu i, at gaa ind og spis færdig. De maa ikke forstyrre os nogen. Sig, at det er blot et Par Karle, som vil tale med Dem; det er nok ikke saa sjældent De taler med Karle,“ sagde Greven.

„Ja, saa ryger vi os en Pibe Tobak imens,“ sagde Hans.

Kandidaten gik med den Bædd og de spiste roligt videre derinde, uden at ane det fornemme Besøg. Men det kunde jo ikke holdes skjult længe, da Provstens Folk kendte Karetøjet fra Gaardsdagen. Kandidaten kom tilbage, han stoppede sin Pibe og satte sig hos dem, og de tre Unge kom snart til at staa sammen som gamle Venner og det var jo især den udmærkede Hans, som bragte al Stivhed til at forsvinde.

Pludselig bankede det paa Døren og ind traadte Provstens Afskarl, som tillige var Rudsff, i sin Rudsfechenille, og hvid Snor om Kaffetten, grumsede Badstefindshandsker — og det var underligt, at han ikke skulde have Bidffen med. Han begyndte et mærkværdigt Buk og begyndte, stammende og rødsmende:

„Jeg skulde hilse fra Provsten, hm, fra hans Højelandsbaarenhed Provsten — Provst Lund; om ikke Deres Højelandsbaarenhed — nej, om ikke Deres Højelandsbaarenhed vilde være min Opvarter?“

Greven tvang sig til at være alvorlig og saa spørgende paa Kandidaten der blev helt ilde tilmode. For at dække ham gif Hans hen, gav Rudsken Haanden og sagde:

„Goddag, Søren! Saa du har taget dig over at komme i Pudsen. Du er rigtig strammet op, kanske du skal ud at køre?“

„Nej, he! nej, jeg skal ikke.“

Kandidaten sagde med dæmpet Røst til Greven:

„Min Fader har adskillige Egenheder. Dette skal betyde en Melbing om, at han ønsker at gøre Dem sin Oppartning og Søren skal uheldigvis forestille en Tjener. — Det er godt, Søren,“ sagde han til denne. „Kan du hilse og sige Tak.“

„Ja!“ sagde Søren, inderlig glad over Udsigten til at slippe fra dette forfærdelige Bedemandsembede. „Farvel, Hans!“ sagde han og rakte ham Haanden, som han havde taget Handsken af. Men hvorfor skulde Greven være Stedbarn! Søren nærmede sig Grevens Stol, snappede hans Haand, bukkede igen og sagde: „Farvel, Deres Højærværdighed! Lev vel, til vi ses igen!“

Den Højtidelighed hvormed Søren udførte alt, gjorde det end mere komisk og de unge Mennesker kunde ikke lade være at trække paa Smilebaandet. Søren saa det ikke, han stræbte bare at komme ud. Kort efter bankede det atter og efter at Søren havde vist sig som Døroplukker, fremtraadte en lille, trivelig Herre i sort Galladragt med uhyre opstaaende Flipper. Han begyndte at bukke paa Dørtærskelen og gif bukkende frem ad Gulvet, men da Stuen var fuld af Røg og hans Syn kun svagt, tog han Retningen imod sin egen Søn og havde sikkert udtømt sit Overslødighedshorn af Komplimenter over ham, hvis ikke Greven var gaat ham i Møde. Nu begyndte Provsten og Greven at udføre en Del Smidig-

ed hedsøvelser, tjenlige til at styrke Ryghvirlerne og imidlertid
 af susede det med Højærværdigheder og Højvelbaarenheder, saa
 og den stakkels Hans blev helt bange og vidste ikke, hvor han
 af skulde gøre af sig selv og han var meget glad ved, at Prov-
 sten lod som han slet ikke saa ham. Da Provsten nu vilde
 af slutte Aabningshøjtideligheden med et Mesterbuk og et ditto
 af Skrab, kom han til at træde Hans over Tæerne, men saa
 og var han da ikke mere bange end han turde sige „Av!“

„Jeg beder om Forladelse!“ sagde Provsten og vendte
 af sig hurtigt om imod Hans. „Min Søn præsenterer ikke sine
 af Gæster. Det er jo —?“

„Det er Peder Olsens Hans,“ sagde Sønnen.

„Naa, du har formodentlig et Grinde til mig eller til
 af Kandidaten, lille Hans. Det er ikke ganske belejligt, som du
 af ser — —“

Nu blev Hans rød i Hovedet, men Kandidaten sagde:

„Nej, Fader, Hans er kommet for at besøge mig; han
 og og Greven er fulgtes ad.“

„Naa, saaledes!“ udbrød Provsten. Nu smilede han og
 af bukkede for Hans og fortalte, at det glædede ham at se
 af ham.

Hans var ikke meget for at tro det, men han lod sig
 af da nøje med det. Nu udtalte Provsten det dristige Haab, at
 af han maatte indføre Hans Højvelbaarenhed i sin Families
 af Skod. Greven talte. Provsten aabnede Døren, bukkede
 af for Greven, saa kom Hans, endelig Kandidaten og nu gif
 af Toget for sig igennem Gangen i den skønneste Orden. Ved
 af Døren til Dagligstuen stod Søren i al sin Herlighed. Han
 af skulde jo have aabnet den med Glands, men han stod og rev
 af og sled i den, for den var gaat i Baglaas. Han udbrød:
 af „Det er dog en forbandet Laas, Husbond, vi kommer til at
 af have Bud efter Smeden.“

„Saa gaar vi denne Vej,“ sagde Kandidaten. Først gennem et Pulterkammer, saa gennem et Sovokammer gik nu Bejen til „Familiens Skod.“ Provstinden og hendes Datter stirrede med stor Forbavselse paa Toget, der kom ind ad Sovokammerdøren i følgende Orden: 1) Kandidaten, med en lille fortrædelig Sky over Ansigtet, 2) Hans, som var ikke fri for nogle ondskabsfulde Trækninger med Mundvigerne, 3) Greven, der satte et forbløffet Ansigt op, med en undertrykt Lyst til at le, 4) Provsten, urimelig slow og ydmyget. Da Provsten var ved at lukke Døren efter sig, kom Søren halende og spurgte højt, om han saa ikke skulde hente Smeden. „Nej, for —!“ svarede Provsten bistert og smækkede Døren i. Men saalænge hele Besøget varede, kunde Provsten ikke forvinde den Tort og Kreditspilbe, som Søren alene fik Skyld for. Det var kun med Besvær, at Provsten kunde udføre Præsentationen af sin Kone og Datter. Men nu førte Provstinden Samtalen. Det var en lille, livlig Dame; hun var rigtignok ogsaa slemt plaget med fornemme Nykker, men hun kom bedre fra det end hendes Mand. Datteren bød Kaffe og Chokolade og maatte jo sølgelig byde sig selv til Stue med det samme og det kan nok være, at den unge Greve syntes, at dette var det Bedste der blev budt ham. Det var ogsaa saadan en rar, naturlig Pige uden Spor af Skaberi og Snerperi. Det var just ingen Skønhed, men hun var frisk og mild, dog lidt undselig for den fornemme Gæst. Da man nu var færdig med Kaffen begyndte Samtalens Strøm at sagtnes sig efterhaanden. Marie, Provstens Datter, gav sig til at sysle med sine Blomsterløg. Da var Greven ved hendes Side, han roste Blomsterne og spurgte om deres Navne. Han fortalte, at han havde ogsaa saadan en lille Vinterhave i sin Stue i København, men ikke saa prægtig en Høstint som den lyserøde.

„Den har to Stængler, vil De have den ene,“ sagde hun og brød den.

Greven rødmede af Glæde og takkede med Ord og Blif og Marie maatte ogsaa rødme, da hun saa hvor glad han blev. Saa stod de da og saa paa hverandre, uden at kunne sige noget; men saa kom Kandidaten dem til Hjælp og spurgte om ikke de skulde ind i deres Tobakskollegium igen. Greven anbefalede sig nu, han havde ikke lang Tid at raade over, han tog Afsted; men glemte sig selv i den Grad, at han tog Froken Marie i Haanden. Nu gif de tre Ungerfænde den Vej de var kommet, men ude i Gangen, der stod endnu den trofaste Søren som Svejtsjer ved den Dør, der ikke kunde aabnes. Provstens Søn gav ham nu Orlov og da de kom ind i Kammeret gav han Søren den Dprejsning, at det var en ualmindelig dygtig Ruds og Volskarl og det var Synd at forlange Tjenerforretninger af ham. Nu fik de Unge dem en fornøjelig og alvorlig Samtale om Tidens og Landets store Spørgsmaal og Hans glemte ikke at bringe Højskolerne paa Bane. Men ellers var han jo for det meste Tilhører og det var han ogsaa glad over. Greven rejste ikke før den yderste Tid, saa han lige netop kunde komme hjem til Midtag og han syntes det var længe siden han havde haft saadan en rar Dag. Da han skulde skilles ved Hans, sagde han:

„Nu takker jeg Dem, fordi De har skaffet mig denne glade Dag; men jeg kan ikke slippe Dem endnu; vi maa være Venner.“

„Der er saa megen Forstel paa vor Stand,“ sagde Hans, rødmen af Glæde.

„Ja, men De kan tro der er ikke nær saa megen Forstel paa vore Hjerter, og det er dog dem der bedst kan knytte Folk sammen. Besøg mig en Gang imellem. Spørg blot

efter mig, jeg skal nok finde Dem, naar bare ikke De kommer i Spisetiden fra 5 til 6."

"Farvel, Grev Ferdinand og Tak for godt Selskab. Ja, De har da Grinde til os, saalænge vi har den Sadelmager og siden, saa er De jo nok blevet saa kendt, saa De kan komme uden Grinde."

Nu gik det i en strygende Fart hjemad og Greven fik netop saa megen Tid, at han kunde kaste sig i en sort Kjole inden Klokken slog fem.

"Velkommen, min Søn!" sagde Greven, da de sad ved Bordet. "Nu tror jeg ikke jeg er berettiget til at kalde dig en Eneboer længer, med mindre du fører dine Ture i Ensomhed, uden at tale med et eneste Menneske."

"Nej, det maa Fader ikke tro," sagde Ferdinand og nu fortalte han Hændelsen med Haandværksvendens, dog uden at nævne de nærmere Omstændigheder. Det kunde Greven nok lide at høre og han tilbød, at Sadelmageren maatte haade saa Ophold og Arbejde paa Gaarden. Saa fortalte Sønnen videre om sit Besøg i Præstegaarden. Greven udbød:

"Men det var jo et superb Indfald! Hvor fik du det fra?"

"Hans Søn Kandidaten præfede igaar, og saa fik jeg Lyft til at hilse paa ham!"

"Saa! Ja Provsten og hans Frue er meget elskværdige og hvis jeg i det hele havde plejet Omgang med Borgerlige, saa vilde mit Valg først være faldet paa dem."

"Ja jeg synes nu bedst om de Unge, om Sønnen og Datteren."

"Det skal være dig tilgivet, i Betragtning af, at du selv er ung. — Nu Nytaarsdag skal du saa Lejlighed til at forny Bekendtskabet, saa skal jeg nok huske, at de Unge ogsaa bliver indbudt."

„Maasse Ferdinand har Lyft til selv at indbyde dem?“ mente Grevinden, frygtfomt.

„Ja det vil jeg gerne, hvis Fader synes; jeg kan aldrig faa for mange Kaneture.“

„Ja, hvis du vil være Bedemand til alle Honoratiores, som skal med, saa kan du dog vist faa styret din Lyft.“

„Det er vel noget paatrængende, hvis jeg beder om en Tur i Grev Ferdinands Kane!“ sagde Komtesse'n med et sødt Smil.

„Paa ingen Maade. Køretojet skal staa til Deres Raadighed, hvilket Djeblif De befaler.“

Hun takkede med en fyrlig Mine og Greven trak Djenbrynene lidt sammen. Man rejste sig fra Bordet og Greven befalede sin Søn ved et Blik, at byde den gamle Dame Armen og han sandt sig villig i den paalagte Bod. Efter Kaffen trak Greven sig tilbage paa sit Værelse og Grev Ferdinand besøgte sin Moder paa sit. Han maatte jo dog endelig have fortalt, alt det Mærkværdige han havde oplevet i Dag; i sin Faders Nærværelse maatte han være saa diplomatisk, for ikke at støde ham, men her paa sin Moders Værelse talte han frit. Na, hvor det glædede og forfriskede hende at høre alt det Ny, hun, som i saamange Aar havde sukket i Etikettens og Fornemhedens evindelige Trædemølle, der vist maa være langt pinligere for Kvinder end for Mænd. Hun var ordenlig glad over de Venner Sønnen havde faat, hun vidste han trængte til Venner. Bondeskarlen sandt hun især uhyre pikant; hun vilde endelig se ham en Gang, naar han kom op til Gaarden, men saa skulde rigtignok Greven være fraværende. Grevinden havde da ogsaa noget fra Følkelivet at fortælle, og det var hendes Almisser til fattige Folk fra Omegnen. Det var paa ingen Maade for at prale, at hun fortalte det, men fordi det var den eneste Afveksling

i hendes ensomme Liv. Store Skarer af Fattige kom til hende visse Dage om Ugen, hun hørte paa deres Klager, trøstede dem og delte ud til dem. Mange Smertenstaarer fik hun afdøret og mange Glædestaarer fik hun selv. Hun mente altsaa, at hun ogsaa godt kunde tale med om Folkets Liv, men Sønnen nænte ikke at sige hende, at det var kun Folkets Elendighed hun fik at se paa den Maade.

De har det saa lunt og godt oppe i Provstens Dagligstue, Torsdag efter Jul. Grev Ferdinand er kommet derop for at indbyde til Middagselskabet, Nytaarsdag. Provsten og Fruen er paa Embedsvegne tagne til Fødselsdagsgilde hos en Rabopræst. De bliver ikke sarnet meget, thi de Unge sidder i en fortrolig Samtale og er næsten som Sødsfende, skønt det er først anden Gang, at de er sammen. De taler om Middelalderens daadrige Liv i Modsatning til Nutidens. De beklage, at saa mange Mænd, der var begavede, dels med store Formuer, dels med stor Dygtighed lagde Tiden øde i Drkelsløshed og Nydelse.

„Det er vor Tids Fejge,“ sagde Kandidaten. „De slyr for Arbejdets Besværlighed, alene af Fejghed, de burde straffes med Riddingsnavnet, ligesom de Ræbde i gamle Dage.“

„Jeg forstaar ikke hvor nogen Pige vil række saadan en rig eller fornem Dagdriver sin Haand,“ sagde Marie.

„Aa, der er vel Piger af samme Slags,“ mente hendes Broder.

„Men jeg er ikke af den Slags. Skal jeg have en Ridder en Gang, saa skal det være en, som vil kæmpe for Folkets Vel, en Sværdets Ridder, en Ordets Ridder — eller en Arbejdets Ridder.“

„Men det kommer an paa, om nogen Ridder vil kaare dig, lille Søster.“

„Her er straks en," sagde Greven og bøjede sit Kne for Marie. „En, som vel ingen Sporer har tjent endnu, men som sandelig ikke agter at blive en Kujon."

Kaffelovnsilden blussede op i samme Øjeblik og lyfte paa den smukke Gruppe. Marie var blussende rød, hun var bleven slagen af den Alvor, der skinnede igennem den unge Mands Spøg. Hun kunde ikke svare.

„Skal Ridderen ikke have et slynligt Tegn, der kan styrke ham i Kampen og minde ham om, at hans Dames Tanker følger ham."

Hun løste en Dannebrogssløjfe af sin Hals og sagde, saa spændende som muligt:

„Staa op, Ridder Ferdinand og bær mine Farver og Danmarks Mærke. Gid det maa vise Dem Wrens og Sejrens Vej!"

„Ej, ej!" udbød Kandidaten, „nu er vi jo paa en Gang kommet lige midt ind i Riddertiden. Det er Skæde at Greven ikke har nogen Hjelms at fæste Sløjfen paa, for den passer vel ikke saa godt paa en lodden Hue."

„Jeg har et bedre Gemmested til den," sagde Greven og stak den ind paa sit Bryst.

„Skal vi nu ikke have Lys, Marie!" sagde hendes Broder.

Der kom nu Lys og saa mente Kandidaten at denne, vel romantiske Tussmørkescene skulde blive glemt, men Greven blev ved at være alvorlig og Marie kunde heller ikke saa Spøgen till at gaa. Saa sagde hendes Broder:

„Syns os nu en munter Vise!"

„Na ja, syng!" bad Greven. „Nogle Kæmpeviser! dem kender jeg saa lidt til."

Nu satte Marie sig ved Klaveret og de sang Dandsen paa Riberbro. Hun sang ikke kunstigt eller smægtende som

det er i Mode, men hun sang naturligt og hjerteligt. Selv Kandidaten, som ellers skulde passe, at der ikke blev Alvor af Spøgen blev saa henreven af Sangen, at han ikke kunde tilbageholde en lille Præken:

„Ja, hvem der vil dandse foran i Kampen for Danmark, han vil nok finde en fager Jomfru Spændelsfo.“

Nytaarsdag, omtrent Kloffen fire, begyndte Vognene at rulle ind paa Herregaarden. Alle Vinduer vare oplyste, alle tre Tjenere stod paa Trappen i Stadslivreet. Efter at de Fremmede i nærliggende Værelser havde gjort de nødvendige Forbedringer ved Paaklædningen, blev de modtagne i Dagligstuen af Greven i Kammerherreuniform og af Grevinden i sort Atlas med Diamantsmykker. Den stakkels grevelige Ryg lignede en Bue, der uophørlig spændes, aldrig saa snart var den rettet, før den blev frummet igen for en ny Gæst. For Ryggens Skyld kunde saamænd Greven lige saa godt have sanket Sten eller lagt Kartofler; men det lod ikke til at gøre ham noget, Ryggen var vel bleven smidig ved mange Aars daglige Øvelse. Værre var det jo for de trivelige Højs og Velærværdigheder og de velbyrdige Proprietærer, der kun med Besvær kunde saa deres Ryg til at gøre en svag Bøjning, men det skal siges til deres Ære, at de gjorde hvad de kunde. Grev Ferdinand kunde desværre ikke møde i Uniform, den eneste Prydelse der var at se paa hans sorte Dragt var en lille rød Flig, der stak ud af hans Bryllinned. Paa Slaget 5 vendte den gamle Greve sig om mod Provstinden og gjorde det dybeste højtidelige Buf han endnu havde leveret, hvorpaa han førte hende til Bords. Men Skam slaa den gamle Provst, han vilde ikke stikke op for en Greve. Han stillede sig ud for Grevinden i Position og bukkede saa

hans Næsetip berørte hendes Kjøleskød, hvorpaa han smilende, spændende og knejsende fulgte Grevens Fodspor. Det var fuldstændig i sin Orden, at Grev Ferdinand førte Provstens Datter til Bords, den gamle Greve glædede sig ogsaa over at hans Søn viste den Takt, at tage den fornemste unge Dame i Selskabet. Men da Marie fik den røde Flig at se, paa hendes Kavallers Bryst, da maatte hendes Kinder kappes med den i Farve.

Den gamle Greve aabnede Talernes Række med at byde sine Gæster glædeligt Nytaar og velkommen til hans Hus. Efter denne Hilsen til hans Venner og Naboer var der intet som laa ham mere paa Hjerte, end at opfordre dem til, at tømme et Glas for Kongehusets Vel. Dette hæderkronebde Kongehus, hvis Anseelse kastede en evropæisk, ja, en verdenshistorisk Glans over det lille Danmark vilde han, tilligemed alle tilstedeværende tro Undersaatter ønske en tusindaarig Bestaaen, til Fædrelandets Held. Efterat de bevægede Hjerter havde fattet sig lidt ovenpaa denne Staal rejste Provsten sig med Glasset i den venstre Haand, den højre strakte han saa højt op imod Loftet som han kunde og stirrede med blinkende Øjne i samme Retning. Ingen kunde lade være at følge hans plirrende Blik for at se, hvad han muligvis havde opdaget, men de kunde ikke se andet end det tørre hvide Gipsloft. Saa udbrod han:

„Betsignelsen kommer fra det Høje! Betsignelsen daler ned over Hav og Land! Betsignelsen bugner os i Møde fra dette herlige Bord! Betsignelsen straaler os i Møde i den Kærlighed hvormed Hans Højvelbaarenhed, Hr. Kammerherre, Greve af Rosenfelt, med høje Familie modtager sine Venner og Naboer, som han gunstigt behager at kalde os. O mine Venner! vi vil med dette Væger med et rørt Hjerte, nedbede Himlens højeste Lykke over denne højgrevelige Families Ho-

veder." Kandidaten, hans Søster og Grev Ferdinand blev meget elendige ved at høre denne Tale, men den gamle Greve tog det med den Anstand som han jo aldrig manglede. Han takkede i sin Families og sit eget Navn for den smukke Hyldest der blev vist dem, men som han dog maatte anse som langt overgaaende deres Fortjenester. Efter Provstens højtslyvende Tale vovede ingen at tage Ordet, enhver underholdt sig sagte med sin Borddame og lod sig forresten Maden smage vel. Efterat Maaltidet var endt og Kaffen drukket gjorde Greven og Grevinden en Ronde imellem Gæsterne og henvendte et Par nedladende, men undertiden temmelig fattige Ord til hver af dem, og snart derefter var det Hele forbi.

Et Par Dage efter træffer vi Grev Ferdinand siddende for Bordenden i Bondens Dagligstue. I den anden Ende af Stuen sad Sæddelmageren og syde nok saa flink og saa' saa inderlig fornøjet ud. Bonden og hans Kone lod sig se i deres daglige Klæder og var slet ikke mere udsørgede overfor Greven — men Hans var borte, det var rent galt, for det var jo mest for hans Skyld, at Besøget skete. Grev Ferdinand holdt meget af Kandidaten, det er vist, men Hans tilsatte ham dog langt mere, for der var intet af hans Friskhed dunstet bort i de døde Sprog og den døde Visdom. Greven havde da saa ikke mange Stunder at tøve, men Forældrene maatte love, at sende Hans op til ham, naar han kom hjem. Sagen med Haandværksvendten blev afgjort saaledes, at han fik Lov til at blive der mod en billig Godtgørelse og saa skulde han nok saa Arbejde fra Gaarden. Da Greven var ved at løre, kaldte Sæddelmageren ham ind i Enrum og sagde:

„Fr. Greve, jeg er kun et simpelt og ødelagt Menneſte, men jeg vil ſige Dem hvad De maaffee ikke ved, at De har gjort ſaadan en Gerning ved mig ſaa Vorherre og alle hans

hellige Engle maa fryde sig over det. For ser De, alle og enhver kunde have taget mig op paa Landevejen, men saa havde de jo ladet mig løbe igen og sagt jeg var et Usen og blev et Usen. Men se, De trode, at der maatte være endnu en lille klar Stjerne i mit Hjerte og da De trode det — saadan en Mand som De — saa kom jeg ogsaa til at tro det."

"Naa, Gud være lovet, at der er saa godt Haab."

"Ja ser De, Hr. Greve, De og deres højærværdige Moder tog mig op af Landevejen, De satte mig i Pleje hos disse gode Folk, som tog imod mig, pjaltede Nad som om jeg havde været deres egen forlorne Søn, og jeg har nu i alle disse Dage intet set andet end Godt fra Morgen til Aften — hvis jeg nu inte kan blive til et Menneſke af det, saa er jeg et Usen, saa ſkal jeg aldrig komme for deres Dine mere — —."

"Naa, naa! Nu Gud være med Dem! Glem ikke at det er ham alt Godt kommer fra og at det er ham alene der kan give Dem Kraft til at leve et nyt Liv."

Greven trykkede bevæget hans Haand og rejste nu.

Om Aftenen — Grev Ferdinand havde undſkyldt ſig for Whiſtpartiet — kom Tjeneren ind paa hans Værelſe med et forundret Anſigt og meldte, at der var en Bondeskarl ſom vilde tale med ham.

"Det er godt, viſ ham herop, og kom ſaa om lidt med en Flaſke Portvin og nogle Kager."

Hans traadte ind ad Døren. Greven ſprang op og tog ham hjerteligt i Haanden og ſagde:

"Velkommen, Hans! Na, hvor jeg har længtes efter Dem. Tak fordi De kom! Nu kan jeg mærke hvormeget jeg holder af dem. Har De længtes noget efter mig?"

"Ja, jeg ved ikke," ſagde Hans undſelig. "Jeg har da

tænkt saa tidt paa Dem. Da jeg kom hjem fra Købstaden og hørte, at De havde været der, saa blev jeg saa ærgerlig."

"Gjorde De det, Hans!"

"Ja, men saa gif det da lidt over igen da jeg hørte, at De vilde have mig op til Dem."

"Ja, nu skal vi have en rar Aften."

"Det kan vi sagtens saa, i saadan en dejlig Stue. Hvor her dog er mageløs kønt og fint!"

"Al! den Stads kan man ikke være glad over ret længe; naar man har set den nogle Gange, saa ser man den slet ikke mere. — Nej, saadan et kærligt og fortroligt Samliv som De har derhjemme, det er en Herlighed, som altid bliver friskt og nyt. Naa Hans, hvor vil De nu sidde, i en Gynge stol eller i Lænestolen; den foretrækker nu jeg?"

"Nej lad mig nu prøve denne Gynge."

"Saa skal De have denne Skammel under Fødderne."

"Nej, holdt! jeg falder bag over."

"Nej, der er slet ingen Fare. Vil De have en Pibe eller en Sigar?"

"Ja, lad mig kun saa en Sigar, det faar jeg saa sjældent! — Det var da en udmærket Sigar, saadan den lugter og smager; det er vel en Firsfillings-Sigar."

"Den er vist til en Mark eller derover; det er en af Faders. Jeg ryger dem ikke saa dyre."

"Nej nu har jeg aldrig hørt saa galt! Saa kunde man jo saa et halvt Pund Tobak, mere ryger jeg ikke i fjorten Dage, for saadan en Sigar. — Om Vinteren saa giver vi ikke en Arbejdsmand mere for at slæbe en hel Dag."

"Ja, alt det Slæb, det som en Familie maa leve af en hel Dag, det puster vi ud i Røg i en halv Time."

"Det er vist ikke rigtig som det skal være."

"Det tror jeg heller ikke, men jeg har ikke tænkt over

ad den Slags Ting endnu, for der er saa meget, som spøger i
mit Hovede. — Men Hans, min Ven! De er da vist et
sjældent Menneske! Var bare alle Bønderfolk som De, saa
vilde vi saa det godt her i Danmark."

"Nej, jeg er ikke noget sjældent Menneske, men De kender
vist ikke noget til Bønderfolk. De har kanske aldrig før talt
saameget med noget Bondemenneske som med mig."

"Nej, det har jeg heller ikke."

"Ja, De skulde rigtignok omgaas noget mere med Bønder,
for det kan ikke forslaa at læse om dem. Men De skal ind
i Stuerne hos dem, ligesom De er kommet hos os. — De
skalde paa en Højskole, ja, det skalde De!"

"Ja men jeg kom vel til at gaa saa ene der."

"Det kan nok være, i de første Dage. Men dersom De
kunde komme afsted med, at være rigtig Kammerat med Kar-
stens Mene, saa vilde de snart holde af Dem. — Men kunde De
ogsaa være saa ligefrem imod en hel Flok Bøndertampe, som
imod mig?"

"Ja, det tror jeg vist. Jeg tror jeg kunde være Dus
med dem. — Hør Hans! skal vi ikke være Dus, straks?"
spurgte Greven og tog hans Haand.

Hans blev rød. "Ja, det er nu en anden Sag, for vi
er jo ikke paa Skolen sammen."

"Samen vi er jo Kristne, begge to, vi er danske Mænd,
vi er gode Venner og Naboer. Hvem af disse enkelte Om-
stændigheder maatte jo være tilstrækkelig til, at saa os til at
leve som Brødre og altsaa sige Du til hverandre."

"Ja, naar der var ingen, som hørte det, saa kunde det
vel ikke gøre noget."

"Alle Mennesker maa høre det, for jeg har sat mig for,
at nu vil jeg leve efter mit eget Hjerte og ikke efter den
Stand jeg er født i. Jeg er født til at leve i Broderskab

med hele det danske Folk og det skal ingen forbyde mig. Hvad skal det dog blive til, naar vi saa Mennesker her i Danmark gaar og ser saa fornemt og mistroisk paa hverandre. Alle gode Mennesker her, de er dog i Grunden af en Stand og derfor maa de staa sammen."

Nu traadte Tjeneren ind med Vin og Rager. Saa faldte Greven Glasene og sagde:

"Skaal Du! min første Ven iblandt Bønderne!"

"Tak Du! min første Ven iblandt Greverne!" svarede Hans.

Nu lo de, klinkede og drak og spøjede, som om de havde været Venner i mange Aar.

"Men hvad mon nu din Fader vilde sige til det, naar han saa vi var saa godt kendt?" spurgte Hans.

"Min Fader!" gentog Greven forstræffet. "Aa, han kommer aldrig her."

"Ja, han behøvede da heller ikke at vide, hvor gode Venner vi er, inden han kan taale det."

I det samme bankede det paa Døren, den gamle Greve traadte ind. Hans saa sig om efter et Muehul han kunde krybe i, men der var ingen. Greven begyndte:

"Om Forladelse, min Søn! jeg vidste ikke du havde Fremmede. Det er — —?"

"Det er Gaardmand Peder Olsens Søn, her tæt ved."

Greven bukkede, men maalte Hans helt forundret med Djinene og saa paa Sigarer, Rager og Vinglas.

"Naa, naa. Formodentlig et Grinde til dig?" spurgte Greven.

"Ja, Fader det er hans Forældre, der har hjulpet mig saa godt med den Sæddelmager, jeg talte om, og han har ogsaa selv været saa velvillig imod mig."

Greven bukkede for Hans og sagde:

„Maa jeg takke Dem og deres Forældre! Enhver Velvillie, vist imod min Søn, betragter jeg som vist imod mig selv. Kan jeg ved Lejlighed gøre Gengæld skal det være mig kært.“

Hans kunde lige knap sige Tak. Greven vendte sig til Sønnen:

„Maa, jeg skulde blot melde dig, min Søn, at vi ere indbudne til et Jagtparti til i Morgen paa Rønnegaard. Jeg er ikke videre disponeret for denne Tur — men jeg vilde høre hvad du siger.“

„Saa bliver jeg ogsaa hjemme.“

„Du har nok endnu ikke prøvet din nye Jagtflint.“

„Nej, jeg har haft saa travlt med Kanen endnu.“

„Maa! ja. Farvel!“

Hu bukkede han for dem begge og gik.

Aa! det lettede.

Hans drak sig et stort Glas Vin for at komme til Kræfter igen. Grev Ferdinand begyndte:

„Det var et uventet Besøg, Hans!“

„Jamen De klarede Dem jo godt.“

„Vi er nok ellers Dus, Hans. Ja, jeg klarede mig, men jeg frygter for, det blev vist ikke meget klart for Fader, hvad der kunde dog bevæge hans Søn til at sidde her saa fortrolig med en Bondeskarl. Men havde jeg sagt ham den rette Grund til det: vor Kærlighed til hverandre, og den havde han jo endnu mindre forstaaet. Men det er lige meget, vil han have en Forklaring, saa skal han saa den rene Sandhed. Jeg har en Ven her, som jeg ikke behøver at skamme mig ved.“

„Men du skal da være saa gode Venner med din Fader som du kan. Du behøver jo ikke at gøre ham urolig med hvad han ikke kan forstaa — naar han da ikke rent ud spørger dig.“

„Jeg skal være saa eftergivende mod ham som jeg kan.“

„Det er vist ikke værd jeg kommer herop mere.“

„Åa, det var da ogsaa sørgeligt, at Fader skulde komme herop i Aften, vi var dog saa glade. Nej, du skal ikke komme her tiere, Hans, for Fader har saat al Ting at vide — men jeg maa jo nok komme til dig.“

„Ja, vi bliver allesammen glade over dig, men jeg vel mest. Det er jo ikke Greven jeg holder saa meget af, for Greve, hvad er det? det er jo hverken ondt eller godt; men det er denne Person, denne Ferdinand som jeg holder saa meget af.“

„Du er dog en god Dreng, Hans!“

„Ja, det siger min Moder ogsaa saa tit, men jeg maa selv sige Nej til det, en Gang imellem. Saa, nu skal jeg nok til det.“

Nu bød Hans Farvel, men Greven vilde følge ham paa Vej. De gik Arm i Arm, til stor Umdren for Bægteren, som luskede dem ud.

Næste Formiddag var Grev Ferdinand fuldstændig udrustet til en lille Jagttur, mest for, at han dog kunde sige, at han havde prøvet Bøssen. Da kom en Tjener og meldte, at Greven ønskede at tale med ham, hvis det var belejligt. Da Sønnen traadte ind i Børrelset saa den gamle Greve ikke videre glad ud. Ferdinand begyndte:

„Fader maa undskyldte at jeg kommer i Jagtdragt —.“

„Siger intet.“

„Jeg vilde ikke lade Fader vente, mens jeg klædte mig om.“

„Vel! — Det er mig noget uforklarligt, min Søn, at se dig sidde paa dit Børrelse og ryge Tobak og drikke Vin med en simpel Bøndekar, som om det var din Eigemand. Tal rent ud og sig mig hvad der stikker under! — En lille

Amourette med hans Søster? — eller med en anden Bonde-
pige som han skal hjælpe dig med? Tal, min Søn, jeg har
jo selv været ung."

"Nej Fader, det er ikke det; maa jeg forklare det? Der
er jo Udsigt til, at jeg en Gang skal blive Godsejer —."

"Meget sandt, men du har hidtil ikke brydt dig om, at
nyde den Udsigt."

"Ja men nu tror jeg, at jeg begynder at blive glad
over den, og jeg har tænkt paa, at ville være noget mere for
mine Bønder end Herremændene har kunnet være før. Den
ny Tid —."

"Er ikke en Pibe Tobak værd."

"Men vi kan dog ikke fremmane nogen anden begravet
Tid. Den ny Tid har virket meget til at udjævne Stands-
af forskel —."

"Ja, desværre!"

"Derfor mener jeg, at nu kan Adelsmanden bedre nærme
sig Bonden, lære ham at kende, vinde hans Tillid og altsaa
du udrette mere for ham; styrke Land og Rige ved at gøre ham
til en god Undersaat."

"Bliv ved, min Søn, du taler vel!"

"Da jeg tilfældigvis blev bekendt med den Bondekarl
— og jeg er virkelig glad over ham — saa har jeg saat
Lyft til at gaa et Trin videre, saa vilde jeg, med Faders
Tilladelse gerne tilbringe nogle Maaneder paa en Folkehøj-
skole, for at lære de unge Bønderkarle at kende. Det er jo
de unge man skal udrette noget med."

"Bravo, min Søn! Du forbauser mig! Du forstaar
den ny Tid, du vil bruge den. Der stifter en Minister
i dig."

"Nej Fader — —."

"Jo, jo, bild mig ikke noget ind, jeg kender saa godt de

forberedende Øvelser. — Meget vel! Der har endnu aldrig været en Statsminister i vor Familie, den har mest helliget sig til Høftjenesten. — Hm, hm! Hans Excellence Indenrigsminister, Grev Ferdinand af Rosenfelt, Herre til Rosenfelt med Underliggende, Ridder af forskellige Ordener; det lader sig høre.“

„Men kære Fader, jeg har aldrig tænkt paa at blive Minister.“

„Ja, ja, vi kender nok disse Herrer Reformatorer, maaske bedre end de kender dem selv. — Jeg vil kun sige dig, min Søn, at for Øjeblikket har din Plan mit fuldkomne Bifald.“

„Fader har vel heller ikke noget imod, at Hans, Bondekarlen kommer op til mig en Gang imellem.“

„Paa ingen Maade. Alle Suiten som denne Plan medfører, maa man jo være belabet paa, kun, at du aldrig over for denne Person, eller i nogen andre Forholde glemmer din Værdighed.“

„Nej Fader, jeg skal aldrig glemme den Værdighed Gud har skabt mig til.“

„Vel! Saa er jeg tilfreds. God Fornøjelse paa Sagten.“

Ferdinand bukkede og gik. Men da han kom udenfor havde han glemt Sagten og satte Kursen ganske ligefrem efter sin Vens Bopæl. Han fik Øje paa ham i Tærsteloen, hvor han tartst sammen med en Husmand, Greven sagde:

„Hans, maa jeg tale et Ord med dig. Hvor skal vi gaa hen, i en Hast?“

„Ind i mit Kammer.“

De var neppe kommet indenfor Døren, førend Greven faldt ham om Halsen og udbød:

„Aa, kære Hans, nu har jeg faat Lov til at tage paa

en Højskole! er det ikke mageløst! Og du maa komme op at besøge mig, saa tidt du vil.

„Naa, Gud ske Lov! Saa De skal paa en Højskole!“

„Du, er det jeg hedder. Og jeg vil paa den Højskole Kandidaten taler saa meget om; men Hans, jo mere jeg faar, jo mere vil jeg have; kunde jeg nu bare faa dig med!“

„Ja, maatte jeg bare.“

„Na, kan du dog ikke faa Lov til at følge med! hvor det var dog dejligt! Saa blev jeg langt snarere bekendt med de andre Elever. Jeg vil saa gerne betale for dig.“

„Men min Fader kan vist ikke undvære mig.“

„Han kan jo faa en Daglejer eller Karl; ham vil jeg ogsaa betale. Er din Fader hjemme?“

„Ja han er inde.“

„Lad os saa gaa ind til ham, straks.“

De gik nu ind i Stuen og Greven fik da saa Sagen afgjort paa den Maade han ønskede, dog ikke uden atter at rende sig en Staver i Livet, thi da han nok saa slot tilbød at betale for Hans paa Skolen og holde en Karl i hans Sted der hjemme, ligesom at Penge igen skulde klare alt, da sagde Konen:

„Zamen kan de skaffe os en i Stedet for Hans, som vi holder ligesaa meget af og som holder ligesaa meget af os.“

Forældrene havde jo længe tænkt paa, at Hans skulde paa saadan en Skole, men det er utroligt saalænge man kan tænke paa en Ting, uden at gøre Alvor deraf. Saa er det saa godt, at faa et lille Pus. Det kom nu Greven med her, og saa gik det. De var da ogsaa meget glade over den ny Venderes Søn havde faat og kunde jo derfor slet ikke sige Nej. Naa, hvor de Unge blev glade! Paa Hjemvejen saa Greven sig nødt til at slyde en uskyldig Krage, for at han dog kunde

faa prøvet sin Bøsse. Næste Dag gjorde Grev Ferdinand et Afkedsbesøg hos Provstens. Det begyndte hos Kandidaten, men endte i „Familiens Skød“. Da Greven her gav om trent den samme Forklaring over sin Beslutning som han havde givet sin Fader, den eneste Forklaring han kunde faa dem til at forstaa, saa væltede der jo Lovtaler ind paa ham fra Provsteparret. Marie sagde ingen Ting, men hun saa paa den røde Sløjfe og sendte ham et Blik, der var mere værd end alle Lovtaler. Og deres Dine skiltes, men ikke deres Hjerter. Ferdinand havde en lang Samtale med sin Moder om denne Højskoletur og kunde hun end ikke fatte den folkelige Følelse, som drev Sønnen, saa kunde hun da fatte hans Glæde og den kunde hun nok leve af den Vinter.

Grev Rosenfelt og Hans Pedersen holdt deres Indtog paa Højskolen i en ny Karet med Kudst og Tjener, Topper og Blinker; det maatte ikke være anderledes.

Saa gik Vinteren. De Unge rejste bort som Benner, de kom hjem som Brødre; de rejste bort med Haab, de kom hjem med Glæde; de rejste bort med Varme og de kom hjem med Lys.

Der laa Solglands over Provstens lille Landsby. Den dejlige milde Aften sol kastede sit Skær over de fattige Huse og de straaled som Paladser, den forghldte de mørke Skymasser paa Himlen og man saa ikke længer hvor de truede, men de gjorde det alligevel.

„Hvor dog Himlen er dejlig i Aften!“ sagde Marie, der stod paa Højen i hendes Faders Have.

„Ja, han er dejlig nok, men vi faar nok Uvejr i Morgen eller før,“ svarede den gamle Røgter, som sydslede udenfor Havegården.

„Hvem er dog det, der kommer i saadan en Fart?“
 og spurgte Marie om en Rytter, som nærmede sig i skarpt Trav.

„Det er den unge Greve, for jeg kender Bæstet.“

Greve Ferdinand kom, han saa meget urolig og spændt
 ud. Han smed Tømmen til Røgteren, sprang over Hævedet
 og gærdet tog Marie om Livet og førte hende hen til et Lysthus,
 uden at sige et Ord. Hun saa forbausset paa ham, han
 havde aldrig været saadan. Da de havde sat dem udbød hun:

„Men Gud, hvad er der paafærde?“

„Marie, vi forstaar vel nok hverandre?“

„Ja, jeg tror det — men tal!“

Han drog den røde Sløjfe frem og sagde:

„Da De gav mig den, var det for mig ligesom jeg blev
 viet til at stride for mit Folk og med mit Folk; det er nu
 som mine dyrebare Brødre og Søstre. Var det Deres
 Mening?“

„Ja.“

„Men jeg lagde mere deri. Jeg betragtede mig med
 det samme som viet til at stride for at vinde Dem. Det
 begyndte vel som halvt i Spøg, men nu er det blevet til
 helt Alvor — til Alvor for os begge. Er det sandt?“

„Ja,“ svarede hun sagte, men sikkert.

„De har jo ikke tænkt paa den glimrende Lod som jeg
 muligst kunde byde Dem, for De ved jo, at Glimmer er
 skrøbelig og forgængelig, ligesom Solens Glands paa Stjerne,
 se, hvor sorte de nu er. De har jo kun tænkt paa Kærlig-
 hed, som affalder aldrig.“

„Det er sandt.“

„Nu vel, Marie, min Glands er falmet! Jeg er fattig
 som den Røgter derude; jeg er fattigere endnu, for jeg har
 min Faders Forbandelse — den gør Børnene saa fattige. —
 Hvad siger du nu?“

„Jeg siger, at jeg vil dele Alt med dig, baade Fattigdommen og Forbandelsen og alt hvad den almægtige Gud vil tilføje dig. Din Kærligheds Rigdom kan ingen berøve dig.“

„Aa Marie!“ sagde han og drog hende til sig, „da jeg red ud af min Faders Gaard, syntes jeg, at jeg var det ulykkeligste Menneſte, men nu jeg ved, at jeg har dig, er jeg nær ved at tro, at jeg er et af de lykkeligſte. For alt hvad vi trænger til, vil jo Gud give os efterhaanden.“

„Ja, vær du kun rolig og frygt ikke. Men hvad er der ſket?“

Grev Ferdinand fortalte nu, at Faderen indtrængende havde forlangt af ham, at han ſkulde vælge en Stilling hvori han kunde gøre Carriere, eller i det mindſte vinde ſig en Tittel; han ſkulde enten gaa til Hoffet, til Diplomatiien eller til Armeen. Men da han havde undſlaat ſig var Faderen bleven vred og havde foreholdt ham hans Liv paa Højſolen, hvorledes han havde gjort ſig til Kammerat med Bønderkarlene, gaat omkring i Bøndernes Huſe og gjort al Ting med. Endelig havde han ſagt:

Men naar du kalder det den ſkønneſte Tid i dit Liv, ſaa lad mig ſige dig, at du er et Banſtud paa min gamle Stamme! Du paſſer bedre i en Bondehytte end paa dine Fædres Borg. Nu vel, Fader, ſagde jeg, lad mig ſaa blive ved det jeg paſſer til; og da han nu var ſaa vred ſom han kunde blive, ſaa mente jeg det var beſt, at han ſik al Ting at vide og ſaa fortalte jeg at jeg elſkede dig.“

„Gud! hvad ſagde han?“

„Han ſagde med ſkærende Kulde: Godt, det paſſer fortræffeligt. En Mesalliance ſætter Kronen paa det Hele. Gaa fra mine Dine! vi har ikke mere med hverandre at

gøre! — — Saa red jeg her op, for nu var jeg hjemløs.
 Gud være lovet, at jeg dog nu ved, at jeg har et Hjem i
 dit Hjerte."

"Og det skal du beholde, min Ven."

"Aner dine Forældre noget? Hvad mon de siger?"

"Ja, de ved alt, saaner som det i Dag."

"Det maa de have at vide med, jeg maa kende min
 Stilling. Nu ingen Uvisshed længer."

Han tog Marie ved Armen og gik ind. Begge For-
 ældrene og Kandidaten var i Dagligstuen. Greven fremsførte
 sit Andragende med sikker Røst. Provsten svarede ligesaa
 sikkert, for han havde længe været forberedt paa denne Tale,
 hvis Slutning lød saaledes:

"Altsaa, hvis Hr. Grevens høvelbaarne Forældre naadigt
 give deres Samtykke, saa vises herved mit ringe Hus en
 stor Ære."

Men nu fortalte Grev Ferdinand med saa Ord, hvad
 der var sket i Dag og bad om de dog ikke alligevel vilde
 give ham deres Datter. Da blev Provsten rød og begyndte
 at stamme, for dette kom ham uventet og han var ikke vant
 til at tale uden Forberedelse. Men saa tog Fruen Ordet;
 for hun var mest vant til at ryste sine Prækeners ud af
 Ermet:

"Ja, det er en anden Sag, min unge Hr. Greve! Hvis
 Deres Forældre har imod det, saa har vi ogsaa imod det.
 De kan ikke saa vort Samtykke, uden at De i Forvejen har
 Deres Forældres. Er det ikke saadan du mener, lille
 Mand."

Provsten bukkede og henholdt sig ganske til den sidste
 ærede Taler. Hun vedblev:

"De maa derfor undskyldte, at vi kan ikke betragte Dem

som vor Datters Forlovede og De vil indse, at vi kan ikke modtage Dem i vort Hus, saalænge Sagerne staar saadan."

"Saa er jeg altsaa forvist fra dette Hus ogsaa. Farvel, jeg har ikke noget at takke for. — Kom Marie!"

Han førte hende ned i Haven og ændsende lige saa lidt Provstens Buf som Fruens skarpe Dine. Derude lovede de saa hverandre Trofskab paa ny. Kandidaten kom ud til dem og trøstede dem og lovede dem Guds Lykke, fordi al ægte Kærlighed udspringer fra ham.

Paa Hjemvejen maatte jo Greven ind til Hans og ud-tømme al sin Sorg og Glæde i Vennens Bryst; det gjorde ham saa godt, at saa lettet det fulde Hjerte. Greven blev hos Hans om Natten og de udkastede mange Planer for Fremtiden, endelig blev de da enige om, at Greven skulde tage til Højskolen igen, hvor de formodentlig nok kunde have Brug for en Lærer. De vidste ikke noget bedre Hjem hvor han kunde have adspredende Arbejde og vente paa bedre Tider. Den næste Dag pakkede Greven sin Kuffert og rejste til Højskolen, efter en bevæget Afsked med sin Moder.

Det var en sørgelig Sommer og en sørgelig Vinter for de fleste af de Mennesker der er fortalt om.

Greven talte aldrig om sin Søn, kun naar han saa, at Moderen fik Brev fra ham, spurgte han om han var rask. Zuleaften, Sønnens Fødselsdag, var den allersørgeligste. Grevinden havde bestandig vaade Dine og efter Aftensmaden gik Greven op i Ferdinands Værelse og sad der ganske alene en Timestid. Zulemorgen, henad Kirketid forlangte Greven sin Søns Kane og førte ganske alene til Kirke, til stor Forundring for alle; men Grevinden regnede det for et godt Barsel. Hun var ikke saa vel, at hun selv kunde komme ud, skønt hun trængte saa haardt til, at høre et Glædens og Trøstens Ord. Provstens Søn, der nu var Kapellan præ-

fede over det allerdejliligste Evangelium: Fred paa Jorden og i Menneſket en Velbehagelighed.

Greven førte hjem med det. Folk hilſte ham ærbødigt, men de vovede ikke at ſe mildt til ham. Han førte i dybe Tanker. Pludſelig bliver hans Heſt ſty for en Krage der ſløj op, den ſprang tilſide og Kanen væltebe. Greven holdt dog faſt paa Tømmen og lod ſig flæbe i en liggende Stilling, da tørnede han mod en Afviſerſten og ſlog Hovedet. Kanen ſlog imod hans Legeme og han daanede, men Heſten løb i Gallop, flæbende Kanen med ſig. Greven vaagnebe op og fandt ſig blodig og mat i Armene paa et fremmed Menneſke. Han fattebe ſig og ſagde:

„Er Køretøjet borte?“

„Ja Heſten for mig forbi, men jeg kunde ikke fange den. — Kan De ikke ſtaa paa Benene?“

„Nej, mit højre Ben er brækket eller forvredet, men tjen mig i, at ſkaſte mig en Vogn fra den nærmefte Gaard og læg mig ſaa ned paa Sneen ſaalænge.“

„Nej, jeg tør ikke lade Dem ligge i den Stilling De er i denne ſtarke Kulde, men jeg vil tage Dem paa mine Arme og bære Dem, for jeg er ſtærk ſom en Heſt, og ſaa kan De dog ikke fryſe ihjel, om end det gaar ſmaat.“

„Hvem er De ſom vil gøre ſaa meget for mig?“

„Aa, jeg vilde gøre meget mere end det, hvis jeg kunde. — Jeg er en fattig Rad, ſkal jeg ſige Dem, det er ſjeldent jeg kan komme til at gøre nogen en Tjenefte, ſaa det er en hel Bederbvægelfe for mig, ſkal jeg ſige Dem. — Ja, ſaa tager jeg Dem ſom et lille Barn, med Hr. Grevens Tilladelfe.“

De kom nu afſted.

„De flæber Dem ihjel,“ ſagde Greven.

„Nej, Ukruddt forgaar inte ſaa let, Hr. Greve.“

Men snart randt Sveden stridt ned ad ham og han blev saa forpustet. Saa sagde Greven:

„Sæt mig nu ned. Jeg tror jeg kan hjælpe lidt til og hoppe lidt afsted paa det venstre Ben, naar De holder mig om Livet.“

De gik nu et lille Stykke, men Greven kunde ikke tilbageholde et Smertens Udbrud imellem.

„Nej holdt!“ sagde den Fremmede. „Saa vil jeg dog meget hellere bære Dem end se paa, at De skal saadan „pineteres“.“

Han tog Greven op igen. Men nu hørte de Klokkerne af en Kane. Det var Grevens eget Køretøj, en Karl havde fanget Hesten og var nu kørt ud for at lede Ejermændene op.

„Naa, Gud være lovet!“ sagde Greven, med et langt Suk. Han kom nu op i Kanen. Han takkede Karlen, der havde bragt ham Køretøjet og lovede at huse paa ham, men den Mand, der havde baaret ham forlangte han til at køre for sig hjem. Inden de naade hjem, forlangte Greven af sin ny Kuds, at han skulde blive paa Gaarden indtil han kunde faa en rigtig Samtale med ham. Nu naade de Hjemmet. Greven forbød sine Folk at nævne det for Grevinden og han var ogsaa saa heldig at komme i Seng, inden hun fik det at vide. Hvor skaansomt det end blev meddelt hende saa blev hun dog forfærdet og var jo straks ved hans Bæje. Al, turde hun bare sende Bud efter Sønnen, men hun døde ikke at nævne ham. Nu kom Lægen, som der jo straks var sendt Bud efter; han fik snart sat Foden i Led. Om Saaret i Hovedet sagde han, at det havde ikke meget at betyde, han haabede at Greven om fjorten Dage skulde være næsten fuldstændig helbredet, men de første Dage maatte han have Ro. Den næste Dag havde han Feber; alligevel vilde han endelig tale

med den Mand, der havde hjulpet ham, og det var kun med stor Møje, at Lægen fik overtalt ham til at opsætte det. Men den tredie Morgen, da han havde spist lidt Frokost, erklærede han sig fuldkommen frisk og befalede Tjeneren, at vise den Fremmede ind til sig. Ingen maatte forstyrre dem. Den Fremmede kom; han var ordentlig, men tarvelig klædt; og han lod noget underlig, men Greven vinkede ham til sig og sagde:

„Sæt Dem nu her ved min Seng! Ja saadan — og fortæl mig saa, hvorfor De var saa god imod mig, som De da kun kan kende af Anseelse — Det var dog vist ikke fordi De ventede Belønning.“

„Ja, Deres højvelbaarne Greve skal have saa mange Tak for de gode Tanker De har om mig, men sandt at sige var man nok ikke saa ganske fri for at vente, at det det skulde smide lidt af sig.“

Greven saa stift paa ham:

„Hm, ja, det var da heller ikke saa underligt. Men forlang saa hvad De vil, og ikke for lidt; De ved jo nok jeg har Evne til at belønne Dem — — Men hvad er det for nogle skælmste Dine De ser paa mig med! holder De mig for Nar!“

„En lille Smule, Hr. Greve, blot bare en lille Smule. For, ser De, det er nu inte om Gods og Guld, men der er ligegodt noget jeg tænkte paa forleden Dag jeg vilde bede Dem om, og nu er jeg jo saa lykkelig, at jeg har Deres højgrevelige Ord for, at De vil opfylde det.“

„Ja, sig kun frem!“

„Ja, det er nu'nte saa nemt at komme til. Ser De, Hr. Greve, Zuledag, der var det netop et Nar siden, at jeg al la' paa den samme Plet omtrent og i den samme Stilling

omtrent som De. Ja, jeg var fuld, natyrligvis; det var De inte, men — —"

"Var det Dem, som min Søn reddede?"

"Møjet rigtig! Slæbde mig op med sine egne personlige Hænder og la' mig paa Kanen, paa Grevindens højvelbaarne Fodder."

"Det var et sælsomt Træf."

"Møjet sandt, dersom der nu ellers er nogen Træffer til — Jeg husker det saa grant — de var saa bange for, at jeg skulde dø. Haa, haa! Ufrud forgaar inte saa let, tænkte jeg, for jeg hørte hvert Ord. Men jeg tænkte fejl, for jeg var inte bare Ufrud, men der var baresten noget i mig, som skulde rykkes op. Det vidste Borherre og det vidste Deres Hr. Søn. Og nu er jeg blevet til et Menneffe siden den Tid, Gud være evig lovet! Hu! naar jeg tænker — — men det kan nu være det samme."

"Men hvad var det saa De vilde bede mig om?"

"Undskyld, Hr. Greve, nu er vi der straks. Da De nu la' der, død li'som jeg havde lagt, saa var jeg jo bange for Deres Liv, li'som Deres Søn var bange for mig, men da De saa var saa naadig, at sla Deres Dine op, saa tænkte jeg: Haa, haa! det er kanske lissedan som med mig: inte det bare Ufrud, men dog noget. Der kan nok være Ufrud i ham fordi han er en Greve, om just inte saa møjet, som i en fordrucken Sallemaver — men Borherre, han kan tumble os allesammen."

"Naa, hvad Ufrud mener De saa der er i mig?"

"Det skal jeg heller inte være saa længe om, at sige Dem. Ser De, Hr. Greve, efter min fattige Forstand, for jeg er inte præstelærd, saa er det en stor Skam, at De har jaget Deres Søn bort og bliver ved at være vred paa ham. Og hvad har han vel gjort? Han har været venlig imod

Smaafolk, men har Vorherre inte skabt os til at være Brødre. Han er blevet forlobt i en Pige. Jeg siger rent ud, de, der inte en Gang kan faa Kærlighed til en Pige, dem er der ingen Natur i. Det er alle hans Forbrydelser. Dersom nu Deres Ho'be var bleven knust, hvordan vilde De saa have klaret Dem for Vorherre, dersom han havde eksamenert Dem en Bitté? — Bliver De vred?"

„Bist ikke.“

„Det er godt, for jeg tror inte jeg kunde tie illehel — Men Vorherre vilde inte ha fat i Dem endnu, han mente kanske, De kunde have nødig at gaa lidt længer, han vil blot bare ge' Dem saadan en lille Biffér.“

„Og hvad vil De saa?"

„Jeg kan se paa Dem, De har lugtet Lunten. Jeg vil bede Dem om at tilgive Deres Søn og sende Bud efter ham. Det skal være min Findelsøn, fordi jeg fandt en død Greve paa Landevejen. Saa betaler De mig og saa betaler jeg Deres Søn, Gud være evig lovet! og saa kan vi alle sammen endnu faa os en velsignet Jul — Og nu befaler jeg Dem Gud og stoler paa Deres højgrevelige Ord.“

Nu gif han, uden at vente paa Svar.

En Time efter blev Saddelmageren igen kaldt op til Greven; han sagde:

„De er en brav Mand!“

„Ja, jeg vilde saa gerne være det, Gud ved det!“

Sagde han med Taarer.

„Deres Duffe er opfyldt. Grevinden har skrevet til Deres Søn, han kan være her — maasse i Morgen. Men gaa nu straks op og fortæl det Hele til Provstens Datter, så at hun ogsaa kan faa en glædelig Jul. Er De saa tilfreds?"

„Ja, Gud være prisét og lovet, siden jeg var Barn har jeg aldrig voren saa glad.“

„Men er der nu ingen Ting jeg kan gøre for Dem, for dette, det er jo egentlig kun en ny Belgerning De har vist mig.“

„Gud velsigne Dem, Hr. Greve, De har gjort møjet for møjet, langt mere end saadan en Stymper, kunde vente saadan De har haft Taalmodighed med mig. Men jeg trænger ellers inte til noget. Jeg har jo mit gode Arbejde fra Dem a', og det Brød man selv tjener, det smager dog saa sødt. Farvel, Hr. Greve, Gud være med Dem. Lad os inte staa og takke hverandre, lad os blot takke Vorherre for hans glædelige Jul.“

Naa! Solnen kom saa og alt blev godt. Han fik sin Forlovede derop og Greven var meget venlig, men Greven inden forlangte straks, at Marie skulde være hendes Datter, for en Datter havde hun savnet hele sin Levetid. Kun den gamle Komtesse satte et underligt Ansigt op, men ulhykkeligvis var der ingen, som saa det. De Gamle og de Unge var enige om, at udelade alle Festligheder i Anledning af Forlovelsen; men da Hans hørte det, saa bad han da sin Ven saa meget om, at han maatte gøre hans Forlovelsesgilde. Det stod da saa en Aften ude hos Bonden, i hans Dagligstue. For Bordenden sad Greven og hans Kærest, tæt op til, paa den udvendige Side af Bordet sad Hans, saa Sadelmageren, saa Kandidaten. Og inde ved Bæggen sad Gaardmanden, saa hans Dreng og saa hans Husmand. Det var et sandt Festmaal tid, ikke med Hensyn til de fine Retter, eller fordi der var saa mange Deltagere, men fordi der var saadan en Glæde, som nok er det vigtigste, der hører med til en Fest. Flere Skaaler blev udbragte. Greven talte for Oprettelsen af en ny Adel her i Danmark, den skulde bestaa af alle dem, som elskede det Edle og det Skønne og

vilde stride for det, enten de saa var „født“ eller ej. Kun den Adels vilde han være stolt af at regne sig til. Kandidaten talte om det underligt brogede Selskab, der var tilstede i Aften, hvor man dog havde det saa godt. Han antog, at det ikke var saa broget, som det saa ud til, da vistnok alle Medlemmerne hørte til den ny oprettede danske Adels. Han ønskede, at det snart maatte komme til at se broget ud i Danmark, saaledes at hele Folket udgjorde et broget Selskab, der var ligesaa enigt og glad som dette i Aften.

Hans tog nu Ordet:

„Ja, mine Forældre har presset mig saameget for, at jeg skulde holde Tale og itte for det, det kunde nok ogsaa være mit Tilfald, da det jo er mig, som gør dette svære Gildes, — men nu kommer det jo an paa, hvordan det gaar mig. Det er jo især denne Forlovelse, som vi er saa glade over i Aften og vi har jo nok allesammen gjort, hvad vi har kunnet for at hjælpe til, men skal vi nævne den, af Menneſter at være, som har flaaet Hovedet paa Sømmet, saa bliver det nok denne Saddelmager, som nu bliver saa mageløs rød i Hovedet. Men han vil nok helst være fri for Vren og vi vil heller ikke give nogen Menneſter Vren, for vi ved saa godt hvem den tilkommer. Og saa ved vi ogsaa hvem vi skal takke og hvem vi skal tænke paa, naar vi nu drikker de Forlovedes Staal og ønsker, at han maa følge dem ud og ind og hjem til allersidst.“

Da Julen var forbi rejste Grev Ferdinand igen til Højskolen, for han skulde jo passe sit, men efter et halvt Aars Løb forlangte den gamle Greve, at han skulde komme hjem og overtage Gaardens Styrelse. Den unge Greve klagede sig derover for sin Hans; han forstod sig ikke paa Landvæsenet, det var et, og han kunde saa daarlig undvære Højskolen, det var et andet.

„Det skal have gode Veje,“ svarede Hans, „for jeg vil komme op til dig og være din Forvalter. Det gør vel ikke noget, at jeg ikke er saa fin som andre Forvaltere, naar bare jeg forstaar mine Ting — Og saa holder vi To Højskole for vore Folk om Aftenen, om ogsaa vi skal knibe en Time fra Arbejdet.“

Og saaledes kom det virkelig til at gaa.

Den gamle Greve fik aldrig den Fornøjelse at se sin Søn som Minister, men da han efterhaanden fik lært at se det gode, som kan være hos Folk, selv om de ikke er „fødte“, saa kom han til at se sig glad i det smukke Liv, som nu blev ført paa Herregaarden, glad i den Kærlighed og huslige Lykke, som bode i den østre Fløj af Hovedbygningen, hvor hans Søn havde sit Hjem. Endelig saa han sig glad i den Hengivenhed og Tillid, som Bønderne i en vid Kreds viste den unge Greve. Det eneste, som han aldrig rigtig kunde finde sig i at se, var Fortroligheden imellem Sønnen og Bønderne, men han maa dog vel lære en Gang, at hvor Kærligheden først kommer, der maa Fortroligheden følge med; ligesom Duften, naar Blomsten springer ud.

En Gaardmand paa sytten Aar.

Ia, han var saamænd ikke ældre, Jørgen Jensen, den Gang hans Forældre døde af en smitsom Sygdom, otte Dage efter hverandre. Hans Søster Stine var kun et Aar ældre, men Mormoder, hun var da endelig gammel nok, for hun var henimod de Halvfjerds. Saa var der en Karl, en Dreng og en Pige der paa Gaarden, men Jørgen, han skulde jo nu være Manden for det hele, og det vilde han nok ogsaa. Børnene havde jo nok en Formynder, men det var af de stikkelige, det var saadan en Per Tot. Det var Mormoders Broder og han mente, at hun og Jørgen, som var Arving til Gaarden, de kunde nok styre den, uden at han behøvede at gøre sig Ulejlighed dermed. Jørgen havde nu altid været Mormoders egen Dreng og hun havde faat Lov til at opdrage ham som hun vilde, for ellers var Forældrene bange for, at hun skulde give sine Skillingen til en anden af Familien. Og der kunde jo heller ingen være bedre imod ham end Mormoder! Hun sørgede jo for, at der ikke kom til at blæse Vejre paa ham; hun pillede og kræsede for ham til enhver Tid, hun gav ham finere Klæder end de andre Børn af hans Stand, og da han var fire Aar gammel gav hun ham sin „salig“ Mandes Solpibe. Kort efter lærte han at ryge Tobak og det var en stor Fornøjelse

for alle Parter, saavel som for Fremmede, naar Jørgen sad paa Mormoders Skød og røg paa Morfaders Merffums-pibe. Da Jørgen skulde begynde at gaa i Skole rokkede Mormoder derhen og gav Skolemesteren en Spesie for at han skulde være god imod den lille Jørgen, for han var saa blød. Han maatte endelig ikke friste Jørgen for haardt med Lekstierne, for hans Hoved var ikke stærkt. Han maatte heller ikke blive vred, om ogsaa den lille Jørgen gjorde lidt Spektakler, for det var saadan et vittigt Barn og der var jo ikke noget ved en Dreng at gøre, naar ikke han kunde finde paa lidt Gavthvestreger. Skolemesteren vilde ikke have haft Pengene, for han sagde, at han bar over med alle smaa Børn og det skulde han ikke købes til, men Mormoder tvang ham til at tage Spesien, for saa mente hun, at det var mere sikkert. Jørgen gik nu i Skole der i to Aar, ikke saa grumme stadigt, for en Gang imellem naar ikke han havde Lyst, saa blev han hjemme, men han var der dog af og til.

Men en Dag kom han løbende hjem fra Skolen i Utide og brølede igennem hele Gaden. Vhen kom jo i stor Bevægelse over saadan en grulig Begivenhed, men værre blev det hjemme i Gaarden. Jørgen havde da nu faat Prøgl af Skolemesteren. Faderen vilde straks hen at skælde ham ud, for det lignede ingen Ting, men Mormoder sagde, at det kunde slet ikke hjælpe noget. Derimod tog hun en ny Femdalersjeddél og rokkede hen til Skolen med. Men den tosfede Skolemester vilde paa ingen Maade tage Pengene; han var færdig at give knubbende Ord oven i Købet. Da brast Mormoders Taalmodighed; hun erklærede, at det var skammeligt, at handle saaledes med „ordenlige Folks“ Børn og nu skulde Jørgen aldrig mærke hans Døre tiere. Læreren svarede ingen Ting; maaske han skammede sig, det tænkte da Mormoder da hun gik og slog Døren haardt i efter sig.

Nu blev Jørgen sendt til en anden Skole, næsten en hel Fjerdingvej borte, men da han fandt det var saa langt at gaa, blev der stillet en Hest til hans Raadighed. Rigelædes blev han udstyret med Ur i Lommen, for at han kunde være den vildeste blandt Drengene, men Piben maatte han ikke faa med for Faderen. Han vilde dog saa inderligt gjerne haft den med, og Mormoder mente at det var en stor Synd, at nægte det stakkels Barn en Pibe Tobak, som kun fik varm Mad to Gange om Dagen, men hans Fader satte sig imod det, med en forunderlig haardnakket Villie og søjede til, at han ikke havde Lyst til at tage ham ud af flere Skoler. Naa, i denne Stil var Mormoders Opdragelse, paa denne Maade havde han faat sin Udvikling, den syttenaarige Gaardmand. Hans Søster Stine var der aldrig blevet taget noget Hensyn til; hun skulde ikke have Gaarden, heller ikke Mormoders Penge, hun var jo ikke andet end et Løsebarn, derfor lod de hende gaa for Lud og koldt Vand; men det skal jo være saa godt til at holde sig ren med.

Jørgen græd saa mageløs da hans Fader blev begravet, han kunde slet ikke komme til sig selv igen den Dag. Ved Moderens Begravelse græd han noget mindre, og ved Dandsegildet som han var med til, græd han slet ikke; det var kun tre Dage efter. Da han skulde laves til, kaldte han paa Stine, at hun skulde binde hans Slips og saa spurgte han:

„Gaar du ikke med til Gildet, Stine?“

Da saaldt der to store Taarer fra hendes Øjne og ned paa hans rene Krave.

„Hvordan Fanden er det du staar og sviner mig til!“ udbød han, „nu kommer jeg jo til at tage en anden Krave paa.“

„Na Jørgen, bliv hjemme! du kan vist ikke more dig alligevel.“

„Sikken nogen Snak, Tøs! Jeg har grædt det jeg kan over vore Forældre, det har du selv set. Fordi jeg ikke kan græde saalænge som du, derfor sørger jeg lige saa meget.“

„Men hvor kan du saa saa Lyst til at gaa til Dands, naar du sørger saameget over dem.“

„Na, det er jo heller ingen Nytte til at sørge, derfor kommer de jo ikke igen.“

Men nu snakkede Mormoder med: „Vil du tie stille straks, Stine! Jeg ved ikke hvor du kan nænne at løkke det stakkels Barn til at blive hjemme; han kan nok have nødig at opmuntre sig lidt.“

„Zamen Mormoder,“ svarede hun, „jeg er ogsaa bange for at Folk vil synes saa underlig om det.“

„Jeg bryder mig hverken om hvad Folk siger eller hvad du siger, for jeg er ikke noget Pattebarn, jeg er Manden i Gaarden. Se du kan huffe det til en anden Gang!“

Nu tænkte han sin Pibe og gif.

Gaarden, han skulde til, laa et lille Stykke uden for Byen. Da Jørgen kom der i Nærheden, tog han et Spejl og en Kam op af Lommen. Han betragtede sig nøje; jo, al Ting sad upaafølgelig, ikke et Haar var paa den urette Plads, Taarerne paa Kraven var tørrede for længe siden; de blev ikke gamle hos ham. Han var forresten køn, stor og stærk af Lemmer, aaben af Ansigt med røde, spulmende Kinder. En dejlig Dreng var det, naar blot han vilde lade sig nøje med hvad han var. Et stort og frodigt Skud var han, fager at se, naar blot man ikke med det sanime skulde se Ormen, der gnov paa Hjerteskudet. Han traadte ind i den forreste Stue, der sad Konen og et Par gamle Mænd, de saa meget forundrede ud ved at se ham. Jørgen havde en urimelig stor Lyst til at fare op i Valsen med et Spring, men det kunde han jo ikke være bekendt; han var jo

en Mand, altsaa maatte han tøve og snakke med de andre Mænd.

„Goddag, Jørgen, saa du er ogsaa kommet herud,“ sagde Manden i Gaarden.

„Ja, det er jo saadan et kønt Vejr i Dag.“

„Na ja — Se brat du maatte af med dine Forældre, stakkels Dreng!“

„Ja — men det er da godt, at jeg er bleven saa villed, som jeg er.“

„Ja, du er jo stor og stærk; men — —“

„Jeg tror jeg maa op at se til de Unge!“ sagde Jørgen og afbrød ham, idet han rejste sig op.

„Nej du skal rigtignok sidde ned og have en Bid Brød først,“ sagde Konen.

„Ellers mange Tak, jeg er ikke tidig.“

„Jo sid nu bare ned. Det skal ikke vare ret længe og der er lang Tid til at danbse endnu.“

Jørgen satte sig nu ned med Besvær, men hans Dine og Dren vare oppe i Valsen.

„Det var ogsaa saa tungt, at du skulde miste dem begge to paa en Gang,“ begyndte Barten igen.

„Ja, men den Vej skal vi jo allesammen.“

„Ja, og saa skal vi glemmes inden Graven er klappet til, efter os,“ sagde den anden Mand. „Det er dog saa underligt at tænke paa, at alt det vi har udrettet, skal ligesom begraves tilligemed os selv.“

„Men det er heller ikke Tilfældet, for dersom vi har levet og gjort godt for nogen, saa vil de ogsaa nok husse os — dersom det da ikke er nogle Skarn. — Ja det var nogle gode Forældre du havde, Jørgen, de har efterladt dig noget.“

„Ja, det har de,“ sagde Jørgen stammende og blus-

sende rød. Han befandt sig slet ikke vel under denne Samtale, og hvis han ikke var Gaardmand og havde haft denne Værbighed at vaage over, saa var han løbet for længe siden. Men nu kom da Konen med Maden. Jørgen slugte et Stykke Smørrebød og drak en Snaps, derpaa takkede han og skyndte sig op i Stuen. Der var de netop bleven færdige med Balsen, de sad og pustede ud, saa de kunde rigtig saa Stunder til at se paa Jørgen og det var en sand Krydsild af forundrede Blikke han maatte gaa igennem. Han blev noget slov ved det, men saa tænkte han det kom af, at de havde ikke set ham siden han blev Gaardmand. Han gav sig i Snak med den nærmeste Flok og nu begyndte de at hvidske rundt omkring i alle Kroge. Han kunde se paa deres Djekast, at det var om ham, men han lagde det ud paa den bedste Maade. Nu begyndte Dandsen igen og saa var jo Jørgen med. Han glemte nu snart alle sine Genvordigheder og tumlede sig nok saa raff. Der var ikke noget paa hans Dands at udsætte, uden det Dingleri som der jo altid er ved en lang opløben Dreng.

Hjemme i Gaarden, der sad Mormoder og strikkede Strømper til sin stakkels Dreng, men henne paa Kirkegaarden der sad Stine ved sine Forældres friske Grav. Hun havde en lille Vandkande med, til at vande de nysplantede Blomster og de grønne Krands; hun sad og klappede den sorte Jord som om det havde været hendes Moders Kind; hun rettede og glattede paa Krandsene som om det havde været Moderens Kjole, for den Moder som nu var gemt af tre Allen Jord, det havde været hendes bedste Trøst i Verden. Hver Aften siden Moderen var død, havde hun listet sig derop, bange og udselig for at nogen skulde se hende. Naar hun sad deroppe var det ligesom hun var sine Kære saa nær. „Min Moder tænker paa mig?“ sagde hun i sin Enlighed. „Ja

det kan hun ikke lade være for jeg var jo altid hendes egen Pige. Det sagde hun saa tidt men Mormoder kunde ikke lide at høre det. Var jeg bare oppe hos Moder, for jeg faar det aldrig godt her; der er ingen som bryder sig om mig og de siger jeg er til ingen Ting."

"Hvad sidder du der, Stine!" lød pludselig en Røst. Stine for forfrækket op, thi ud for hende stod en fremmed Kvinde. Na, det var jo Peder Hansens Kone som hendes Moder altid havde været saa „delt" med, men dog var de aldrig kommet sammen, for Mormoder kunde ikke lide hende. Nu sagde Konen:

"Hvad vil du her oppe hver Aften, det har du ikke noget godt af."

"Men I er jo ogsaa her oppe."

"Ja, de Gamle maa nok gaa paa Kirkegaarden og se paa Lejligheden, hvor de snart skal bo; men de Unge, de har ikke noget her at gøre. Vi skal tænke paa at dø og I skal tænke paa at leve."

"Men jeg tænker ogsaa paa at dø."

"Det maa du ikke, lille Stine, du skal tænke paa, at blive en dygtig Kvinde til at passe et Hus."

"Det bliver jeg nok aldrig, for de siger, at jeg dur ikke til noget og bliver aldrig til noget."

"Hvem siger det."

"Det siger Mormoder — og Sorgen og — ja, det siger de allesammen."

"Hør Stine, naar de siger det igen, saa skal du svare: Ja, lad mig saa komme ud at tjene, at jeg kan lære noget. Og saa maa du komme hen til mig, saa skal jeg nok lære dig hvad jeg kan."

"Tak, mange Tak! I vil nok være Moder for mig."

"Ja, det kunde jo nok gøres nødig, men det kan man

jo aldrig være uden for sine egne Børn og daarlig nok det.
— Sig mig, hvordan er Jørgen?"

"Jørgen! Ja han er jo saa dygtig og saa klog — siger Mormoder."

"Hvordan er han mod dig."

"Mod mig? Ja, det ved jeg ikke. Han fornærmer mig da aldrig — ja, han siger nok lidt til mig, en Gang imellem, men jeg er jo ogsaa kun ringe imod ham. — Men jeg synes dog ikke det var rigtig, at han gif til Dands i Dag."

"Er han gaat til Dands i Dag! Saa er det da en grulig Dreng. Ja, jeg har nok hørt noget om ham før. — Men det vil jeg sige dig, Stine, at dersom du ikke passer paa ham, saa bliver han til et Skarn."

"Skulde jeg passe paa ham?"

"Ja, hvem skulde ellers? Det var et kønt Stykke Arbejde om du kunde saa et Menneſſe af ham. Saa skulde de da ikke længer sige, at du ikke er til noget. Det tror jeg næsten maa være noget som Vorherre har bestemt dig til."

"Men mon jeg dog dur til det?"

"Holder du noget af ham?"

"Ja, nu er der ingen jeg holder saa meget af."

"Ja, saa finder du nok ogsaa paa, hvordan du skal bære dig ad. Du maa endelig søje ham i hvad du kan, at han kan se du har Kjærlighed til ham, og alt skal jo naturligvis gaa med det Gode."

"Aa, kunde jeg dog bare — for der er vist ikke saa lidt Fejl hos ham."

"Nej, der er mange, men Vorherre vil nok hjælpe dig og jeg skal ogsaa sige dig alt hvad jeg ved. — Men lad os nu gaa hver til sit, min Pige."

Klokken 7 den næste Morgen kom den unge Gaardmand hjem fra Gildet; han var bleg og glasøjet og mere dinglevorn end han plejede. Mormoder sagde:

„Vil du ikke have en Taar varmt, min Dreng?“

„Nej gu vil jeg ej, jeg vil bare i Seng.“

„Skal jeg trække dine Støvler af, Jørgen?“ spurgte Stine.

„Ja, det kan du gerne, Tøs,“ svarede han og strakte naadigt Poterne ud. Derpaa krøb han i Rassen med Klæderne paa og sov til langt over Middag. Saa stod han op og gik ud i Karlekammeret og gjorde sig gal, fordi han traf Karlen i Sengen; han havde nemlig ogsaa været til Gilde. Karlen gav knubbede Ord og lovede Jørgen Prygl, hvis ikke han stak af.

„Saa du tror din Husbond med Prygl!“ udbrød Jørgen. „Nu kommer du ind og faar din Redelighed, og saa kan du rejse straks.“

„Ja, jeg er sgu ked nok af at være Barnepige for dig, men jeg rejser rigtignok ikke fordi du siger det.“

Nu gik Jørgen ind igen og var jo snusende vred. Mormoder holdt med ham og hun skulde nok gøre det ud hos hendes Broder, at Karlen kom til at rejse. Stine kom ind med en Kop Kaffe og saa spurgte hun, om han havde moret sig noget ved Gildet. Da begyndte han at fortælle og blev mere og mere oplivet. Stine sad ved Siden ad ham med sit Sytøj. Mormoder var gaat ud. Da han var færdig med det groveste sagde han:

„Ja, det var rigtignok et farligt morsomt Gilde, for der var saamange sønne Piger. — Jeg tror næsten jeg huggede mig en Kærest.“

„Nej Jørgen, da!“

„Kan det være for tidligt, naar jeg har en Gaard?“

„Men du er da for ung til at gifte dig.“

„Jeg tænker sgu heller ikke paa at gifte mig; det er ikke andet end for Sjov. Hun tjener paa Kristinelund, men det er da lige godt en Gaardmandsdatter.“

„Er hun køn?“

„Køn? Na, det ved jeg ikke, det tog jeg mig ikke af; men hun var da den letteste at dansse med. Hun er vist ellers ikke saa ung.“

„Hvor ved du hun vilde være Kærest med dig?“

„Jo, hun saa saa mildt til mig — og saa klemte hun mig saa haardt i Haanden; det gjorde forbandet ondt paa den daarlige Finger.“

„Saa jagde du vel: av!“

„Ja, det er naturligt. — Jeg havde nær kommet op at slaas med Per Hansens Søren om hende.“

„Nej, det maa du dog endelig vogte dig for, for du er vist ikke ret stærk.“

„Ikke det. Du kan jo „probere“ om du kan rive mig omkulb. Du maa bruge begge dine Arme, saa vil jeg kun bruge den ene.“

Han sprang hen midt paa Gulvet og stod kampfærdig. Stine smilede og saa paa ham. Pludselig sprang hun hen, tog ham om Livet og lagde ham nok saa net paa Ryggen, endda han brugte begge sine Arme. Han sagde:

„Ja, det var ingen Sag, jeg vidste ikke af det. Det skal gaa om igen!“

„Nej, du er rigtignok ikke ret stærk, Jørgen.“

„Lad mig bare komme op, saa skal jeg nok vise dig det!“

„Nej, du maa ikke komme op, førend du lover mig, at du ikke vil slaas i det første Aar.“

Men han sprællede jo og væltede sig, saa stødte han til Mormoders Nof, saa den saldt om med et svært Rabalder.

Da linnede Mormoder Døren ubemærket og saa dette gruelige Syn. Hun blev staaende et Øjeblik med opspilet Mund, derpaa slog hun Hænderne sammen og raabte:

„Ih du Fjædsens Gud! hvad gaar der dog ad Børnene!“

Men da de nu sprang op, færdige at le sig fordærvede, udbrød hun:

„Naa, det er da ikke andet end Plaser! — — Men skamme maa du dig, din store Tøs, at ligge og høle paa Gulvet, saa lang som du er!“

„Ti stille, Mormoder! det er min Skyld, jeg begyndte paa det,“ sagde Sorgen.

„Ja, hvikket som, saa skulde hun have bedre Forstand, den store Tøs! — —“

„Men jeg er meget større, jeg er over det halve Hoved højere.“

„At ligge og skabe sig saadan, straks efter at hendes Forældre er døde. — Nej, der er ikke mere Skam i hende end i den — i den — i den“

„Spinderok!“ udslydte Sorgen. „Men jeg var jo til Gilde igaar, Mormoder, det var da meget værre.“

„Og saa har hun revet min Rok omfuld og den gode Rokkesnor er sprunget.“

„Nej, det har jeg gjort, jeg stødte til den.“

„Ja, havde jeg haft en god Røp, og det havde været for thyve Aar siden, saa skulde jeg ordenlig have smurt dine Rygstykker, Tøs.“

„Nej gu havde I ej, Mormoder! I er ikke saa flem som I lader.“

„Havde jeg itte! Havde jeg itte!“

„Nej vist havde I ej, Mormoder, for Stine var jo ikke født for thyve Aar siden.“

„Hvad siger du! ja — ja, du er en slem Dreng ogsaa — og det er hende, der „spolerer“ dig.“

„Hør Stine, kom ud i Haven lidt, Mormoder er tydfstfindet i Dag.“

Herude fortalte Jørgen videre om Gildet:

„Se, denne Søren, han vilde nu dansse med hende hele Tiden, men saa stete det, at vi kom paa en Gang, fra hver sin Side og vilde dansse med hende, begge to. Jeg tog fat i hende og sagde til ham: Først Folk, siden Matroser, men saa skubbede han mig hen paa en lille Tøs og sagde: Der er en Dame til dig. Rige Børn leger bedst. Saa sagde jeg rigtignok, at han var en Husmandspjalt og naar han ikke havde andet end Transtøvler at gaa til Dands med, saa skulde han hellere gaa ud at træde Tubser. Men saa skulde du set, hvor alle Tjenestekarlene stimlede omkring mig og begyndte at give ondt af dem.“

„Uh, det var da fælt, Jørgen!“

„Ja, det blev da ikke til noget, for saa sagde Søren: Naa, der har du hende, Jørgen; vi er ikke kommet her for at skændes og slaas. Og saa dansede vi allesammen.“

„Det var slem, Jørgen! der kunde du snart have faat Brygl.“

„Aa itte! „Sønnerne“ de havde nok staat med mig.“

„Ja, men det kunde dog være slem, hvis der havde blevet Slagsmaal for din Skyld — og saa kort efter vore Forældres Død. Men det var kønt gjort af Søren, at han gav efter.“

„Saa? hvad kønt var der i det? Saadan nogen maa da vide hvem de er.“

„Ja, hvem han er, det er jo en meget ordentlig Karl, jeg kender ham nok.“

„Men han har jo da ingen Ting.“

„Ja men lille Jørgen, det er jo da ikke Rigdommen der gør Folk rare. Du har jo ikke selv skaffet dig hvad du ejer, og naar der er nogen som holder af dig, saa er det jo ikke for Pengenes Skyld.“

„Det kan ikke hjælpe hvad du siger, de som ingen Ting har, de maa vide, at de er de Smaa.“

„Ja det ved de nok ogsaa, at de er i den Henseende, ellers kunde de jo være ligesaa gode og bedre end de Rige, og de har da slet ikke nødig at give efter for dem, naar de mener de har Ret.“

„Ja, der har jeg nu min Tro for mig selv. — Det er kedeligt, at jeg blev Uvenner med vor Karl. Det er ogsaa kedeligt at jeg bliver saadan Uvenner med Folk; hvordan kan det være.“

„Du er for ung Jørgen, og for hastig. Kan du ikke huske Moder sagde altid, at naar vi var brede, saa skulde vi aldrig sige noget. Men jeg skal nok faa Karlen god igen, naar du bare lader som ingen Ting.“

„Ja, gør det, for ellers gaar han og tværer i otte Dage. — Hør Stine, jeg kan ellers godt lide at snakke med dig.“

„Kan du det, kære Jørgen! Ja, der er ingen i hele Verden jeg holder saameget af som af dig. Og vi to smaa Stakler, som hverken har Fader eller Moder, vi kan nok have nødig at holde sammen,“ sagde hun grædende og hældede sit Hoved til hans Skulder. Der var ogsaa en Taare i Jørgens Øje, men han havde ikke ladet nogen se den for fem Daler.

„Skal du til Marked i Dag, Jørgen?“ spurgte Mor-
moder en tidlig Morgenstund, da de sad og fik Dobre.

„Ja, det er naturligt. Det skal I vel ogsaa. — Jeg har da ellers tænkt, at jeg vilde derop at sælge Klavs.“

„Klavs! det er da vel ikke dit Alvor, min Dreng. Tænk paa hvormeget dine Forældre gjorde ud af det Bæst.“

„Ja men vi kan jo magelig undvære ham, og han kan da ogsaa løse en god Skilling.“

„Hm, ja. Jeg syntes rigtignok vi skulde beholde ham, men det maa du jo bedre vide.“

„Nej Jørgen, det er da Synd at sælge Klavs, han er saa kælen og saa naadig,“ sagde Stine.

„Ja, det kan nu ikke blive anderledes; men de skal sgu ikke faa ham for ingen Ting. Vil du saa spænde for og lave dig til, for du skal med,“ sagde han til Karlen.

„Det er en forbandet klobset gammel Bør, den Bogn vi har,“ sagde han da Karlen var gaat ud. „Vi kunde da ogsaa nok faa Raad til at faa os en ny Tjervogn.“

„Na, det kan være til du skal giftes en Gang,“ sagde Stine. „Hvis du køber den nu, saa bliver den gammel inden den Tid.“

„Na, du er en lille Sludrer!“ sagde Jørgen smilende og gif op i Overstestuen for at lave sig til. Stine gif bag efter — hun tog ham om Halsen og sagde:

„Nej, lille Jørgen, jeg beder saa meget for Klavs. Du kan jo ogsaa selv saa godt lide ham — —.“

„Det kan jeg sgu ogsaa, men nu røg det mig saadan ud af Munden, og saa kan jeg jo ikke være andet bekendt, for Folkenes Skyld. Men jeg kan jo forlange saa meget for ham, at jeg faar Lov til at beholde ham.“

„Ja, gør det, Jørgen. Du er dog en god Broder.“

„Saa! Giv mig nu noget Halstøj.“

Ude paa Hestemarkedet, en Plads fuld af alle mulige Heste og alle mulige Slags Folk, der gif det livligt til. Der

var Raab og Støj, der var Brutten og løgnagtige Eder i Millionvis; det var en sand Glædesfest for Løgnens Fader. Hovedpersonerne derude var nogle lurvede Krabater, der gik og knalbede med Ridedidske. De havde i Almindelighed lafskede glindsende Ansigter, med listige Røvfugleøjne, som uroligt spejdede til Højre og Venstre. Saa snart de fik Øje paa et Bytte, kunde man tydeligt se, hvorledes de kæmpede for at se ærlige og trofaldige ud, men de skulde rigtignok være meget grønne, der kunde lade sig bedrage af dette Skin. Et Par af disse Fyre stødte paa hinanden, da siger den første, Jansen, med Munden tæt til den andens Øre:

„Hør Petersen, det var, spille mig, godt jeg traf dig! Vil du være med at plukke en Guldsugl?“

„Om jeg vil!“

„Kan du nu se jeg tænker immervæl paa dig, Bror; der er ikke en Bid, der smager mig, uden jeg kan dele den med dig.“

„Nej, lad nu være med Das, det bliver mig lovlig rørende. Du mener jo, at du kan inte fange Fuglen alene.“

„Ja, saa omtrent. Men hør, har du lagt Mærke til en blankbrun Ballak, uden Aftegning, Satans yndigt Dyr. Tre hundrede Daler værd saa godt som tre Skilling.“

„Der henne, i det Hjørne?“

„Vel! du har nok allerede Farten.“

„Der sidder en lang Bondedreng paa han.“

„Bondedreng! Maa jeg frabede mig saadanne verbalske Infusorier paa den unge Herres Begne. For han er Gaardejer, ser du! Ejer baade af Plagen og af en Bondegaard med syv Tønder Hartkorn, til Taksten 64.“

„Naada! det maa jo være det rene Smør.“

„Men han er urimelig særst, han bliver sgu aldrig til noget, før end han bliver hjulpet af med none Shle. Hvor

skulde han ellers lære Verden at kende, saadan en Flødefkæg!"

"Det har du Ret paa. Saa begynder vi paa hanses Opdragelse. Jeg er færdig."

"Naa jeg nu sige dig hvordan Kummelen skal gaa: Nu skal han snart løses a' og ind i et Telt og ha' sin varme Mad, jeg hørte før han sagde, han var sulten. Der kommer jeg jo tilfældigvis ind og kommer til at sidde ved Siden a' han. Saa kommer jeg jo tilfældigvis til at vælte hanses Glas, og jeg gier jo straks et til Erstatning. Men han gier et igen, for han er jo den pæne Mand, natyrlig, og saadan bliver vi nu ved, til der kommer lidt Humør i Knægten. Saa taler vi om vores Gesjæft og gaar ud og ser paa Dyret."

"Den er udmærket! den er Delen — —"

"Sss! jeg har Ordet. Naa, jeg sætter jo ud paa Plagen og han vil inte tro mig, natyrligvis. Jeg vil kalde den første den bedste til Vidne paa, hvad jeg siger, og saa er du tilfældigvis den første vi ser."

"Der har du min Næve, du er, Delen vælte mig, min Mester."

Derpaa skiltes de fromme Brødre. En god Time senere træffe vi Hr. Jensen staaende i en ivrig Samtale med Jorgen. Det var 2den Akt af Forestillingen. Jensen stryger paa Klavses Bagben og siger:

"Er det ikke Spat, eller da Ansats dertil, saa vil jeg," nu bandede han, "lade mig slide Led fra Led."

"Det er Løgn du siger, men du vil gerne have Plagen," svarede Jorgen.

"Det vil jeg sgu ogsaa. Hvad skulde jeg nægte det for, da vi er bleven saa gode Venner og har druffet dus —

men ser du, min Ven! hvad der er Ket, det skal," saa svor han, „og saa være Ket."

„Men jeg har Ket."

„Men hvad kan det nu hjælpe, at vi staar her og kævles i en Evindelighed, den ene siger Nej og den anden siger Ja, og vi kommer inte længere. Lad os nu uden videre tage den Første den Bedste til at stille os imellem."

„Det kan vi gerne. Dersom Plagen er spattet, saa skal han aldrig koste en danff Skilling. — Der kommer en! lad ham dømmel!"

„Nej, han vil vi sgunte ta', det er saadan en laaden en; tesforuden er det en som kender mig, saa han vilde natyrligvis straks holde med mig — men det skal gaa ærlig til, for du er, spille mig, min Ven, ser du. — Men hvad siger du om han der kommer, ja, han med den graa Frakke. Han ser sgu da saa ærlig ud som man kan forlange det paa et Hestemarked — — — Hør, Højstærede, jeg har ikke den Fornøjelse at kende Dem, men vil De inte sige os Dereses Mening om denne Hest!"

„Undskyld, jeg har ikke Stunder," svarede Petersen; det var jo ham. „Jeg er heller ikke for, at blande mig i andres Handel — —"

„Det er der nu slet intet Tale om. De skal blot sige os, om denne Hest har gode Ven eller ej — Forresten er Peder Jensen der, min gode Ven, ikke sandt, min Gut. Du er," saa bandede han, „en Kærnesvend!" udbrød han og kladfede Jørgen paa Skuldrerne. Knægten følte sig jo højlig smigret ved denne Kærne-Erklæring, men maatte dog bemærke, at det var Jørgen Jensen han hed.

„Den fejler jo ingen Ting," sagde den Fremmede idet han følte paa Hestens Ven, „den er sgu lige saa ren af Ven som jeg."

„Ja jeg har nu inte den Vre at kende Deres Ben, Hr. — —, men vil de nu inte behave, at ge Dem Tid og løfte lidt paa Sluggerne.“

„Kan du nu se, jeg faar Ret,“ sagde Jørgen.

„Det var dog Satans!“ udbød den Fremmede, „nu har jeg sgu aldrig set det Tilfælde, saa meget jeg har haft med Heste at gøre. Det var dog skammeligt med saadan et dejligt Dyr; det er jo et rent Skilbæver.“

„Hvad er der ve'et, Hr. — — Jeg synes Barremetren begynder at synke,“ sagde Jensen og blinkede til Jørgen.

„Na, han har jo den morderligste Ansats til Spat.“

„Hvor fik De det ud, Hr. —?“

„Kom og læg Deres Finger der — Ja. Om et Aar er han saa halt som om Benet var slaet over.“

„Godt, Højstarede. Tak for deres Ulejlighed. Vil De drikke et Glas med siden, henne i det Telt.“

Efter at endnu et ligesaa paalideligt Vidne, en anden slungelagtig Bekendt af Jensen, var bleven afhørt, erklærede Jørgen sig overvunden og folgte Hesten for halv Pris. Derefter gav han Liggeld og drak Broderskab med Prangerne saalænge han kunde se en Flue paa Væggen. Da var Væsten saa heldig at faa fat paa en Karl der fra Byen, det var den nævnte Søren, og han fik stillet Jørgen paa Vognen og førte ham hjem. Jørgens egen Karl var ikke til at faa fat paa. Kvindfolkene sad oppe derhjemme i Gaarden, de skulde jo høre hvordan det var gaat. Men da Vognen holdt derhjemme, var Jørgen faldet i Søvn og kunde slet ikke blive vækket. Saa maatte Søren tage ham paa sine Arme og bære ham ind paa en Seng. Mormoder var jo ikke glad, men hun trøstede sig med, at han var kun et Barn. Men Stine, hun græd den Nat, istedetfor at sove.

Da Jørgen havde faat udsøvet den næste Dag, var han han helt tavs. Søren kom hen at hente noget han havde glemt i Vognen, og da Jørgen selv begyndte paa at tale om hvad der var slet igaar, saa fortalte Søren ham hvorledes han var bleven narret; han havde selv hørt hvorledes Prangerne havde rost sig af det. Jørgen blev saa rød som et Blod, han vendte sig bort og kunde knap sige Farvel da Søren gik. Han gik nu ud i Marken og lod sig ikke se for Aften; da kom han hjem, spiste Madvere og gik igen, uden at tale et Ord til noget Menneffe. Stine sørgede saa meget over ham, men hun mente det var bedst, at han fik No til at gaa i sig selv. Hun gik ud i Haven for at vande nogle Blomster, hun gaar ud til Kilden, der tæt bag ved Haven i den grønne Eng — der ligger Jørgen med Haanden under Kinden med et forgrædt og trostesløst Ansigt. Hun ilede hen og satte sig hos ham, hun tog hans Hoved paa sit Skød, redte hans Løkker og tørrede hans vaade Kinder; men han græd meget stærkere og skjulte sit Ansigt i hendes Favn.

„Aa Herregud! min lille, kære Broder, hvor du dog er forsvundet!“ sagde hun. Han kunde ikke svare. Endelig sagde han:

„Ved du hvordan jeg er kommet afsted, Stine?“

„Ja, og hvad jeg ikke ved, det kan jeg tænke mig til; men det er slet ikke værd at snakke om.“

„Stine!“

„Ja, min Broder.“

„Jeg vilde slet ikke have solgt Klavs, det satte jeg mig for, da jeg hørte, at du ikke kunde lide det. Og jeg vilde have købt en ny Silkeparaply til dig, det bestemte jeg da jeg kørte derud, og saa kunde jeg se saa livagtig hvor mildt du vilde se til mig.“

„Jeg er dog saa glad over at høre det, Jørgen.“

„Og saa kom jeg saadan hjem! — — Jeg ved godt du har ligget og grædt over mig hele Natten; for du er saa god, du kan aldrig blive vred paa mig, hvordan jeg saa bærer mig ad. — Men jeg er det værste Skarn, der kan være til.“

„Bist er du ej; for Skarn de kan ikke græde over dem selv.“ Nej du er min egen, kære Broder — og Gudsfelov fordi du holder saameget af mig.“

„Holder jeg af dig, naar jeg gør dig saa meget imod?“

„Ja vist gør du, Jørgen, hvor kunde du ellers tænke saadan paa at du vilde købe — — —

„Ja, Stine, jeg tror ogsaa jeg holder meget af dig. Det har jeg aldrig vidst før.“

„Jeg har ogsaa knap vidst det, men nu er jeg saa glad over det, at jeg maa græde. Vilde Jørgen, vi vil altid være gode Venner, saa gaar det nok godt; lad os bare snakke sammen om al Ting, inden du foretager dig noget.“

„Men hvad siger dog Folk om mig, Stine? Jeg tør ikke lade mig se for nogen Menneffer.“

„Na, de siger vel nok, at det var slemt du blev narret og at det var værre du blev fuld, men saa huffer de jo nok paa, at du er saa ung endnu.“

„Men Mormoder, hun har jo altid sagt, at jeg var saa fløg; er det da ikke sandt?“

„Jørgen, du kan jo bare tænke paa, hvordan du kommer afsted. Ved Gildet, der havde det jo ogsaa nær gaat galt.“

„Uh, ja! jeg er et stort Fæ!“

„Nej du er ikke, men du er saa ung.“

„Jeg vil rejse ud at tjene!“

„Det var kanske ikke saa galt; men det blev værst for mig at undvære dig, og du ved at Mormoder kan ikke lide mig.“

„Ja, lad os nu gaa ind og i Seng. Kan de se paa mig, at jeg har grædt?“

„Nej; nu er det jo ogsaa mørkt.“

„Na, min lille, gode Søster!“ sagde han og slyngede Armen om hendes Liv og trykkede hende tæt op til sig.

„Naar bare du vil hjælpe mig, saa skal det nok gaa godt, for du er rigtignok klog — meget klogere end Mormoder.“

„Dys!“ sagde Stine, for der stod Mormoder lige foran dem. Hun havde vel neppe hørt hvad de sagde, men hun kastede nogle onde Bine paa Stine, da hun saa hvor for-
troligt de gik.

Stine havde faat saa travlt med sin Broder, saa hun kom ikke saa tidt paa Kirkegaarden. Hun havde rigtignok ikke glemst sine Forældre, men hun forstod, at det var mere nødvendigt at tænke paa de Levende end paa de Døde. Nu var hun deroppe en Søndag Eftermiddag alene; i den senere Tid havde ellers Jørgen fulgt med hende. Da traf hun igen Peder Hansens Kone, der spurgte:

„Na, hvordan har du haft det saalænge, lille Stine? Jeg synes du er i en bedre Stilling, end sidst da jeg saa dig.“

„Ja, Gudsfelov, jeg har det ogsaa bedre — men det er jer Skyld.“

„Na Snak, din lille Tosse, det er Vorherres Skyld; alt hvad der er godt, det kommer fra ham. Kan du nok styre noget paa Jørgen.“

„Det er kun lidt endnu, men han holder da grumme meget af mig.“

„Ja, saa faar du ogsaa nok drejet ham, med Guds Hjælp.“

„Men Mormoder kan ikke lide, at vi er gode Venner,

hun sætter ondt for mig, men Jørgen bryder sig snart ikke mere om hvad hun siger."

"Naa, ja det var jo godt. Følges hjem med lidt; det er saa længe siden du har været der."

De fulgtes nu hen til Gaarden, som laa tæt derved. Saa sagde Konen:

"Sid nu ned et Djeblif, jeg kommer straks."

Stine satte sig. Der var ingen andre inde i Stuen end Karlen, som sad og læste i en Bog og det var netop Søren, som tjente her. Stine sagde:

"Det var godt jeg blev ene med dig en Gang, Søren, for nu kan jeg dog saa takke dig, fordi du var saa god mod Jørgen og hjalp ham tilrette. Gud ved hvordan det ellers havde gaat ham."

"Na, det er ikke værd at takke for; det var jo kun min Skyldighed, da vi var fra en By."

"Ja, du er alligevel et godt Menneſſe, Søren!" sagde hun rødmen-
de.

"Ja var jeg bare — men hvorfor synes du det?"

"Jo, for Jørgen kunde nok ikke fortjent det af dig; han har nok fornærmet dig, efter hvad han har fortalt."

"Naa! Saa har han vel ogsaa fortalt, at jeg vilde være Kærest med den Herregaardspige."

"Ja, han sagde da du vilde dandse med hende hele Tiden."

"Det var heller ingen Løgn, for da de var mig lige kære allesammen, saa tog jeg jo helst den, der dandsede bedst. Jeg har da ikke set hende siden, men hun skal nok heller ikke være saa rar."

"De Herregaardspiger har jo ikke noget godt Nygte paa dem. Bare jeg kan blive fri for at komme paa en Herregaard."

„Det kan du vel nok!“ udbroød Søren ivrigt.

„Ja, det kan være daarligt nok, for Mormoder gaar og raaber paa, at jeg skal ud at lære noget.“

„Vil Sorgen af med dig?“

„Nej, det tror jeg ikke. Men dersom Mormoder faar sat det i vor Formynder, som jo er hendes Broder, saa kan det ikke hjælpe hvad vi siger. Men tror du ogsaa jeg blev forstyrret ligesom de andre, mon ikke jeg kunde nok staa mig, naar jeg passede mig selv?“

„Jo, det er ikke for det; det tror jeg ogsaa. Der er jo da det Metal, som kan ligge i det værste Snavs og dog være lige blankt.“

Nu blev de røde begge to paa en Gang, men saa kom da heldigvis Konen ind. Hun havde Rager til Stine — ja, Søren maatte da nok faa en med, skønt han ikke var fremmed. Stine tilbragte nu en glad Time der, og gik helt oplivet hjem til sin sure Bedstemoder, som var ene hjemme, da Sorgen var ude at spadserere.

Et halvt Aar gik hen. Hvad der skete i den Tid skal kun løseligt antydes. Stine vandt mere og mere sin Broders Kærlighed og blev derved istand til at lede ham i den gode Retning. Han gjorde jo vistnok fremdeles Dumheder, men de blev mindre og færre. Efterhaanden som hun vandt Indflydelse paa ham, tabte jo Mormoder sin Magt, men hun var ikke den, der skulde give efter uden Kamp. Og hver Gang hun havde lidt et Nederlag, prøvede hun straks paa at oprette det igen og forsøgte paa alle Maader, at drage Sorgen til sin Side. Hun betænkte sig ikke paa, at give ham Penge til at ødsle hen, ja, hun var ikke bange for at lokke ham til en eller anden Daarskab for at genvinde sin tabte

Magt. Stine havde kun et Middel, og det var hendes Kærlighed, ikke Bedstemoderens afgudiske Kærlighed, der var blind for alle hans Fejl, men en ret fornuftig og klar Kærlighed, der var ligesaa rede til at tale Sandhedens Sprog, som til at bringe Ofre. Og det viste sig, at den var den stærkeste. Men nu modnedes ogsaa Bedstemoders Plan, at faa Stine bort. Det var nu ikke saa let, for Stine vilde nødig selv og Sorgen vilde heller ikke af med hende. Men de var jo begge umyndige Børn, og deres Formynder var ulukkeligvis en gammel, slap Person, som Mormoder kunde føre med hvorhen hun vilde. Hun havde hidtil sørget for, at han ikke havde haft noget at sige der i Gaarden, og det passede ogsaa bedst efter hans Magelighed, men nu var det om at gøre, at faa ham til at tale et Magtsprog. En Dag kom han derover, efter Mormoders Forlangende og nu skulde det gaa for sig. Familien var samlet ved Bordet og Formynderen havde styrket sig ved et Par Snapse; nu begyndte han:

„Hm, hm! Hør Stine, din Mormoder siger, at du trænger til at komme ud at lære noget.“

Stine blev blodrød, hun vidste nok hvorom det gjaldt.

„Ja, det kunde jeg vel nok trænge til — men jeg kan vel ikke godt undværes,“ sagde hun og saa paa Sorgen.

„Nei, vi kan sgu ikke paa nogen Maade undvære hende, det er vist,“ erklærede Sorgen.

„Ja, det forstaar du dig ikke noget paa, min Dreng, nej, du gør ikke,“ sagde Mormoder. „For saadan som hun er nu, er hun jo til ingen Ting, men Vorherre har ingen Skyld, hun har gode Lemmer, dersom bare hun forstod at bruge dem.“

„Na, Herregud, lad mig dog blive hjemme, jeg skal

maas faamænd udrette lige alt hvad I forlanger, men jeg maa jo
 aldrig aldrig faa fat paa noget," sagde Stine.

"Ja, vist skal du blive hos mig, Stine. Jeg ved da,
 at jeg kan ikke undvære dig, om ogsaa de andre kan," sagde
 Sorgen.

"Ja, saa kan det vel ikke blive til noget, tænker jeg,"
 sagde Formynderen og saa spørgende paa Mormoder. Men
 nu blev hun vred:

"Du er, Dælen gaale mig, en rigtig Pjalt, ligesom du
 altid har været. Skal du hedde Formynders for dem, og de
 skal have Lov til at spille dig paa Næsen? Skal du spørge
 dem hvad de vil? Nej, du siger din Mening, hvor Skabet
 skal staa og saadan som du siger, saadan bliver det. Du
 har jo allerede fæstet hende hen, efter hvad du siger (Mor-
 moder blinkede til ham) hvor kan det saa gøres om."

"Ja, det er ogsaa sandt, hun er jo fæstet bort. Nej,
 det kan jo saa slet ikke gøres om, min Pige. Men det skulde
 jo ikke vare ret længe; om et halvt Aar kan du jo komme
 igen."

"Den var rigtignok regnet godt ud, Mormoder! Det
 var en Skam at I ikke er bleven Prokurator. Jeg kan vel
 faa et godt Raad hos jer en Gang, naar jeg faar i Sinde
 at spille nogen et Puds, jeg kan vist ikke komme til nogen
 bedre," sagde Sorgen med spørgende Ord, som dog vist smagte
 lidt bittert.

Fire Uger efter, til Majdag, kom Stine op paa en
 Herregaard der i Nærheden. Der havde hun nogle tunge
 Dage i Forstningen. Hun kendte ingen Menneffer og hun
 var jo tillige saa uvant med at komme iblandt Folk. Hun
 blev tidt spottet for sin Tale og sin Klædebragt, som de kaldte
 for gammeldags og for sit stille Væsen som de kaldte for
 Stoltthed. Da hun nu ovenikøbet saa deres ryggeløse Liv,

saa syntes hun det var umuligt, at hun kunde holde det ud. Se, da fandt Vorherre i en velsignet Stund Vej til hendes Hjerte; i en Stund hvor hun sølte sig saa overmaade forladt og fortvivlet. Det gik op for hende, at Gud og ingen andre kunde være de Faderløses Fader; hun lagde sig i Bønnen op til hans Hjerte med sine tunge Suk, og der fik hun Trøst.

Knap en Uge efter, den første Søndag efter at Stine var kommet ud at tjene, kom Jørgen op til hende. Da hun saa ham blev hun saa glad, at hun var nær ved at falde ham om Halsen, men hun maatte jo tøve til hun fik ham ud i Skoven. Der sad de ude bag nogle nedhængende Bøgegrene og holdt hverandre saa tæt omslynge, de to forældreløse Børn. Han siger:

„Naa, hvordan har du det saa, min lille Stine. Er du snart blevet kendt med de andre Folk?“

„Ja, jeg kender dem nok, men jeg kan saamænd aldrig blive gode Venner med dem, for de har deres Skik for dem selv. Na Gud, Jørgen, du kan dog aldrig tro, hvor jeg har været forknøbt!“

„Jeg har været gal i Hovedet hver Dag, siden du rejste, og aldrig talt et Ord til Mormoder, uden igaar, da sagde jeg lige netop Tak, fordi hun gav mig denne Guldkæbe.“

„Rej se, den er da køn.“

„Ja, den har kostet 12 Daler. Men det er lige meget, jeg er vred endnu fordi hun har jaget dig væk, for der er saa kedeligt derhjemme nu, jeg kan ikke være mig nogen Steder. — Jeg vilde været herop for længe siden, men saa lofede hun mig til at gaa i Byen om Aftenen og sagde, jeg kunde ikke være bekendt at gaa til Gaarden saa sild. Jeg har da været henne hos Peder Hansens en Aften.“

„Har du det! Hvad synes du om dem.“

„Det er da nogle rare Folk, og Søren det er vist ogsaa en dejlig Karl. Han er meget anderledes end jeg havde tænkt.“

„Ja, det er vist et oprigtigt, ærligt Menneske.“

„Men nu skal han jo væk ogsaa, han skal jo herop om en otte Dages Tid.“

„Det er ikke sandt, vel?“ udbrød hun og blev rød.

„Jo, har du ikke hørt det. Forvalteren var derne den anden Dag og fik Lov til at faa ham, for jer Staldkarl er jo rejst i Utide. — Nej se, du bliver rød i Hovedet, Stine! det kan du vist godt lide. Og det er da heller ikke saa underligt, da du aldrig har en god Ven heroppe.“

„Jo, jeg har da ellers faat en god Ven,“ sagde hun undselig.

„Er det en Pige — eller er det en Kærest — aa, sig mig det, lille Stine, jeg er jo din egen kære Broder!“

„Ja, jeg kan heller ikke sige det til nogen andre. Det er Vorherre.“

„Vorherre!“ gentog Jørgen og blev ligesaa underlig ved det. „Du er da en løjerlig en, Stine. Hvor kan du dog sige det?“

„Jeg har nok heller ikke hittet paa det, han er kommet af sig selv. Bare han ogsaa vilde komme til dig og blive din gode Ven!“

„Det kan jeg ikke lide at høre, saadan nogen hellig Snak. Det er ikke noget for de Unge at tænke paa; for vi skal mere os, mens vi kan. Den Slags kan være meget passende naar vi bliver gamle.“

„Men er du da saa sikker paa, at vi bliver gamle?“

„Nej, vi vil ikke snakke om saadan noget; det er altfor fedeligt. — Men hør, hvornaar kommer du hjem og ser til os? Det vilde jeg nok vide, for at jeg kan være hjemme.“

„Jeg tænker jeg kommer paa Søndag.“

„Saa skal jeg køre op og hente dig — jeg skal ogsaa nok køre dig tilbage.“

„Du er dog en rar lille Broder, men jeg vil heller gaa, naar du vil komme ud at møde mig.“

„Jeg er rigtignok ikke ret meget for at gaa, men det kan være det samme. Jeg skal nok ogsaa følge dig hjem; jeg har jo ingen anden Kærest.“

De talte endnu en Del sammen, men tilsidst blev det da Jørgen for dødt at sidde der i Skovens Stilhed. Saa vilde han da hjem og Stine fulgte ham et godt Stykke og de skiltes ad, glade over hverandre.

Bed Majdags Tid var der kommet en Slagter, som havde bosat sig i den By vi taler om. Han havde købt en Kvie af Jørgen og betalt den meget ordentlig, og derved var de blevet kendt. Nu kom Slagteren en Dag ind og bad om at laane en Hest, da hans egen var bleven syg. Det fik han straks Lov til, men saa spurgte han om Jørgen ikke havde Lyft til at følge med og køre sin egen Hest. Jørgen svarede Jo, og Mormoder fandt det meget rigtigt, thi ved at følges med Slagteren, kunde han maaske saa Forstand paa Kreatur, og det var jo vigtigt for en Bønde. Saa kom de da afsted. De saa paa Evin, de sølte paa Lam og Kalve, og de lod Heste løbe ud for sig. De sladdrede og drak Smaasnapper og Jørgen syntes da om Astenen, at han havde lært grumme meget og dertil lært det paa en fornøjelig Maade. En anden og en tredje Dag med Handel fulgte efter denne og Enden paa det blev saa, at Jørgen gik i Kompagni med Slagteren, efter dennes Forslag. Da hans syge Hest var død passede det jo ypperligt, at han lod Vogn til og Jørgen lod Hest til.

Naar han nu endvidere lod Forstand til og Jørgen lod Penge til, og ingen af dem var videre besværet med Samvittighed, saa var der jo Udsigter til at gøre store Forretninger. Det gik nu ogsaa godt i nogle Uger og Jørgen glemte al Ting, altsaa ogsaa sin Søster for det ny, muntre Liv. Mormoderen var knap saa glad over det, for der blev jo meget forsømt ved Hjemmet; men hun maatte finde sig i det, da hun nu en Gang havde vænnet ham til at have sin Villie. Og saa fortalte han hende jo ogsaa, hvormegent de tjente, ja, de kunde dog godt holde fire Daglejere for hans Fortjeneste alene. Men en Dag kom der en Kælling, saadan en, der gik omkring med Dagens Nyheder. Hun meddelte at hun kom fra Niels Olsens; der var det Mandens „Gebusdag“ og der var mange Fremmede.

„Hvad tog de dem til?“ spurgte Mormoder, for Sladderdreven var meget velkommen hos hende. Den Gamle svarede:

„Ja, de sad og drak Kaffe og Nægte — men det var dog nok nogle farlige Menneſker til at snakke; jeg har aldrig hørt om nogen værre.“ Hun skævede til Jørgen, som lige netop var kommen hjem fra en af sine Opgællses-Rejser.

„Hvad sagde de da?“ spurgte Mormoder videre.

„Ja, det er da næsten ikke til at sige, for det var jo nok nogen ren Sludder. De sagde om dig, Jørgen, at du var allerede bleven Slagterdreng, og at det passede du meget bedre til, end til at være Gaardmand.“

„Saa skulde dog den Onde! — — Hvem hittede paa det?“ spurgte Jørgen.

„Ja, det gjorde saamænd Niels Olsen, og de blev jo ogsaa glade over det allesammen — — Men der var dog nok ikke saa megen Ære i dem, at de skulde give mig en Sjat

Raffe, og jeg har saamænd ikke faat en Taar varmt den hele Dag.

Jørgen rejste sig uden at sige et Ord, og gik lige hen til Slagteren og opsigde ham Huldskab og Trofskab, hvorpaa han forlangte, at de skulde gøre Afregning. Alt hvad Slagteren tiggede og bad kunde ikke hjælpe. Redeligheden blev saa, at Jørgen fik næsten to hundrede Daler tilgode, som Slagteren ikke kunde betale. Den unge Gaardmand pustede nu lidt ovenpaa den Tørn og holdt sig rolig hjemme en otte Dages Tid, men han ledede sig forfærdeligt. En Dag fik han lavet sig et Grinde til Købstaden og da han kom hjem, havde han en smuk lille Fjervogn med sig. Dagen efter drog han ud paa Handelen for egen Regning. Se nu, skulde de dog ikke kalde ham Slagterdreng. Nu blev det ved at gaa saadan hele Tiden. Mormoder var noget betænkelig ved det, og havde just ikke ment, at det skulde tage den Retning, men det var dog en stolt Fornemmelse for hende, at se hendes Dreng køre ud af Gaarden i den fine Vogn og i de fine Klæder, som jo ogsaa hørte til Haandværket.

Alt dette var sket i en tre Uger. Stine havde ikke været hjemme i al den Tid, for hun havde faat en daarlig Fod; desmere glad blev hun, da hun en Søndag Eftermiddag saa Jørgen komme kørende op i Gaarden, hvor han meldte sig med et vældigt Bidsteskrald. Hun fór ud til ham, uden at huffe paa Benet:

„Goddag, Jørgen! Det var da godt du kom. Hvad er da det for en dejlig, lille Vogn?“

„Det er sgu min egen. Jeg har hørt at du har et daarligt Ben, og saa vilde jeg hente dig.“

„Tak, kære, lille Broder! du er dog saa god ved mig.“

„Bed du ikke om I har nogen Ungsvin at sælge heroppe, for saa kunde jeg nok bruge saadan et Dufin.“

„Saa mange! hvad vil du med alle de?“

„Na, jeg har begyndt at handle lidt med Kreatur.“

„Det var da kedeligt, Jørgen!“

„Nej, det var netop morsomt, min Pige; og det smider
og godt af sig, naar man er heldig. Det har jeg forresten ikke
været endnu, men det maa jo komme.“

Se, nu var Stines Glæde forbi, hun blev tavst og
eftertænkfuld.

„Mon man saa kan „gøre“ i Svin heroppe? — købe
Svin, mener jeg.“

„Det tror jeg ikke, for Forvalteren er borte.“

„Ja, saa kommer vi igen en anden Dag — Vil du saa
med hjem?“

„Ja, jeg maa nok og jeg skal straks være færdig. Maa
Søren køre med; han vilde ned at se til Peder Hansens?“

„Ja, han kan ligge bag i Vognen.“

„Det kan jeg.“

„Nej, du skal ej; det var jo nogle Narrestreger.
Saa kunde vi jo heller ikke snakke.“

„Nej, det er da ogsaa sandt.“

Nu kom de da snart under Sejl og begyndte Farten
med voldsomt Pidskesmæld, der bragte hele Gaardens Mand-
skab til Vinduer og Døre, der bragte Hesten i Galop og
bragte Vognen op over en Træklods, som Jørgen ikke havde
lagt Mærke til. Den lette Vogn trillede saa villigt og ny-
deligt om i en Halmbynge, der laa saa meget belejligt, deri
afleverede den sin Besætning og lagde sig oven over dem,
med alle fire Hjul spillende i Luften, som af bare Glæde. I
samme Øjeblik var der samlet en Snes Mennesker omkring
Vognen, de rejste den op og spurgte om nogen var kommet
til Skade. Nej, der var da ingen som fejlte det mindste,
uden begge Vognstængerne, som var knækkede. Jørgen bandte

og gol og spurgte, om den Trællebs var lagt til at vælte over."

"Ja, den er," svarede Aulskarlen, "men saa har vi ogsaa lagt denne Halm til at vælte i."

Nu skaffede Søren et Par andre Stænger, og de kom atter paa Gled, men denne Gang uden noget Skrald. Jørgen var meget harmsfuld og slov. Da de kom lidt ud ad Bejen sagde han:

"Det vilde jeg sgu ikke haft for et halvt hundrede Daler?"

"Det skal du ikke bryde dig om," sagde Stine, "for vor Kudsff, han væltebe ogsaa forleden Dag, midt i Gaarden."

Naa, det lettede da lidt, men Jørgens Humør havde da ellers faat et slemt Knæk. De naade saa hjem. Søren gif straks hen til sin gamle Husbond. Stine gif ind i Stuen, hvor hun blev modtaget usædvanlig venligt af Mormoder. Det maatte hun jo undre sig over, men hun fik snart Grunden at vide, thi Mormoder trak hende ind i Spiskammeret og fortalte hende alle Jørgens Handelsbedrifter, og klagede over, at han satte saa mange Penge til og forsomte saa grumme meget. Saa græd hun, det gamle Skind og ankla-gebe sig selv, fordi hun havde styrket ham til det, og endelig bad hun Stine overtale ham til at holde op. Hun lovede at gøre sit Bedste. Efter at de havde spist, kom da Broder og Søster ud i Haven, ene to. Saa siger Jørgen, smilende:

"Hør Stine, jeg synes din højre Haand havde saa mange Vrinder bag i Vognen mens vi kørte."

"Uh, Jørgen, ti dog stille!" raabte Stine og vendte sit rødmen- de Ansigt bort.

„Du har nok forladt mig; du holder nok andre Kæ-
 resten, din Skælm. — Na, du skal sgu ikke blive saa skam-
 fuld. Det er da ikke saa stor en Ulykke, at du holder lidt
 af Søren; for det er vel ikke andet end Narrestreger.“

„Jo, det er rigtignok ramme Alvor; det er nok ikke værd
 at spøge med den Slags. — — Kære Borgen, du maa ikke
 være vred paa mig, fordi jeg har skjult det for dig; jeg
 kunde ikke saa sagt det.“

„Men det kan da ikke være din Mening, at du vil have
 ham, som ingen Ting ejer.“

„Na, han er saamænd meget rigere end baade jeg og
 du, for han har saadan et kærligt Hjerte.“

„Det var Satens!“

„Ja, Borgen, du kan vist ikke forstaa hvor lykkelig jeg
 er. Der er heller ingen, der ved det uden Gud; og han
 maa ogsaa nok vide det. Men Borgen, min egen kære, lille
 Broder! vil du nu hjælpe os, at vi maa saa hverandre, en
 Gang.“

„Ja men lille Stine, jeg synes ogsaa du kunde ander-
 ledes gøre din Lykke. Du ser jo godt ud og er Ejer af et
 Par Tusinde.“

„Nej, det er den allerstørste Lykke jeg kan naa paa
 Jorden; det maa du tro.“

„Naa, ja, jeg skal sgu ikke være dig imod; men hvad
 mener du at Mormoder og vor Formynder siger.“

„Na, naar bare vi Unge er rigtig faste og holder sammen,
 saa kan de Gamle ikke staa dem.“

„Ja, vi vil altid holde sammen, Stine!“

„Det vil vi, min kære Broder; om ogsaa vi skal sige
 hverandre imod.“

„Ja, hvad gør det, naar bare vi holder af hver-
 andre.“

„Na, Jørgen, Jørgen! du bliver vist et dejligt Menneske en Gang.“

„Jeg?“

„Ja, der er dog saa megen Kærlighed i dig.“

„Ja, til dig, men ellers — —.“

Nu kom Mormoder; de skulde ind at drikke Kasse. Der-
 efter fulgtes de alle ud i Marken og her var den Gamle
 utrættelig med en hel Mængde ubelejlige Spørgsmaal: om
 ikke Bratjorden skulde snart pløjes, om hvormange Pløjninger
 den havde faaet, om ikke det var den høje Tid, at Møget
 skulde køres ud; og hvordan det kunde være, at det var saa
 surt i de Agre op til Gærdet. Jørgen snød sig fra det
 som han bedst kunde, dels ved daarlige Undskyldninger, og
 dels ved at slaa det hen i Spøg. Stine blandede sig ikke i
 Samtalen; hun vidste nok, at det var ikke saadan Jørgen
 skulde have det. Der var en Genvej fra deres Mark og
 op til Kirkegaarden, da de naade dertil sagde Jørgen:

„Nu gaar jeg og Stine herop, Mormoder.“ Og der-
 med var han saa fri for hendes besværlige Spørgsmaal.
 Da de kom op paa Kirkegaarden var der saa meget Ukrud
 paa Graven; den havde ikke været rørt længe. Stine
 udbroød:

„Na, det er da Synd saadan som Graven ser ud. Har
 I da rent glemt vore gode Forældre!“

„Na, vi har sgu andet at bestille, end at tænke paa
 dem altid.“

„Ja, men den Gang de levede, da bestilte de ikke andet,
 end at tænke paa vort Vel fra Morgen til Aften.“

„Det er ogsaa en Skam, den er blevet saadan; men vi
 kan snart faa sat den i Orden igen.“

Og nu lagde de sig ned paa Jorden, hver paa sin Side
 af Graven og begyndte at luge.

„Mon vore Forældre nu var glade over os, hvis de kunde se herved,“ sagde Stine; det var nu en stadig Tanke hos hende, at Forældrene kunde se dem.

„Ja, saa var de nok glade over, at vi var saa gode Venner — men at du og Søren ogsaa er gode Venner, det var dem vis ikke tilpas.“

„Men du skal vide, Jørgen, at nu har de faat klarere Blye, saa nu kan de nok se, at der er ingen rigtig Lykke uden i Kærlighed. Og Gud give de saa vidste hvor glad jeg er! — Men lille, kære Broder!“ sagde hun saa blødt og fangede hans Haand. „Dersom de kunde se, at du var bleven Pranger, det vilde rigtig gøre dem ondt; selv i Himlen.“

„Hvorfor det?“ spurgte han brat og vilde snappe Haanden, men hun holdt den fast.

„Jo, for det er et daarligt Levnet for saadant et ungt Menneſte. Du faar ikke passet Jorden, som vore Forældre har passet saa godt, for din Skyld.“

„Na, jeg kan holde en Karl til.“

„Men du taber ogsaa store Penge, som du jo selv tilstaar.“

„Ja, det er kun Lørepenge.“

„Men det bliver vist for mange. — Og saa bliver min kære Broder til Nar, oven i Købet; det kan jeg nu aller-
voveſt taale.“

„Jeg ved heller ikke hvordan det kan være, at jeg kommer altid saa tosſet afsted. Er jeg da saa dum?“

„Nej, vist er du ej, men du er for ung, du vover dig ud med noget som du ikke forstaar. Og saa er du en Ting til — jeg tør knap vove at ſige det.“

„Jo vist ſkal du, Stine, jeg kan jo ikke blive vred paa dig.“

„Det er strengt for mig at sige det — men du er dog saa meget for, at vise dig, for at Folk skal se hvor rask og hvor rig og flot du er. Det kan jeg mærke, at du altid gaar ud paa.“

„Det gør ondt, lille Søster.“

„Gør det, kære Jørgen, ja, jeg kan mærke det paa mig selv; men jeg er jo nødt til det. Og saa bliver du ved Handelen vænnet til dette væmmelige Prangervæsen; jeg kan allerede høre det paa dig. Na Gud, min lille Broder, det er næsten umuligt for dig, andet end du bliver forbruffen. Du kan ogsaa godt blive en Pøgner, saa du tilsidst ikke ved mere hvad Sandhed er, ja, du kan grumme let blive baade en Kæltring og en Tyv. Gud hjælpe mig, at jeg skal tale saadan til min egen lille Broder; men de, som ligge herneude maa høre hvert evige Ord, for det kommer fra et ærligt Hjerte.“

„Der er aldrig nogen, der har været saa haard imod mig som min lille Søster,“ sagde Jørgen og tørrede nogle store Taarer. „Og dog holder jeg allermest af hende.“

„Se saa, der fit vi Graven pæn igen, og fit snakket lidt til vore Forældre, nu gaar vi hjem til Mormoder. Jeg sagde til Søren han skalde komme Klokken fem. Hvor meget er din Klokke, Jørgen?“

„Vil du ikke have denne Klokke, Stine. Det er dog slem, at du ikke har noget at rette dig efter. Hun er ellers over fire. Bærsgod.“

„Tak Jørgen, den vil jeg gerne have. Hun skal bo herinde paa mit Bryst og aldrig komme fra mig.“

Nu rejste de sig og gif.

So, Søren var saamænd allerede kommet, det kunde de se da de aabne Porten, han var meget nøjsagtig. Da Jørgen traadte ind ad Døren, saa han saa underligt paa

Søren, at denne straks mærkede, han var opdaget og tillige at Børgen ikke var vred over, hvad han havde saat at vide. Mormoder var ogsaa meget slink imod Søren; hun havde ikke det mindste imod, at han kørte med op til Herregaarden og at han fik en Bid Mellemmad med, men at han turde vove at gøre større Forbringelser, det drømte hun ikke om. Børgen talte ikke meget, men gik urolig frem og tilbage, satte sig og rejste sig igen og brugte en Mængde Svovlsstikker til Piben. Endelig fik han da givet Stine et Vink saa hun gik op i Overstestuen og han bag efter. Han begyndte med bortvendte Øjne:

„Hør Stine, det var om den Handel; jeg tror nok ikke det er rigtig, men hvordan skal jeg saa holde op, saadan paa en Studs. Jeg har jo noget Kreatur som jeg skulde have solgt, og jeg faar vel ikke Kontanter for det altsammen, uden jeg kommer til at tage noget igen.“

„Ja, det er galt nok.“

„Og jeg kan jo heller ikke være bekendt at holde op saa brat. Du bliver jo ikke vred paa mig, lille Søster om ogsaa jeg bliver ved en Tid endnu.“

„Jeg bliver aldrig vred paa dig Børgen, men jeg kan nok blive bedrøvet over dig, hvis jeg hører at du narrer Folk; du maa meget hellere selv tabe Penge. Og kan du saa ikke nok vogte dig for, at drikke for meget.“

„Jo det kan jeg, det skal jeg; for det er dog noget grusligt Evineri. Saadan som jeg dog skammer mig, naar det sker for mig!“

„Ja Gud hjælpe dig dog til at staa imod!“

„Hør Stine! ja, det er saadan noget underligt noget —.“ Han blev rød og saa til en anden Side — „men kan du ikke bede til Vorherre og tale et godt Ord for mig; du er bedre kendt med ham end jeg.“

„Aa Gudsfelov, min kære, lille Broder! nu har det ingen Nød,“ sagde hun og favnede ham. I det samme gik Døren op og Mormoder, som jo aldrig kom belejlig lod sig se. Stine vilde rive sig løs, men Jørgen holdt paa hende. Den Gamle raabte:

„Aa Herre Gud! fikke noget Tosssetøj, staar de ikke og favner hverandre, ligesom smaa Børn. I kyskes kausse ogsaa en Gang imellem.“

„Det kunde da heller ikke være saa farligt,“ sagde Jørgen og kyskede sin Søster.

„Ja, du er jo kun et Barn, Jørgen, men hun skulde dog have lidt bedre Forstand, da hun er ældre.“

„Ja I kan tro, Mormoder, hun har ogsaa en rigtig god Forstand.“

„Saa har hun saamænd ogsaa faat den for nylig.“

„Det var et sandt Ord, Mormoder; den bedste Forstand jeg har, den har jeg faat for nylig, men det er rigtig nok kun lidt endnu.“

„Karlen spørger om han skal spænde for Fjervognen, eller hvad for en det skal være,“ sagde Mormoder.

„Ja nu kommer jeg derud,“ sagde Jørgen. Saa spændte de for Rejsevegnen og kørte.

Det havde gjort et stort Indtryk paa Jørgen, hvad Stine havde talt med ham om den Dag. Han havde helt tabt Lysten til at handle og naar han nu kørte ud en Gang imellem, da var det for at blive af med de Rør han havde paa Lageret. Men inden han blev færdig med denne Forretning, havde han allerede lagt Planer til en ny, og noget Stort skulde det jo da være. Det stod bestandig for ham, at han vilde vise Folk, at han ikke var nogen Dreng. Saa fik

han da regnet ud, at han vilde virke til Hesteavlens Forbedring, efter de høje Herrers glørværdige Exempel og paa deres Maade, ved at ride sig selv og Hestene fordærvet i Bæddeløb. Om han tænkte saa dybt, at han vilde bidrage til at frelse det danske Rytteri ved en hurtig Flugt i paa kommende Tilfælde, det er uvist og vilde vel være for meget at antage hos en Bondebrend, som ellers i andre Stykker var aldeles blottet for „noble Passioner“. Men han vidste da, at der kunde tjenes svære Penge ved Bæddeløbene og at Udsalbet af dem kom i Bladene. Naar nu der stod at læse: Gaardejer J. Jensens røde Ballak blev den vindende, ja, selv om hans Hest blev nævnt som tabende, saa vandt han jo dog alligevel, at alle Folk fik at se, han var Gaardejer J. Jensen og altsaa ingen Dreng. — Og det kunde da Stine ikke have noget imod, for derved kunde han da ikke komme til at narre Folk, og han var da heller ikke selv i Fare for at blive narret og ødelagt, saadan som ved Handelen. Nu til Efteraars-Markedet, der var nær ved, vilde han stille sig af med sit Oplag af Kreatur, hvad han saa end fik for det. Jørgen drog da saa til Markedet, og da han blev sit Forsæt tro, saa kan man jo nok tænke, at det ikke varede længe inden han fik udsolgt. To Prangere købte hans fem Køer. Han vidste godt de narrede ham og han sagde dem det ogsaa, men han vilde nu have en Ende paa det. Det lettede svært paa ham, da han nu kunde gaa frit omkring paa Markedet og han satte sig for, at i Dag vilde han ikke tænke paa Rytteriet, men kun paa at more sig. Han kom ud for en Dandsjobod og hørte Violinens loffende Toner; i samme Øjeblik kom ud derfra to store Gaardmandssønner, som Jørgen kendte. Begge var de røde og ophidsede af Dands og Drik, og hver af dem drog med en Pige. De hilste venligt paa Jørgen. Den ene spurgte:

„Skal du ogsaa ind og have dig en Svingom?“

„Ja, det er naturligt.“

„Saa maa du sgu ogsaa se at faa dig en Tøs, ligesom vi.“

„Na, det tør han nok ikke begynde paa endnu, for han er for ung,“ sagde den anden idet han gik.

Det skar i Jørgen som en Kniv. Altid skulde han høre, at han var for ung; det var jo ikke andet end paa en pæn Maade at sige ham, at han var en Dreng. Han tænkte sig en Sigar, for at bortdampe sin Harm og saa gik han derind. De var midt i en Dands. Bønderkarle og Bønderpiger, lurvede Haandværksfænde og salmede, men opstrammede Købstadsskønheder tumlede sig imellem hverandre. Der var ingen rigtig Glæde at se paa de dandsende, kun Bilskab og Sandselighed; ingen fortrolig Munterhed, da der kun var saa som kendte hverandre. Men de bedste Karle og Piger holdt sig ogsaa for gode til at komme der. Jørgen stod i Døren og betragtede den brogede Brimmel, da kom der en Pige ude fra og gik saa tæt forbi ham, at hun rørte ved ham. Han saa paa hende, da var det den letbenede Herregaardspige som han tidligere havde været Uvenner med Søren om. Han hilste paa hende og bød hende Dands. Ja, hun talkede meget venligt, men hun vilde da nok tøve til denne Dands var forbi; de kunde jo sidde og tale saa længe. De satte sig paa en Bænk og hun underholdt Jørgen meget behageligt ved at gøre Nar af Dandserne, efterhaanden som de gled dem forbi. Da den næste Dands begyndte var hun og Jørgen et af de første Par. Han svang hende nu lystigt og var saa vild af Glæde, at han rendte paa alle de, som kom ham nær, men det er nu noget som der aldrig bliver lagt Mærke til paa Anejperne. Efter Dandsen trakterede han med flere Glas Vin, mens han be-

standig stod og holdt hende omslynget. Saa dandsede de paa ny, saa drak de paa ny, men han veg ikke fra hendes Side og hun lod ogsaa til at være meget lykkelig.

„Skal vi ikke ud at trække lidt frisk Luft,“ sagde hun en Gang, mens han stod og tørrede den haglende Sved af sit Ansigt. Istedetfor Svar tørte han galant hendes Ansigt med sin egen gennemblødte Karflud.

„Tak, jeg har selv Lommetørklæde, og det er ikke saa vaadt.“

„Jo, lad os bare komme lidt udenfor, vi kan jo gaa herind igen,“ svarede han saa og tog hende ved Armen og trak op ad Gaden med hende. Nu ser han de samme to Par komme i Møde med sig; de som han havde talt med ved Indgangen. Na, hvor det gjorde godt i Jorgen, at de fik ham at se med „Dame paa“, men han skjulte sin Glæde og gik meget alvorligt og saa til en anden Side. Men den ene af Karlene raabte i Forbigaaende:

„Halloj Jorgen! Det var ret min Gut, det var snart at du kom med.“

Men da de havde vendt Ryggen til vor Ven, sagde den anden højt:

„Det var jo en gammel Tribse! det saa ud som det var hans Moder han gik og holdt i Skørterne.“

Jorgen fangede Ordene og blev meget opbragt, han drejede sig hastig om og vilde have fat i ham, der saaledes fornærmede dem begge. Men Pigen var klogere, hun sagde: „Hvad vil du bryde dig om saadan en Flab; han var jo fuld, det kunde man haade høre og se.“ Jorgen lod sig nu nøje og hun fik ham snart i Humør igen. De kom nu forbi Markedsboderne med deres glimrende Indhold og Jorgen følte, at han burde vise sin Glæde over sin Kærestes Troskab ved et værdifuldt Paaskjønnelsestegn. Penge havde han nok af, men hvad skulde det være. Da kom hun ham venligt

til Hjælp, thi da de kom forbi et Guldsmedtelt henkastede hun disse Ord: „Na, sikke dejlige Drenringe — men de er nok ikke for mig og mine Pige.“

„Ikke det!“ sagde Jørgen og standsede. „Det skal jeg sgu vise dig.“ Han drog hende hen til Teltet og lod hende tage sig et Par ud. Guldsmeden som mærkede at der var Vid, sagde:

„Skal denne Dame ikke have sig en køn Urkæde. En smuk Pige kan jo ikke være bekendt, at gaa med en saadan Bernelænke.“

„Hvormeget koster den?“ spurgte Jørgen.

„Tyve Rigsdaler. Det er nu rent Røverkøb, men jeg giver altid godt Køb til et Par unge Folk.“

Pigen havde taget Halskæden paa, men da hun hørte Prisen sagde hun: „Gud fri os!“ og vilde rive den af igen, men Jørgen sagde:

„Lad hende sidde, min Tøs! hun sidder paa sit eget.“

„Gud Jørgen, det er alt for galt! Det er virkelig en Skam, at du skal give alle de Penge ud for min Skyld,“ sagde Pigen, for Alvor.

„Na, jeg har Penge som Skidt og Sedler af samme Elags!“ sagde Jørgen og betalte. Guldsmeden gav et Par Glas Portvin til Liggøb; det kunde han vistnok ogsaa faa Raad til. Nu vendte Parret tilbage til Dandskeuipen. Paa Vejen vekslede Pigen et Ord med en af de Prangere som havde købt Jørgens Kvæg.

„Hvad er du kendt med ham?“ spurgte Jørgen hende.

„Ja, det er jeg rigtignok, for det er min Broder.“

„Det er en god Kæltring.“

„Siger du saadan om min Broder!“ udbød hun fornærmet.

Nu fortalte Jørgen hvorledes de havde handlet, og mente jo, at han havde Ret til at sige Ræltring.

„Ja, saa vil du vel heller ikke være bekendt at følges med mig,“ sagde hun og vilde tage Armen til sig. Men nu gav Jørgen gode Ord; han vilde jo ikke saa let give Slip paa sin dyrekøbte Kærest, og derpaa lyttede han med stor Opmærksomhed til en lang Forsvarstale som hun holdt for sin Broder. De traadte nu ind i „Salonen“ igen og den første som Jørgen saa, var uheldigvis den Karl som havde gjort en fornærmelig Bemærkning om ham før ude paa Gaden. Han kom nu henimod dem, han fæstede sit Øje paa den ny Guldkæde og sagde:

„Naa, Jørgen, hvormeget er Torveprisen paa en Kærest i i Dag? De er nok dyre — men hvad Fanden, min Dreng, naar ikke man kan saa dem billigere, saa maa man jo gaa i i Tøjet.“

„Du er“, saa bandede Jørgen, „en rigtig Flab!“

„Naa naa, min Dreng!“ sagde han, og klappede ham spottende paa Skulderen.

„Hold dine Fingre hos dig selv!“ raabte Jørgen og slog ham haardt over Haanden.

„Nej, holdt Søn! naar Børnene er uartige saa skal de have Ris!“ raabte Karlen, idet han med stor Væthed smed Jørgen omkuld og kladsfede ham dygtig med den flade Haand. Jørgen sprang op og spændte ham, alle Folk sluttede Kredse om dem; men nu kom Værten og sagde, at han vilde ikke taale Slagsmaal derinde. „Det er ogsaa forbi,“ sagde Karlen hvorpaa han i et Øjeblik besørgede Jørgen ud ad Døren og ned ad Trappen, hvorefter han lagde ham paa Ryggen midt paa Gaden. En uendelig Ratter lød fra alle de, som saa det, baade ude og inde, og Jørgen vidste ikke anden Udvej end at rejse sig og løbe hen bag det næste

Gadehjørne. Der gif han ind i en Port og stod og græd af Harmen. Men straks efter stod hun ved Siden ad ham, hans lethenede, dybsirede Kærest. Hun børstede ham og trostede ham og hjalp ham at give sin Brede Lust, og da de tog stærkt paa Vej begge, saa varede det ikke saa længe inden de blev færdige.

„Nu kan jeg da se, du gør noget ud af mig, siden du vilde komme, da alle de andre grinede ad mig,“ sagde Jørgen. Derfom Pigen endnu havde kunnet blive rød, da havde hun sikkert blevet det, saaledes ramtes hun af denne uforfælskede Ros; men hun maatte da slaa sine Dine ned og kunde ikke svare. Men lidt efter sagde hun:

„Hør Jørgen, vil du ikke følge med hen til min Broder; han er henne hos Petersens og jeg har ikke saadant at vide, naar han vil hjem.“

Da de kom hen til Bærtshuset sad Prangeren der tillige med to af sine Kammerater og spiste Rammesteg.

„Naa, kommer I der! Kors, hvor I dog er store i Hovedet! I har nok ordentlig moret jer,“ sagde Prangeren.

Jørgen saa hen til en anden Side, men hun svarede frist:

„Ja, det kan du være stødt paa — men nu kunde vi nok trænge til at saa lidt i Livet.“

„Det var Satens! Jeg trode I kunde leve af Kærlighed og Kildevand. Ja kom saa og sæt jer ned, her er nok til Bodil og alle Børnene, og der er endda mere hvor det kom fra.“

Nu spiste de og der vankede jo med Snapse, haade røde og hvide. Da de havde spist spurgte Pigen hvornaar de skulde hjem.

„Hjem! det har jeg sgu ikke tænkt paa endnu. Nu synes jeg det passede mig rigtig, at saa et Slag Kort eller

Regler. Hvad siger du, Jørgen? Det skal bare være til et Glas Puns."

"Jeg er ikke videre sikker til at slaa Regler."

"Naa, saa faar vi et Slag Kort. Hallsøj Bært! —

— Naa, han kan hverken høre eller se i Dag; han render rundt, ligesom et tosfet Faar."

Mens nu Prangeren gif hen og forlangte Kort, var der en, som nævnte Jørgens Navn. Han drejede sig hurtigt; der stod Søren.

"Goddag, Jørgen! Er du ogsaa kommet til Marked?"

"Ja, jeg har været ude at sælge noget Kreatur. — Sig til Stine, at nu er jeg færdig med at handle;" hvidskede han.

"Det vil hun rigtig blive glad over. Du er da vel ikke færdig til at tage hjem; for jeg vilde age med der du ud ad."

"Nej, jeg er ikke rigtig færdig, jeg synes jeg skulde more mig lidt endnu," sagde han og han maatte holde sine Dine saa stive i Hovedet, for ikke at skæve hen til den Letbenede."

"Ja, for du kan vel ikke gøre det for din lille Søsters Skyld, hvad Jørgen?" spurgte Søren og saa ham saa inderligt lig i Djinene.

"Jo—o, jeg kan jo nok, dersom jeg vil."

"Ja, det er netop det som det kommer an paa. Naar bare du saa vilde; for det er galt at spille Kort med de Fyre."

Jørgen var næsten overvunden, han saa i Tankerne sin Søsters bedrøvede Dine, han kendte dem saa godt — men nu kom Prangeren og raabte: "Naa Kammerat, her er den Salmebogen. Kan du den Salme: Knud Skomager vil vi give prise. Saa, nu i en Vandens Fart, for du har vel ikke No ret længe til stadigt Arbejde; nu sætter vi os ned i Lysthuset."

„Nej, jeg har ingen lyst til at spille Kort i Dag.“

„Det var Satens! Jeg har da før set du har været med. Er din Formynders begyndt at blive streng, min Søn? Kanste Mormoder vil efterse Finantserne, naar du kommer hjem?“

„Nej, du kan tro jeg er selv Manden.“ Han hvidskede til Søren: „Hør, bliv her, bare en halv Time! Du skal blive her; du maa ikke gaa fra mig, Søren!“

Derefter gik Jørgen ned i Haven med Prangerne, men hans Dine bad Søren saa meget om at følge med, hvorimod han syntes rent at have glemt sin Dyrebare. Søren gik da saa langsomt bag efter. De fire Kortenspillere fik nu hvert et stort Glas Puns og Kortene skulde saa afgøre, hvem der skulde betale dem. Det blev da Forslagsstilleren. Han bandte og gøs, at saa skulde de have et Glas til. Ogsaa dette blev Jørgen fri for at betale, men han blev ikke fri for at blive noget taaget. Da Prangerne saa, at han havde faat den passende Højde, saa erklærede de, at de vilde ikke mere spille om Puns, for de vilde da ikke sidde og drikke hverandre fulde. Nu fik de et temmelig højt Spil i Gang og Jørgen tabte den ene Daler efter den anden. Søren var i Nærheden og saa nøje til, om ikke han kunde opdage noget falskt Spil, men det var ham umuligt; formodenlig maa det have gaat til ved aftalte Tegn, som kun de Indviede kendte. Jørgen spillede jo ogsaa meget ubesindigt. Nu traadte Søren hen til ham og sagde:

„Jørgen, nu er den halve Time gaat.“

„Er det din Barnepige?“ spurgte den lette Piges Broder.

„Det kommer ikke dig ved, hvad jeg er; men Gud ske Lov, jeg er ikke det som du er.“

„Ja, dersom du fornærmer Søren, saa ikke et Slag mere!“ raabte Jørgen og bandede og slog i Bordet.

„Na Snak, det er jo tosset, at blive gal over et Spøge-
ord. — Nej, vi vil sgu ikke slippe dig endnu. Vi har jo
vundet nogle Dalere fra dig, de skal du tjene igen. Vi sidder
jo ikke her for at trække hverandre op, men nu kan vi jo
alligevel sætte hende noget højere i Vejret, for at du snarere
kan komme til dine Penge. — Værsgod og drif hos os, du
— — Søren, eller hvad du hedder. Drif du kun, det letter
Tankerne, og du skal ikke give noget igen.“

Søren vendte ham Ryggen. — — Ja, det er vel ikke
værd at høre mere paa dette Selskab. Enden blev da saa
paa det, at Jørgen, uden at hans Ven var istand til at
hindre det, blev ffilt af med over hundrede Daler, at han
blev fuld, gjorde Klammeri og fik Prygl. Og det var kun
Sørens Mellemkomst, der reddede ham fra at blive slaat for-
dærvet. Søren maatte nu lade sin Forvalter køre ene hjem
og udsætte sig for hans Brede, fordi han ikke kunde forlade
Jørgen. Derefter maatte han køre ham hjem til Mormoder
og han naade først Herregaarden langt ud paa Natten.

Aftenen efter sad Søren og Stine ude i den lille Skov
ved Herregaarden. Søren havde nylig fortalt hvordan
Jørgen havde baaret sig ad paa Markedet, og hvad han
ikke selv havde set, havde han faat at vide af sine Bekendte.
Nu sad de der, begge Jørgens bedste Venner og sørgede
over ham og vidste intet Raad.

„Na Stine, du skal se, det bliver nok godt med ham
nu, da han har holdt op med at handle,“ sagde Søren.

„Nej, det bliver det aldrig saalænge han har saa meget
at raade over. Det er dog ogsaa jammerligt, at sætte et
Barn paa sytten Aar til at styre saa meget, en, som slet ikke
kan styre sig selv.“

„Og han er dog slet ikke ond af sig.“

„Nej, Gudsfelov, det er han ikke og derfor er det jo

og saa jeg har haft saadan et godt Haab om ham, lige til nu, men derfor kan han jo lige godt blive ødelagt. — Gud fri os! er det ikke ham der kommer! Er han levende eller er han død!”

De saa nu paa Fodstien foran dem, en Stikkelse med sænket Hoved, som valkede frem. Fuglene over hans Hoved sløjtede deres søde, rolige Aftensange, der laa saadan en Hvile over hele Naturen; men han saa og hørte intet. Stormen rasede i hans unge Hjerte, det Hjerte som endnu, efter hans Alder, skulde have været ligesaa mildt og roligt, som Naturen, denne Sommeraften. Søren og Stine sad tavse og lod ham komme nærmere. Bludselig saa han i Bejret og blev staaende. Han kendte dem og løftede Armene op, ligesom han vilde løbe i deres Favn. „Nej, nej!” raabte han fortvovlet og løb tilbage af alle Kræfter. „Bliv her, Søren,” raabte Stine og løb efter Jørgen. Det varede længe inden hun kunde saa ham at se, men saa raabte hun: „Jørgen! det er mig. Vi dog, jeg er lige ved at styrte!” Det hjalp ikke. „Jørgen, min kære lille Broder! du vil da ikke løbe for din bedste Ven!” raabte hun paa ny. Da standjede han og smed sig i Græsset, men da hun kom, sprang han op igen og knugede hende voldsomt i sin Favn, uden at sige et Ord. Det var et gruligt Syn at se ham. Øjnene vare tørre og stive, Ansigtet var blegt som Døden. Mufflerne var slappe og matte, Haaret hang uredt ned over den flamme Pande. Stine kunde ikke lade være at tænke paa, hvilken blomstrende Knøs han for kort Tid siden havde været, og saa maatte hun græde. De lagde sig ned i Græsset, men hun fandt ingen Ord og han fandt ingen Taarer. Endelig sagde hun, saa blødt og stille:

„Det har da været varmt i Dag, nu er det saa dejlig koldt. Nu gaar alle Vorherres Fugle til Ro, hør, hvor kønt

de synger deres Aftensang. Se, nu er de dog glade, om al-
drig de har haft det saa strengt, med Hede og andre Be-
sværligheder."

Jørgen svarede ikke eller rørte sig.

"Jeg tror nu ikke det er for deres egen Skyld alene
de synger; de har vist faat det Kald af Vorherre, at de skal
syngte vort urolige Hjerte til Hvile."

"Ja, jeg faar nok snart No."

"Hvad mener du, min lille Broder?"

"Jeg mener, at jeg dør snart, for jeg er saa syg."

"Na Gud, den kolde Sved springer jo ogsaa ud af dig."

"Hvad skulde jeg ogsaa leve for, jeg gør jo ikke andet
end Ulykker og er til Nar for hvert Menneſte, som ser mig.
Der er ingen, som græder efter mig!"

"Er der ikke, Jørgen!"

"Alle de Unge, de skal med til min Begravelse. Præsten
skal holde Tale over mig og ſige, at jeg har druffet mig ihjel
endda, jeg var ikke andet end et Barn — ja, og ſtammet
mig ihjel. — Vil du huſſe paa det, Stine og love mig det?"

"Nej, jeg vil ikke, men jeg vil love dig, at du skal
blive den bedste Karl i hele Byen, ſom baade Vorherre og
jeg, ja, og alle gode Menneſter ſkal ſaa ſaa megen Glæde af."

"Ja, men det er det værſte, jeg bryder mig ikke om
nogen Menneſter; jeg bryder mig heller ikke om dig."

"Jørgen, rejs dig nu op, ſaa vil jeg følge dig hjem."

"Ja, det kan jeg gerne; jeg er lige glad hvor jeg
bliver af."

Efter at hun havde ſagt Farvel til Søren, tog hun ſin
Broder under Armen. De ſagde aldrig et Ord under den
lange ſorgelige Vandring. Det var ſilde da de kom hjem.
Mormoder ſad i ſin Stol og græd; alle de andre var ude
at lede om Jørgen. Den Gamle raabte:

„Herre Gud! hvor render du dog hen, Barn; og sætter hele Huset i saadan en Glendighed!“

„Ti stille!“ sagde Stine og fulgte ham op i Øverste-stuen. Hun klædte ham af som et Barn og fik ham i Seng, hun vaskede ham til og tørrede Sveden af hans Pande. Saa satte hun sig ved Sengen. Jørgen faldt straks i Blund. Hun lagde sig selv i en anden Seng, i samme Stue, men fik ikke Søvn i sit Øje; hun bad og græd den hele Nat. Ved Daggry stod hun op og klædte sig paa. Hun kysede sin stakkels Broder; nogle tunge Taarer faldt ned paa hans Ansigt, men de vaskede ham ikke. Derpaa bad hun Mormoder om, at lade ham være i Ro og saa skyndte hun sig afsted til Herregaarden, for at være ved Arbejdet i rette Tid. Hun gik nu hele den Dag og var træt af den lange Tur og af den søvnløse sørgelige Nat, men saa snart hun blev fri om Aftenen, gik hun dog ad Hjemmet til, saa stærkt hun kunde. Hun havde ikke naat Halvvejen før hun mødte Jørgen. I Dag gik han dog ordentlig, han var bleg endnu, men han saa da ikke saa fortvivlet ud som igaar. Stine løb i hans Favn og sagde:

„Aa Herregud, vi to smaa Stakler, vi kan dog ikke være fra hverandre. Hvordan har du det saa i Dag, min egen, kære Broder?“

„Aa, det er da bedre. Jeg dør da ikke, Vorherre vil nok ikke have mig, og jeg er heller ikke værd at have.“

„Har du sovet godt, Jørgen?“

„Ja, jeg har sovet som et Svin. Nu ved jeg hvad det betyder, det har jeg aldrig vidst før; for Svin, de æder og drikker, lige saa de ligger ved det — og saadan bærer jeg mig ogsaa ad.“

„Aa, ti dog stille, Jørgen, det kan jeg ikke taale at høre.“

„Jeg har da ellers ikke sovet hele Dagen, endsskønt jeg først stod op nu; jeg har ligget og grundet. Lad os lægge os omme bag ved dette Gærde, for jeg er saamænd træt allerede.“

Da de kom derom tog Jørgen hendes Haand og sagde:

„Hør, lille Søster, jeg har bestemmet noget; nu maa du ikke staa mig imod.“

„Hvad er saa det, da?“

„Jeg vil ikke være Gaardmand længer, jeg vil ud at tjene.“

„Vilbe du tjene, kære Jørgen; kunde du ogsaa finde dig i det?“

„Ja hvorfor ikke, det kan jo aldrig blive værre for mig end det er. Jeg dur jo slet ikke til at være Mand, det har jeg da endelig set tidt nok. Du og Søren kan saa Gaarden — aa, jeg er saa led og led af at være der — og saa kan jeg saa dine Skillinger, og de skal sættes ud saa jeg ikke kan høre dem. Saa vil jeg ikke have andre Penge at regere med, end min Løn.“

„Ja, det var vist godt altsammen, men Mormoder og din Formynder, de siger aldrig ja til det.“

„Mormoder skal nok komme til det. Har hun søjet mig i alt det Gale jeg har hittet paa, saa skal hun rigtignok ogsaa komme til at søje mig den ene Gang jeg har faaet noget Godt i Sinde.“

„Vilbe du saa rejse fra vore Forældres Sted og aldrig bo der mere — og rejse fra deres Grav?“

„Ja, jeg kan ikke være der i Byen, lille Stine.“

„Na Gud! jeg vilde allerhelst leve og dø der.“

„Saa passer det jo saa meget godt.“

„Na ja, det var dog dejligt! kunde jeg saa Lov til at gaa der og pusle med al Ting, i Køkken og i Spisekammer,

ligesom Moder gif der! Jeg kan se hende saa tydeligt endnu, med det blaastribede Forklæde."

"Saadan et skal du ogsaa have, lille Stine; for naar jeg saa kommer hjem, saa er det ligesom Moder gif der."

"Men skal saa min lille Broder bort?"

"Ja, jeg vil se at komme til at tjene hos Jens Nielsen, hos vor Fasters Mand."

"Na, det er saa langt borte."

"Men jeg kommer aldrig saa langt bort, at jeg kan glemme hvor god du har været imod mig — og hvor slem jeg har været imod dig."

"Jo, det sidste, det er bedst at glemme, du skal bare tænke paa, at blive saadan et dejligt Menneſſe som jeg har lovet dig. — Men, Sorgen, er det ogsaa dit Alvor, at du vil være hos Fasters? Ved du, at det er saadan et stille, gude-
ligt Hus?"

"Ja, det er jo netop derfor jeg vil dertil."

"Nej Sorgen dog, hvor du gør mig glad."

"Na Stine, hvor kan jeg gøre nogen glad."

"Jo, du har gjort mig saa hjerteglad og du har ogsaa allerede gjort Vorherre saa glad, det maa du vide; for jeg kender ham bedre end du."

"Lille Søster!" sagde han og lagde sit Hoved ved hendes Bryst, "du maa da ikke bilde mig noget ind, for at trøste mig — aa, jeg vilde dog saa gerne tro dig."

"Det er ikke mig du skal tro, det er Vorherre, han siger jo: Der er Glæde i Himlen, naar en Synder omvender sig."

Og nu flød Borgens Taarer som en mild Foraarsregn.

Men der var meget at gaa igennem inden de to Søds-
ffende naade deres Dnsſſe, men Lykken, det vil ſige Vorherre,

høj søjede dem alligevel. Søren arvede uformodentlig to tusinde Rigsdaler, ellers havde det vel aldrig ladet sig gøre. Men desuagtet vovede Mormoder for første Gang at sætte sig op mod sin Kæledægge; alligevel hjalp det hende ikke, thi han blev ved ufortrøden at overhænge hende til hun sagde ja. Hun havde jo nu en Gang vænnet ham til at raade. Dog hævnedes hun sig paa den Maade, at hun erklærede, at hun vilde ikke blive en Dag der i Gaarden, naar hendes Dreng skulde bort, men alle Parter fandt sig i denne Beslutning med en forunderlig Taalmodighed.

Halvandet Aar efter sidder de to Sødsfende oppe paa Kirkegaarden, ved deres Forældres Grav. Jørgen vilde ikke komme hjem før, og han vilde heller ikke have nogen Besøg hjemmefra. Han er nu bleven en stor og stærk Karl, ligesaa blomstrende som han nogensinde har været. Han er nok glad, men der er dog ligesom et alvorligt, vemodigt Skær over hans Ansigt; det er nok Sporene af den store Sjælekamp han har gaaet igennem; for det kan jo kendes længe efter, hvor der har været Valplads. Men Stine, hun straalte af Glæde, saa det er mageløst. Hun har ogsaa i Dag været i Kirke med sin lille Søn, som er opkaldt baade efter Fader og Moder; nu er hun saa glad over alle sine Kære. I dette Øjeblik, da hun først har faat en rolig Samtale med Jørgen, er hun mest glad over ham, og kan slet ikke slippe ham af sine Arme. Og saa siger hun en Gang imellem: „Kunde de dog bare se hvor lykkelig vi er, vore kære Forældre!“

„Ja, vor Fader i Himlen kan da se det — og han ved ogsaa hvor det er kommet fra,“ svarede Jørgen med et Glædesuf.

Alle vinder.

„Hvem var dog det, der førte saadan?“ sagde Træskomandens Kone og tittede ud ad Døren.

„Det var Jens Jørgen der kom hjem fra Staden. Han kom saamænd i et godt Skub,“ svarede hendes Mand, der stod udenfor og ryddede et Par Træsko.

„Han skulde da vel aldrig have faaet sig en lille Donner. — Hør bare, hvor han kører for Døren derinde — fikken et Skrald han slaar! Død og Pine, nu ster da vist Jakob en lille Ulykke!“

„Hvorfor mener du det?“

„Na, du kan da heller ikke hufte fra Næsen og til Munden, der skal jo Dom i Sagen i Dag. Alle Folk mente jo, at Jens Jørgen skulde tabe, men han har bestemt vundet. — Uh! jeg kunde have lyst til at staa i en Krog og høre nu naar han fortæller det til sin Kone.“

„Den stakkels Søren, det gjør mig mest ondt for ham.“

„Ja han saa naturligvis meget heller, at hans Fader havde tabt.“

Men det er da bedst at saa at vide, det som Træskomandens Kone var saa nysgjerrig efter:

Da Jens Jørgen rullede hen for Døren med det svære Skrald saa væltebde der Folk ud ad alle Døre. Sønnen,

Karlen, Husmanden og Drengen sprang hen til Vognen for at spænde fra. Konen kom ud i Forstuedøren og stod med et meget nysgerrigt Ansigt. Men Jens Jørgen sad og strakte Benene fra sig og saa paa det talrige Tjenerskab. Et tilfreds Smil opklarede hans tykke mørkerøde Ansigt og han sad nogle Sekunder og slog Smæld i Luften, det saa næsten ud ligesom han sigtede med Pidsken efter Søren's Hovede, det syntes da Moderen.

„Naa, er du der allerede, Jens Jørgen!“ sagde hun for at saa ham ind.

„Se Goddag, Moder! Ja her er jeg igen — Hvor længe skulde det vare, at ekspedere saadan en Karl.“

Folkene smilte, men Søren saa urolig spørgende paa Faderen. Nu behagede det den tykke Mand at rejse sig og stampe ned ad Vogntrappen, hvorpaa han gik bag efter Konen ind i Dagligstuen. Hun blev ved at se spændt paa ham, uden at spørge. Saa siger han:

„Hvad glør du efter, vor Moder, tror du ikke jeg kunde mønstre ham?“

„Du har da ikke vundet Sagen?“

„Hør nu:“

Han trak et stort Papir op af Lommen og læste med vigtig Mine:

„Citanten, Gaardmand Jakob Nielsen af Allerup, som hverken selv møder eller ved Fuldmægtig lader møde til bestemt Tid, bør betale 80 Lod Sølv, førend det tillades ham med denne Sag at gaa i Rette og saafremt han ikke inden tre Uger melder sig med Kvittering, at bemeldte 80 Lod Sølv ere betalte, bør han have tabt Sagen og ham ej tillades videre derpaa at tale.“

„Ja hvad betyder det, endnu er jeg lige klog,“ sagde Konen.

„Det var dog Satens! Har vi nu ført Proses i fire Aar og du er endda ikke klogere. Han, Smøle-Jakob, han mødte jo ikke i Retten, og saa gif der jo Dom over ham at han skal betale alt det — ja det bliver sgu en syges Høb Penge — inden han maa begynde igen.“

„Naa, saa du har altsaa ikke faat Ret.“

„Ja, du kan kalde det hvad du vil. Jeg antager nu rigtignok, at han lader sig nøje med den Pris Tobak.“

„Det havde været mere morsomt dersom du havde rigtig vundet.“

„Na de Kællinger, de kan sgu heller aldrig blive fornøjede. Dersom jeg nu havde rigtig tabt som der var alle mulige Udsigter til — —?“

„Ja saa vidste vi jo dog, at du havde Uret og saa havde det da faat en Ende en Gang. Men nu — —“

„Saa det tror du, Moder. Nej Smøle-Jakob skal aldrig leve den Dag da han faar Ret over mig! Det skulde være daarligt dersom min Prokurator ikke kunde finde paa Raad til at begynde for fra igen. Han kunde jo godt — for Eksempel — benægte at jeg var rigtig klog — eller han kunde jo gerne benægte at Jakob Nielsen var den rigtige Jakob, saa skulde han komme til at bevise med Tingsvidner, at han var den han gav sig ud for. — Ja det er Fandens til Menneſke, den Prokurator! Der er sgu ikke den Del i Verden til, uden at han nægter det.“

„Ja, men saa er han da ogsaa en Løgnehals.“

„Løgnehals, det er saadant et grovt Ord, de kaldes Prokuratorer.“

„Ja det maa være saadan nogle Skarn der er Skyld i, at Prokuratorerne gerne bliver saa daarlig trot.“

„Ja, nu holder han med mig og saa er han min Ven

saar saa længe. — Men jeg tror,“ saa bandede han, „at du er ikke langt fra at holde med Smøle-Jakob.“

„Det gør lige meget hvem jeg holder med, for jeg kan ikke udrette noget, men jeg vilde helst have, at den fik Ret som havde Ret.“

„Saa fik din Mand sgu vist ingen, Moder!“ sagde han og drejede sig paa sin stive Støvlehæl.

„Det fik at være,“ sagde hun og gik ud i Køkkenet.

„Hvad! er du her, Dreng,“ sagde hun til Søren der stod og ventede paa hende. „Du havde nær køset mig. — Hvad vil du her Søren.“

„Er det sandt, at vor Fader har vundet?“

„Ja Gud bedre os! nej Jakob han mødte ikke i Retten, og nu skal han give en stor Mulkt, inden han maa begynde igen.“

„Ikke andet! det var ogsaa noget at være saa stor af. Jeg trode dog det havde faat en Ende i Dag.“

„Nej, det var ikke saa vel. Nu tror jeg rigtignok ikke jeg lever og ser Ende paa det.“

„Hvorfor mon dog Jakob ikke mødte? Mon det skulde være et Kneb?“

„Nej, Snak, han havde jo vundet sin Sag hvis han var mødt. Han er vel snarere bleven pludselig syg, enten han eller nogle af de andre.“

„Hvad mon der dog kan være i Vejen — og hvor mon jeg skal faa det at vide, Moder.“

„Du kan jo ikke faa det at vide — førend i Aften maasse. Men gaa nu din Vej og lad os ikke faa nogen Spektakler, nu er han saa glad i Dag. — Hør, han kommer! løb nu, Søren!“

Saa løb da Søren ud til sit Arbejde, men det Hovedbrud han havde, det var meget strengere end Arbejdet.

Narsagen hvorfor Søren tog saa megen Del i deres Skæbne, derude til Jakobs, det var, at han var hemmelig Kærest med Jakobs Datter, Karen. De havde været gode Venner et Aarstid, men deres Kærlighed havde ikke set mange lyse Dage og der var heller ingen i Vente, for det Første.

Der havde været et gammelt Nag imellem de to Familier. Det var kommen fra først af derved, at Jakob, som var en fattig udenbys Karl havde giftet sig den Gaard til han nu havde, og var bleven foretrukken for Jens Jørgen, som var rig og desuden af de indfødte Allerupper. Senere fik Jens Jørgen sin nuværende Gaard og de blev Naboer med Jorderne, men han havde aldrig kunnet tilgive Jakob den Lykke han havde gjort. Han havde bestandig været saa ond imod sin Nabo, baade ved at tale ilde om ham og ved at drille ham ved enhver Lejlighed. Jakob var fredelig og sindig, han lod sig i lang Tid nøje med alt, han gav efter og gjorde ikke Gengæld. Men en Dag fældede Jens Jørgen nogle gamle raadne Piletræer, som stod paa Jakobs Gærde, og nu var Maalet fuldt. Den sindige Jakob blev ligesom helt forandret, han svor paa, at før skulde hans sidste Skilling springe, før han skulde give efter for Jens Jørgen. Og da han ellers aldrig brugte at bande, saa kunde man tænke det var hans Alvor. Nu havde de ført Sag i fire Aar om de Træer, som ikke vare fire Mark værd, men Jakob gav rigtignok en anden Forklaring til sine Venner; for han sagde: „Nej vi fører ikke Proses om de raadne Træer, men vi føre Proses om, enten jeg skal være Jens Jørgens Slave eller ej.“

Hele Byen var delt i to Lejre, eftersom de holdt med Jakob eller med Jens Jørgen. De store høvmødige Gaardmænd var imod Jakob, han var jo kun en fattig Karl, som havde trængt sig ind i deres Kreds, han skulde karnøfles, jo!

Han var jo slet ikke født til at være Gaardmand, han havde jo ikke den mindste Adkomst til denne Værdighed, det var kun hans glatte Ansigt som en vanslægtet Gaardmandsbatter havde fundet Behag i, der havde hjulpet ham dertil. Jo, han skulde have! Imidlertid var de dog ikke saa ivrige, at de selv gav Penge til at føre Sagen for, nej, deres Penge skulde ikke gaa i løse. De nøjedes altsaa med, at opirre Jens Jørgen og han var temmelig let at holde i Heden. Det var et langt større Modparti, der holdt med Jakob, det var de menneskeligste, der kunde se ud over denne Standsforskel i selve Bondestanden, det var de retfærdigste, der ikke godt kunde laade taale at Jakob stælte Uret, det var de mest frisindede, som havde lagt Mærke til Jens Jørgens Herstjyge i Sogneraadet og i alle Byens Anliggender, og som nu gerne saa, at der blev sat en Grænse for den. Husmænd, Tjenestefolk og Børn tog Parti med og førte Striden for hvem de hørte til; selv paa de ældre Børn i Skolen kunde man mærke Professen derved, at hvert Parti holdt sig sammen. Der blev en uhyggelig Tone i hele Sognet, Mændene kunde aldrig drig samles, uden at der blev Rævleri, enten det saa var i Sogneraadet eller ved Gildeslag. Ungdommen stændtes og sloges saa tidt paa Gaden; de kunde ikke en Gang blive enige om et Dandssegilde, langt mindre om nogen Skytteforening. Ingen i hele Sognet brød sig om hvordan det gik med Land og Rige, men kun om hvordan det gik med Professen. Kun nogle enkelte, for Eksempel Træskomandens kunde holde sig neutrale, men de kunde ogsaa gaa af Folk og i Folk med Træsko paa.

Da denne Tilstand havde varet et Par Aar indtraf der dog noget som alle Folk mente, vilde gjøre en brat Ende paa Professen. Det var en Aften at Søren, Jens Jørgens Søn kom kørende med et Læs Tørv han havde hentet. Da han

kom ud for Jakobs Gaard stod Porten aaben og Lænkeshunden tog paa Vej, ligesom han ogsaa vidste af Professen at sige. Pludselig rev han sig løs, for ud og bed en af Sørens Heste i Hovedet, saa de blev kyst. Nu for de afsted som om de var rasende, Søren tabte ikke Besindelsen, men drejede dem kort hen imod et Stengærde; de sprang over Gærdet, det gav et Dump, et Pladst, det laa altsammen nebe i den dybe Mergelgrav paa den anden Side af Gærdet. Inde i Gaarden hørte de den voldsomme Kørjel, nogle syntes de hørte et Skrig, de styrtede ud, nu var alt stille — men det nedbrudte Gærde viste dem Vej. De sprang derop — Gud fri os! Der laa nebe i den dybe Grav den knuste Vogn, to Heste som næsten stod paa Hovedet uden at røre sig og et Menneſke uden Livstegn, Blodet flød af ham og Tømmerne havde han endnu i Haanden. Altsammen var halvt skjult af det lerede Vand. Kvindfolkene begyndte at skrig og græde, men Jakob sprang ned i Graven og trak Søren op. Derpaa satte han Pigerne til at tage sig af ham og saa gif han og Karlen ud til Hestene og skar Sele-tøjet itu. Det viste sig, at de var ingen videre Skade kommet til, da Vognen ikke var faldet ovenpaa dem, men helſfindede var de rigtignok heller ikke. Alle syntes det var et stort Mirakel, at de var sluppet saa godt. Mens nu nogle vadsfede og pudsede Hestene bar Jakob og hans Døtre Søren ind. De klædte ham af og fik ham i Seng; han havde et lille Hul i Tindingen, ellers var der intet at se. De gjorde alt hvad de kunde for at bringe ham til Live, men det var forgæves. Saa førte de efter Doktor. Jakob red selv op til Byen med Hestene, han vilde ikke betro nogen anden til at fortælle Ulykken til Forældrene. Sæns Jørgen skabede sig som en gal Mand da han hørte det. Han bandede paa, at de Heste blev aldrig til noget mere, og der var nylig budet

ham 400 Rigsdaler for dem. Og Vognen var splinterny, den var nylig kommet fra Hjulmanden, saa det kunde gerne være, han tabte 500 Daler ved den Køretur. Men inden Konen havde hørt Jakobs Forklaring til Ende havde hun taget Sko paa og var løbet afsted, og da Jens Jørgen og Jakob naade derud da sad hun ved Sengen og trykkede sin livløse Søn's Haand op til sit Hjerte. De græd alle, saaner som hun. Lægen kom da snart og det viste sig, at Søren var levende, men han vidste ikke af sig selv at sige. Jens Jørgen vilde haft ham hjem, men det forbyd Lægen, saa gif han da selv hjem, men Moderen blev paa sin Plads. Der sad hun saa Nat og Dag, ingen maatte løse hende af, saadan blev hun ved, indtil hun sank ned paa Gulvet af Udmattelse, da tog Karen, Jakobs yngste Datter, hendes Plads. Efter to Dage begyndte Søren at tale, men det var vildt. Jens Jørgen kom hver Dag og saa til dem. Han vilde med Magt have Konen hjem. Han bandte paa, at hverken han eller Folkene kunde leve ved den Mad som Pigen lavede og Kællingerne i Byen, de rendte snart med al Ting. Han vilde gerne leje nogen til at vaage, det var det samme hvad det skulde koste. Konen hørte rolig paa alt dette og svarede kun, at hun skulde nok komme hjem saasnuart hun kunde. Endelig fik da Søren sin Samling igen og Lægen sagde, at nu var der ingen Fare, naar bare de var forsigtige. Nogle Dage efter gif Moderen hjem og Karen fulgte hende udenfor Gaarden. Da Konen hørte Farvel sagde hun:

„Ja nu vil jeg stole paa dig, Karen, næst efter Vorherre, at du passer ham ligesaa godt som jeg, og dersom du faar ham rask, saa maa du gerne have ham altid, for mig — nej, du skal ikke skamme dig, for du har ikke gjort noget slemt. Det har jeg set godt nok, at du kan lide ham, og jeg har ogsaa givet Alt paa dit Væsen, og det huer jeg godt; ellers

sagde jeg ikke saadan." Nu gif hun hjem til sin Mand, men Karen maatte gaa nogle Omgange i Haven, inden hun turde gaa ind. Søren bedredes nu hurtig. Bestandig saa han den unge Pige ved sin Seng, men det var kun med taknemmelige Øjne; hvad der foregik i hendes Hjerte drømte han ikke om, thi hans var fuldkomment roligt. Han kendte hende jo saa godt, de havde gaat i Skole sammen, men hun hørte jo til Modpartiet, og siden den Tid havde de kun sjældent set hverandre.

Nu laa han og talte om at komme hjem og tiggebe Doktoren for det, hver Gang han kom. Doktoren, som var en Mand, der brugte sine Øjne, sagde en Gang til Søren, mens han skævede til Pigen: „De skulde ikke have saa travlt med at komme hjem, min Ven.“

Søren studsede og saa stift paa ham og paa Pigen, som hurtig vendte sig bort. Da der blev Stilhed saa tænkte Søren paa den mageløse Omhu, hun havde vist ham, et fremmed, ja næsten et fjendtlig Menneſke, han mindedes ogsaa nogle stjåalne Øjeblikke som hun havde sendt ind imellem Omhængen naar hun troede han sov. Søren skævede og lagde sammen og blev da endelig klog af det. Nu varede det heller ikke længe, inden han begyndte at komme med, han havde jo saa megen Lejlighed til at se hende og saa gode Stunder til at tænke paa hende. Enten Jakob vidste det eller ej, er ikke godt at sige, han lod dem da være sammen saameget de vilde og Karen havde ingen Moder til at passe paa sig; hun var død for mange Aar siden. Nu i de sidste to Dage havde Søren kunnet stavre Stuen rundt og saa syntes han ikke han kunde være bekendt at tøve længere. Næste Dag skulde da saa Jakob føre ham hjem. En Gang de Unge var ene den sidste Eftermiddag, sagde Søren:

„Nu faar du saa mange Tak, fordi du har passet mig

saa godt. Min egen Moder kunde ikke have gjort det bedre."

"Ja, ingen Tak, Søren."

"Du har spildt megen Tid ved det."

"Den Tid har da ikke været spildt, siden du er kommet dig. Jeg synes ogsaa Tiden er gaat rigtig godt."

"Nej, det første jeg kom til mig selv da var jeg grulig ked af det, men nu er jeg lige glad hvor længe det skal vare."

Karen svarede kun med at blive rød. Han be-
gyndte igen:

"Det er ogsaa fedeligt, at vore Forældre skal ligge i Profes."

"Ja, det er det. Mon ikke dette kan gøre lidt Forandring, nu har de dog set hverandre, og talt sammen en Gang imellem."

"Min Fader er rigtignok ikke god at bevæge — men vi to har da ikke nødig at være Uvenner."

"Nej, det kan vi vist heller ikke blive."

"Saa maa jeg da nok komme herud og se til jer."

"Ja, der er vist ingen, der vil se surt til dig."

"Men mon der er nogen, som vil se mildt til mig."

"Ja, der er," svarede hun sikkert, men sagte og hun saa til en anden Side. Han greb hendes Haand og trykkede den, hun trykkede lidt igen, men tog Haanden til sig.

Nu var de forlovede.

Efter et lille Ophold siger han:

"Jeg havde lyst til at se Graven som jeg førte i; vil du ikke følge mig derud."

"Det bliver vist for strengt for dig; det er da noget herfra."

"Na, jeg kan nok; nu synes jeg, at jeg er saa rast."

"Men tag da en Støttekæp i Haanden."

„Nej, du skal være min Støttestav, ja, altid!“

Da saa hun paa ham med de mildeste, dejligste Øjne, og det kunde Søren læse saa tydelig ud af dem, at hun forlangte aldrig bedre Lod, end at være hans Støttestav.

Saa kom de da afsted; nu stod de oppe paa Gærdet og saa ned i den dybe Grav. Hun pegede og sagde:

„Der laa Heste og Vogn — der laa du. Vi troede I var knust allesammen. Det var dog et forfærdeligt Syn, det er aldrig til at glemme,“ sagde hun og tørrede Øjnene. Søren stod og stirrede dermed, uden at sige et Ord.

„Na, Søren, du bliver bleg, uh! du ser ud ligesom da du laa derne. — Kom, lad os gaa igen.“

Han lod sig drage bort fra Kanten, saa drog han et dybt Suk og sagde, han vilde hvile sig lidt.

„Hvordan har du det, Søren?“

„Na, jeg er dog nok ikke ret stærk endnu. — Det er dog ogsaa underligt at tænke, at man kan blive frelst af saadan en Fare.“

Næste Morgen rejste Søren. Han bad jo kært Farvel til alle og takkede. Da han skulde sige Farvel til Karen skød Blodet op i hans Kinder, saa han saa ud som Sundheden selv, men da han skulde gaa fra hende vaskede hans Ben under ham. Jakob kørte for ham. Paa Vejen talte de om Professen, da sagde Søren:

„Vil du nu ikke hyde min Fader Forlig, for han gør det saamænd aldrig. Vil du ikke nok give efter, endsskønt jeg jo nok kan tænke, at du har Ret.“

„Ja, det har jeg rigtignok; men det siger han vel ogsaa. — Men du ved da saa meget, at han vil gerne herske over alle andre Menneſker.“

„Ja, det sender jeg nok.“

„Nu skal han betale lidt af Omkostningerne, for saa kan

han dog ikke gøre sig til af, at jeg har rent givet efter for ham; men ellers vil jeg lade mig nøje med al Ting."

"Ja saa kan han da heller ikke være bekendt, at være stridig længer — især da du nu har været saa god imod mig. — Og saa kommer vi om ham, allesammen."

"Naa. Ja, det kommer an paa, om I ikke faar over Næsen."

Saa naade de da op i Gaarden. Jens Jørgen og Konen kom jo straks ud. Manden udbrød:

"Naa, du er sgu rigtignok bleven اسپillet, min Dreng. Det vil vare noget, inden du kan komme ud at pløje."

Søren kravlede ned med Bæsvær. Moderen stod og fangede ham i sine Arme, hun knugede ham til sit Hjerte og sagde:

"Aa, Gud Fader sse Lov og Tak! min Søn, han var død, nu er han blevet levende igen."

Jakob og alle Folkene, som stod omkring blev saa underligt bevægede og Søren kunde ikke lade være at græde. Moderen maatte lede ham ind, for hans Knær vaskede under ham. "Sikken noget Rællingeri!" sagde Jens Jørgen, for han skulde jo lade ligesom det slet ikke ragede ham. Nu fik Jakob spændt fra og kom indenfor. Han sagde ikke ret meget, men det behøvedes heller ikke, for Jens Jørgen havde et godt Mundstykke. Moderen vilde endelig have Søren i Seng og han kunde nok ogsaa trænge til det, men han vilde endelig blive oppe, saa længe Jakob var der. Nu kom der Mad paa Bordet og de to Venner spiste og drak sammen, som om der aldrig havde været noget i Vejen. Endelig rejste Jakob sig og sagde, at han skulde nok til det. Saa siger Jens Jørgen:

"Hør Jakob! hvormeget er jeg dig nu skyldig for Kur og Pleje og alt hvad du har gjort for Søren?"

"Du er mig ingen Ting skyldig, uden et godt Venstreb."

„Aa Snak, det slipper du sgu ikke med; det var jo alt for galt.“

„Jeg har jo aldrig kostet en Skilling paa ham, hvorfor skulde jeg saa have noget andet, end det jeg nævnte før.“

„Hvad var det?“

„Et godt Venskab.“

„Et godt Venskab! Hm! Ja hvad mener du med det. Et godt Venskab, det er jo noget man skylder alle Folk.“

„Ja, saa skylder du ogsaa mig det.“

„Ja mere end mange andre,“ sagde Konen.

„Men det er ellers min Mening, at vi skulle ophæve Professen, den har jo været lang nok.“

„Det kan vi sgu hvilket Øjeblik det skal være, naar bare du vil tilstaa, at du har Uret.“

„Ja, det vilde jeg gerne, naar bare jeg trode det selv; men det kan jeg nu ikke komme til.“

„Aa Herregud, Jens Jørgen! er det dog noget at snakke om, I kan jo godt tro, at I har Ret begge to,“ sagde Konen.

„Ja tak, Moder, vi er ikke Børn.“

„Nej, det var ikke saavel;“ svarede hun. „Men, Jens Jørgen, du maa dog være et Menneſte og tænke paa alt hvad Jakobs har gjort for Søren; det maa dog røre dig lidt. — Det havde vist blevet besværligt for dig, at gøre det for et af Jakobs Børn.“

„Naa naa, Moder, du har ikke Ordet. — Ja, lad det saa være med Ret og Uret, men du skal,“ saa svor han, „betale Omkostningerne ved den sidste Stævning.“

Nu rejste Søren sig op, bleg og mat stod han ud for Faderen, lagde sin Haand paa hans Arm og sagde:

„Fader, dersom du er noget glad over, at din Søn er bleven levende, saa forlig dig med Jakob.“

„Gaa i Seng, Søren, hører du, min Dreng.“

„Nej, jeg gaar ikke i Seng, førend der bliver en Ende paa det.“

„Det bliver der nok ikke, Søren, det kan jeg nok mærke. Din Fader vil jo ikke en Gang give mig et godt Venfskab og det syntes jeg dog næsten jeg kunde have fortjent;“ sagde Jakob.

„Ja, det er sgu ikke for de lumpne Penges Skyld, I kan da ikke være saa tosfede, at tro det, men naar jeg betaler Omkostningerne, saa er det jo ligesom jeg havde tabt.“

„Jeg skal nok betale det halve; saa er der da ingen af os, der kan gøre sig til af, at have vundet.“

„Jeg skal nok leve den Dag, at jeg har vundet!“

„Men du lever aldrig den Dag, at Net bliver Uret.“

Nu begyndte Søren at klæde sig af. Saa sagde Jakob:

„Farvel, Zens Jørgen! nu er det bedst jeg gaar, inden vi blive mere Uvenner.“

„Farvel! — Ja I er Vidner til, allesammen, at jeg vilde gerne have betalt ham for Søren.“

„Nej vist vilde du ej.“

„Hvad, vilde jeg ikke!“

„Du vilde jo ikke give mig et godt Venfskab, og det var det eneste jeg forlangte.“

„Aa, du sludrer!“

Jakob gif nu ud og fik spændt for og Zens Jørgen fulgte rigtigt nok med, men de skiltes jo ad, mere fjendtske end de havde været i Forvejen. Professoren blev derefter fortsat i sin gamle Tur. Det havde Folk i Byen ikke troet. De havde allerede begyndt at snakke godt til hverandre, de som før vare paa hver sin Side; men nu maatte de jo til at tvære til hverandre paany. Søren blev syg igen og maatte ligge fjorten Dage endnu, aa, hvor de var lange og sørgelige! de løb ikke saa hurtigt som ude hos Jakobs. Han turde ikke

aabenbare sin Fader, at han elskede Karen og han trode ikke Moderen vidste det. Da kom Træskomandens Kone derind en Gang, hun var husvant og gik lige ind i Mellemstuen, hvor Søren laa. Hun sagde:

„Sover du, Søren?“

„Nej.“

„Jeg kommer ude fra Jakobs; jeg var derude med et Par Træsko.“

„Fra Jakobs!“ gentog Søren og rejste sig over Ende.

„Ja, de bad mig om at hilse dig saa mange tusinde Gange; de sagde, at dersom du bare laa derude, saa skulde de snart saa dig rask. Og de længtes saa meget efter dig.“

„Hvem sagde alt det?“

„Det sagde Kirstine — ja, og Jakob.“

„Maa. — Hvad sagde Karen?“

„Hun sagde ingen Ting, hun saa bare mildt til det. Det er den værste Unge til at se mildt som jeg har kendt. — Men saa gik hun ud i Haven, og da jeg skulde gaa, stod hun udenfor Porten med disse Blomster.“

„Kom med dem!“

„Ja, jeg skulde dog have Tørklædet af dem først.“

Han snappede Blomsterkosten fra hende og trykkede den til sine Læber; det skulde rigtignok forestille, at han lugtede til dem, men han var færdig at spise dem. Der var ogsaa baade Levkøjer og Nelliker, ja, der var da ogsaa nogle blaa Rørminder, de hverken lugtede eller smagte, men de kunde fortælle noget. Han saa paa dem, han lugtede til dem, han kyskede dem og glemte rent Kvinden, der stod og smaa-grinede. Saa sagde hun:

„Det maa da vist være nogle udmærkede Blomster.“

„Ja,“ sagde Søren og blev rød. „De er jo sjældne, saa langt hen paa Efteraaret.“

„Jeg maatte vel ikke lugte til dem.“

„Nej!“ sagde Søren og gemte dem under Dyngen. Han opdagede bag efter, til sin Forsærdelse, at der var Spor af Snustobak i hendes Næse. „Nej, de er jo bestemt til mig.“

„Ja hvor ved du det. Karen sagde aldrig et Ord om hvem der skulde have dem.“

„Jo, du kan jo nok vide, jeg skal have dem, fordi jeg er syg.“

„Naa, ja, de er dig vel undt, Søren. — Hør, paa Onsdag, i Overmorgen skal jeg derud ad igen, dersom du saa vil have noget Bud med.“

„Ja Tak, du kan jo høre herind.“

Ane Træskomands gif nu ud i Køkkenet og fortalte med megen Munterhed sin Samtale hvorved hun tjente sig et godt Stykke Mad.

Onsdagen derefter sad den mildbøjede Karen ude i Lysthuset i sin Faders Have og var endnu mere straalende end hun plejede, men hun sad ogsaa med saadan et sødt Brev i Haanden. Deri stod:

Kære Ven.

Tak for de velsignede smaa Blomster, det er den største Glæde jeg har haft, siden jeg saa dig; de hviler hos mig baade Nat og Dag. De lugter ikke længer, de ser heller ikke godt ud og dog er de mig lige kære. Saa tænker jeg paa, naar vi bliver gamle og visne saa skal vi dog holde lige meget af hverandre, for Kærligheden, der er i vort Hjerte, den kan da ikke saadan visne. Men vi kommer nok til at døje noget, inden vi kommer sammen, men vi kan ogsaa nok lide noget for hverandre, da vi er saa gode Venner. Men Gud, hvor jeg dog længes! og ingen har jeg som jeg tør sige det til, men jeg tror jeg vil fortælle det til min Moder, for hun

har bestemt ingen Ting imod vor Kærlighed. Gud give jeg dog var raff, saa skulde jeg snart komme ud til dig. Sommetider falder det mig ind, at det var dog en farlig Ulykke, at jeg skulde komme saadan afsted, og saa, at jeg maa ligge saa længe; men jeg maa slaa mig paa Munden og sige, at det var den største Ulykke, at jeg fandt dig, min kære tro Ven. Jeg vilde kun skrive et Par Linier, for det er saa besværligt at skrive i Sengen, men jeg kunde ikke holde op igen. Farvel min lille søde Ven og Gud holde sin Haand over dig."

Det er nu ikke værd at fortælle, hvordan Karen blev tilmode over dette Brev, for det kan enhver meget bedre tænke sig; det blev da heller ikke ubesvaret.

Søren kom sig nu efterhaanden og snart sad han frisk og raff ved sin Piges Side, ude i hendes Hjem.

Et Aar var gaat for vore unge Folk. Deres Kærlighed havde maattet skjule sig for Dagenslys, fordi der var Strid imellem Familierne. Fra Jakobs Side var der imidlertid intet i Vejen og for hans Skyld kunde Søren have kommet ganske aabenlyst, men hvis han gjorde det, saa kunde det snart rygtes til hans Fader og derfor maatte Søren bruge Bagdøre og Krogveje. Tilfids havde Faderen dog faat Nys om det, og han havde jo bandet og raset og forbudt Søren at tænke mere paa Smøle-Jakobs Datter. Søren havde svaret, at Tanker var toldfri, men saa var Jens Jørgen bleven helt uvane, saa Moderen maatte gaa imellem, for at han ikke skulde slaa Søren fordærvet.

Se, alt dette skulde nu fortælles, førend vi kunde komme videre og nu staar vi da saa der, hvor vi begyndte, ved den Dag da Jens Jørgen kom saa stolt hjem fra Købstaden og Søren gif saa bedrøvet ud fra Køkkenet, fordi Professen endnu ikke var forbi.

Mens nu Faderen spiste, sprang Søren over til Træstemandens.

„Naa, har din Fader saa vundet?“ spurgte Konen, hastigt; hun var, mærkeligt nok, den nysgerrigste.

„Ja, jeg ved ikke hvad jeg skal kalde det. Jakob mødte ikke og han blev dømt til en stor Mulk.“

„Naa, ja, det kunde jeg mærke paa det store Skrald da han førte ind i Gaarden, at det maatte være gaat Jakob galt.“

„Men hvorfor mon han dog ikke mødte; hvad mon der dog kan være i Bejen? I har vel ikke hørt noget derude fra?“

„Nej, vi har rigtignok ikke,“ sagde Manden, „og nu er her nok ingen Grinde til den Side, for Djeblikket.“

„Na, det skal da være daarligt, skalde man ikke kunde skaffe en Smule Grinde. Jeg kan jo gaa ud at købe en Draabe Mælk, for jeg ved nok, jeg kommer ikke til at give noget for den.“

„Ja, gør det!“ sagde Søren.

„Ja, det behøver du nok ikke at bede vor Moder to Gange om, for hun vil allerhelst paa Farten.“

„Og du vil allerhelst sidde og gnave i dine Træsko. Men dersom du ikke havde mig, hvem skalde saa rende omkring med dem.“

„Det har du Ret i, Moder. Og hvem skalde saa fortælle mig Nyheder, jeg, som ingen Steder kommer.“

„Ja, der kan du se! Saa maa det vel være godt, at vi er kommet sammen.“

Hun slængte nu Spinderokken, tog et andet Tørklæde paa, Krukken i Haanden og saa ud ad Bejen.

En god Time derefter stod hun ved Logsluggen paa Jens Jørgens Gaard og hvidskede ind til Søren:

„Saa, nu er jeg her igen.“

„Naa, hvad er det saa?“

„Jakob har været saa voldsom syg i Nat, der har været Doktor hos ham, lige til nu, men det er blevet bedre og der er ingen Fare. Jeg skulde sige, om ikke du kunde komme derud i Aften.“

„Jo, jeg skal se ad. — Løb nu! der er han!“

Tre Uger efter kom Jens Jørgen igen kørende fra Købstaden. Hestene gik i Fodsgang, Linerne hængte næsten ned i Hjulsprettet, Piberøret hængte slapt ned fra Munden, uden den mindste Krumning, selv sad han ligesom han studerede de Mærkværdigheder, der maatte være at se paa Forsmækken. Ved Indkørselen til Gaarden drejede Hestene for kort og havde nær væltet Bognen. Men han vaagnede op og redbede sig dog, hvorpaa han smurte Hestene nogle vælbige Slag med Pidsken. Alt dette saa Træskomanden. Og da Konen kort efter kom fra Byen, sagde han:

„Moder, nu skal jeg fortælle dig Nyt en Gang, du fortæller mig saa meget.“

„Naa?“

„Jens Jørgen har tabt sin Profes.“

„Hvor ved du det?“

„Han kom her forbi, lige nu.“

„Du spurgte ham da ikke ad?“

„Er du tosset! nej, jeg brændte mig nok ikke saa varmt, men det behøvede jeg heller ikke, for det var godt at se.“

„Hvordan da?“

„Jo, han hængte saadan med Hæbet og sad i saa dybe Spekulationer saa han havde nær kommet i Møddingepølen.“

„Ha ha! Det var sgu Sjov! Nu bliver da vor Søren glad, naar han hører at Professen har Ende.“

„Ja, det kommer an paa, om ikke de begynder paa en frist.“

„Er Jakob ikke kommet her forbi?“

„Jo, men det er jo et godt Fæhovede, han ser ens ud enten han vinder eller taber.“

„Hør, hvor han raaber derinde! det er dog et farligt Brøl, der sidder paa ham.“

„Det var Søren han kaldte paa, nu er han da et ulhyggeligt Menneske.“

„Åa, bare jeg stod derinde i en Krog! Nej, jeg turde bestemt ikke!“

„Det er ikke godt at være plaget med Nysgerrighed, Moder.“

„Nej, jeg er ikke nysgerrig, men —.“

„Men du vil bare have al Ting at vide.“

„Sludder! Men jeg vilde nødig have, at han skulde være for slem ved vor Søren.“

„Ja, giv dig nu tilfreds, han kommer nok snart herind.“

„Ja, for ellers maa jeg sgu derover.“

Paa Grund af de Smæk som de ustyldige Heste havde faat, kom Jens Jørgen alligevel stolt ind i Gaarden. Men han smed straks Linerne og fór ind ad Døren og maalte Dagligstuen med store trampende Skridt. Konen kom ind:

„Naa, er du nu her igen, Jens Jørgen. Hvordan er det gaat?“

Intet Svar.

„Hvad?“

„Jeg har tabt, for Saten! Kan du ikke begribe det, Rælling!“

Han smed sig for Borden den og stønnede: „Åa, jeg har tabt, al Ting, Fanden tordne mig! Omkostningerne med. — Og det bare fordi de ikke vilde kassere den forbandede Doktor-Attest

han kom stikkende med. — Na, saadan dog min Procurator talte! Og sikken han kunde lyve! Det var," saa bandede han, „det yndigste man kunde høre paa — men hvad hjalp det! Uh, det er til at blive rasende over!" raabte han og slog i Bordet. — „Men han skal ikke slippe fra mig, den Skurk! — Jeg skal lure ham ud, ham selv og hans Fæls og hans Kreatur og det skulde være forbandet, skulde jeg ikke fange ham i noget, og Hejsa! saa begynder vi for fra! — Nej du kan tro, Spillet er ikke ude endnu, Smøle-Jakob! — Og Søren, min egen Søn, gaar og leger Kærest med hans Datter endnu, han skal sse Sæten!"

Han rev Vinduet op og brølte: „Søren! Søren!" Ingen svarede. Han for ud i Gaarden! „Hvor er Søren?" skreg han.

Ingen vidste det.

„Løb efter ham, straks! Skaf ham, straks! I maa ikke bestille noget, førend I har hittet ham."

Han for ind igen, bandende og tumlende. Nu kom Søren ude fra Haven. Moderen løb ud i Køkkenet og tog ham om Halsen og hvidsfede:

„Mit eget kære Barn, vær nu endelig stille, og lad ham sige hvad han vil."

Da Søren traadte ind over Dørtærskelen røg Jens Børgen hen imod ham og raabte:

„Naa, saa der kommer du dog, vanartede Søn, som gør Oprør imod din egen Fader og holder dig til hans Fjender! Svar dit Utudsf!" skreg han og trampede i Gulvet.

Søren tav.

„Dg du bliver ved at rende efter den raadne Tøs, som jeg har udtrykkelig forbudt dig. Men nu ligger du herinde i denne Seng, Knægt! og nu gaar du i Seng tilligemed mig og staar op tillige med mig. Og dersom du vover paa at

rende derud en eneste Gang, saa er du særdig her paa Gaarden — saa kan Smøle-Jakob beholde dig til Arv og Eje. Forstaar du det, Dreng! — Forstaar du det, Dreng!”

„Ja.“

„Du skulde vel have været derud til Gilde i Aften og druffet Skaaler over, at din Fader har tabt! se, nu er der kommet en Mand i Bejen med en Slæde! det var jo kedeligt. Ja han skal,” saa bandede han, „snart saa noget andet at blæse paa, det kan du hilse ham og sige. Gaa nu væk med dig!”

Søren gif straks, for han ønskede intet hellere. Hans Moder vilde da saa gerne have gaat med og trøstet ham lidt, men det kunde ikke gaa an, saalænge Manden var saa opbragt. Først henimod Aften da Faderen var gaat hen til en af sine Venner turde Sønnen lade sig se ude i Køkkenet, men Moderen var dog saa forsigtig, at hun satte Pigen til Skildboagt. Saa sagde hun:

„Naa, min Dreng, hvordan har du det saa?”

„Na, jeg har gaat ligesom jeg var helt ude af Verden. — Hør Moder, jeg tror ikke det kan være min egen Fader, der handler saadan med mig og med Jakob og med alle de han kan saa Magt over. Jeg ligner ham dog slet ikke, for jeg har ingen Lyst til Ufred, eller til at gøre nogen andre Fortræd.“

„Ja, tak du Gud for det, min Dreng, men det er rigtignok din Fader, saadan som han nu er.“

„Og han tror han kan forbyde mig, at elste Karen! Nej, om han saa spærrede mig inde i ti Aar, saa glemte jeg hende aldrig og hun heller ikke mig. Der er ingen Mennesser, der skal stille os ad, for det er ikke Mennesser, der har ført os sammen.“

„Er du nu ogsaa saa sikker paa hende, Søren?”

„Ja Moder, hun er trofast, det har jeg set saa mange Prøver paa.“

„Ja, saa kan du ogsaa være glad, min Dreng, for saa vinder I nok Sejr en Gang. Der kan opvækkes saa mange Raad som vi aldrig drømmer om. — Og det var da godt, at du kunde være saa stille, den Gang Jens Jørgen skældte dig ud. Jeg var dog saa bange, du skulde svare ham lidt kort, for saa havde han bestemt slaat paa dig.“

„Ja du kan tro, Blodet kogte i mig, men det var godt du havde advaret mig i Forvejen. — Na, lille Moder, hvor tror du jeg kan holde det ud, aldrig at se Karen. Hun har jo i saa lang Tid været min bedste Glæde. Naar jeg er hos hende, saa er det ligesom Solen skinner, om aldrig det er saa graat.“

„Ja, det er da ogsaa nogle underlige Dine det Pigebarn har; det er jo ligesom den bare Kærlighed skinner ud igennem dem.“

„Ja, ikke sandt, Moder! Hvornaar skal jeg dog komme ud til hende!“

„Vær nu bare taalmodig, min Dreng, der bliver nok Raad.“

„Tror du ikke nok ogsaa, at Vorherre hjælper os, vi har dog ikke noget ondt i Sinde.“

„Jo vist. — Og du er en god Dreng, Søren. Havde jeg ikke haft dit ustyldige Ansigt, at glæde mig ved, saa kunde jeg saamænd ikke have holdt det ud med Jens Jørgen, saa længe. — Nu er det vel bedst du gaar, Søren. Det er dog ogsaa sørgeligt, at jeg saadan skal snige mig til at snakke med mit eget Barn; men naar høre du bliver ved at være god, saa kan jeg bære al Ting.“ Og nu maatte hun tørre sine Dine.

„Saa, nu løber jeg, men nu maa du heller ikke være

bedrøvet; nu er jeg saa glad over det vi har smaktet saa godt sammen. Farvel, lille Moder!" sagde han og rakte hende Haanden. Hun tog den og smilede med de vaade Øjne.

Jens Jørgen var af disse Bønder, der forstaaer at drikke, uden at blive fulde. Han tog sig aldrig hvad man kalder, en stor Snaps, men derimod mange smaa, og hans Skade var kendelig nok paa hans laskede Ansigt og hans hængende Mave. Men som der nu aldrig er noget Ondt til, uden at der kan komme noget Godt derud af, saa gik det nu ogsaa i dette Tilfælde: Jens Jørgens tykke Mave nødte ham til at tage sig en fornuftig Middagssovn paa to Timer hver Dag, baade Sommer og Vinter. Disse Timer var den glædeste Tid af hele Dagen for hans Mandskab, for saa var de fri for hans ubehagelige Nærværelse. Næste Dag mens Jens Jørgen sov, skrev Søren Brev til sin Hjertenskær, det blev langt, det varede næsten hele de to Timer, men han maatte jo alligevel over paa Jodpostkontoret med det. Men der var jo den herlige Ting, at man altid kan have Grinde til en Træskomand. Hvor let kan der ikke en Kram gaa løs, eller en Klamp blive rendt af eller en Træsso kan trykke her og der. Søren gik aldrig derover, uden han virkelig havde saadan et Grinde, thi han holdt sig meget for god til at lyve, men det forstaaer sig, Grindet kunde jo til Nød have været opsat.

Søren kom nu derover. Det var grimt Esteraarsvejr, derfor var Bærkstedet flyttet ind i Stuen. Han begyndte:

„God Dag, maa jeg ikke snitte en Kile til Skærekniven, han sidder saa flørt.“

„Na, du kan jo ikke snitte med en Kniv, hvordan skal den være?“ spurgte Manden.

„Nej, jeg kan bedre lave den selv end jeg kan forklare det. — Men hør Aue, se her!“ Han viste hende Brevet.

„Haster det stærkt?“

„Ja, jeg vilde rigtignok gerne have det derud i Dag, men det er jo saadan daarligt Vejr.“

„Na, det bryder Ane sig aldrig en Smule om, naar bare hun kan komme ud og faa lidt frisk Luft,“ sagde Manden.

„Ja, igaar var det galt inde hos os.“

„Var det? Ja vi kunde høre herind, at Jenss Sorgen støjede. Var det fordi han havde tabt?“

„Ja, det var jo det, der havde gjort ham vred. Han kaldte mig ind og forbød mig at gaa ud til Jakobs.“

„Saa har han dog hørt det. Ja, der er ingen Ting som kan gaa „gedølt“. Hvad sagde han?“ spurgte Konen.

„Ja jeg hverken kan eller vil fortælle, hvad han sagde, for det er ikke værd at gentage, men Meningen var da, at jeg skulde ligge inde i Stuen, for at han kunde passe paa mig.“

„Av!“

„Se nu kan jeg jo aldrig faa hende at se, med mindre jeg kan faa hende til at gaa her op. Og saa kommer jeg jo ogsaa til at bede dig, Ane, om vi ikke maatte samles derinde i den anden Stue?“

„Se du ikke beder mig om det?“ sagde Manden.

„Hvorfor skulde han bede dig om det, din gamle Nar, det er jo mig, der maa holde Stuerne rene.“

„Ja Søren, han ved nok hvad han gør, for han ved, at du kan ikke sige ham nej. Jeg kunde næsten have Aarsag til at mistænke dig, Søren, dersom ikke vor Moder var saa meget villig til at gaa Grinder for dig til Kæresten. Men man kan jo ogsaa have to Kærestes paa en Gang.“

„Na hør nu til den Sludrer, om man kan faa et Ord indført. Jo Søren, I maa saamænd samles her, saa tidt I vil. Jeg vilde bare ønske, at jeg kunde hjælpe endnu med

mere. — Men tror du ogsaa hun vil komme, saadan ved højlys Dag?"

„Hun kommer nok!“ sagde Søren tillidsfuldt.

„Ja, det kan vel nok gaa til en Tid, men den bliver jo nok opdaget. — Og saa faar vi jo Jens Jørgens Unaade istedetfor hans Arbejde, og du bliver skældt ud istedetfor at saa Mælk, vor Moder,“ sagde Manden.

„Naa ja, saa kan vi jo sige nej til Søren; det er det du gaar ud paa — for jeg er lige glad.“

„Se saa, nu har du jo hørt Heligheden,“ sagde Træskomanden og saa skælmst paa Søren.

„Ja, Uheldigheden er god nok,“ svarede Søren leende. „Men nu maa jeg nok skynde mig, for nu er nok Manden kommet op.“

„Han har dog ikke brølt endnu,“ sagde Ane.

„Nej, men saa er det ogsaa høj Tid. Nu Farvel og Tak!“

Om Aftenen blev den Bæfled afleveret ved Fogluggen, at hun skulde nok komme næste Middag.

Søren sov ikke meget den Nat, og den næste Formiddag var urimelig lang. Manden smagte nok ikke af noget, hverken til Døvre eller til halv- eller helgaaen Middag, idetmindste spiste Søren da kun lidt og det var mest for et Syns Skyld. Om Middagen syntes han dog det var rent forfrækkeligt saa længe de kunde sidde og tygge, men Sagen var den, at de andre Folk, de skulde kun til Stævnemøde med Plejlen og Møggreben, hvilket var jo ikke noget at haste efter. Endelig slap han da ud og ilede der over. Træskofolkene saa smilende paa ham.

„Bærggod og gaa ind i den anden Stue, Søren,“ sagde Konen.

Han rev Døren op og kunde knap saa lukket den efter

sig, før han tog Karen i sin Favn og knugede hende til sit Hjerte.

„Aa, du kom dog herop til mig, Karen, aa Gud ske Lov! Men du græder jo min glade milde Pige! hvorfor græder du dog, nu jeg er saa glad?“

„Men Søren, kan du ikke tænke hvor strengt det er for mig, at gaa i dette Grinde op til fremmede Folk og ved højlys Dag. Tænk dog al den Sladder der vil blive i Byen, dersom det kommer op. Og tænk paa, hvad din Fader vil sige om mig og min Familie.“

„Aa Gud, min lille Pige, hvad vil du dog bryde dig om alt det, naar ikke vi gør noget ondt.“

„Du kan vel nok ikke forstaa, hvordan en Pige maa passe, ikke alene paa sin Dre, men ogsaa paa sit Rygte.“

„Hvornaar er du bleven saa klog, min lille søde Karen?“

„Jo min Fader, han forelagde mig det altsammen og mere til — for jeg maatte jo vise ham Brevet. Og det var sandt han fortalte, for det var rigtig nok en streng Tur. Jeg synes alle de som jeg mødte kunde se det paa mig — og jeg skammede mig saa voldsomt for Træskomandens.“

„Og du vilde nok gaa alligevel, kære Ven! Men saa kommer du vel ikke mere?“

„Jeg bliver vel nødt til det.“

„Hvorfor det?“

„For jeg kan jo ikke undvære dig, min egen Søren. Du er jo min egen, for din Moder har givet mig dig. Inden du nogen Tid vidste, at jeg havde dig kær, saa sagde hun jeg maatte have dig, hvis jeg vilde passe paa dig godt.“

„Nej, det er dog en underlig Moder jeg har. Za jeg vidste jo ingen Ting af det den Gang, men hun har gode Dine. — Det var ogsaa kønt af din Fader han lod dig gaa.“

„Ja du kan tro det er en rar Fader. Han sagde jeg maatte gøre hvad jeg vilde — men det var slemt.“

„Ja, det var nu ogsaa den første Gang. Vilde søde Karen, nu maa du endelig være glad i de korte Minutter vi har igen!“

„Ja jeg er jo glad allerede, det blev jeg straks da jeg saa dig.“

Og nu straaede Glæden og Kærligheden saadan ud af hendes duggede Øjne, saa Søren kunde nok se, det var sandt.

„Hvornaar kan du saa komme igen?“

„Ja, i Dag bestilte jeg mig et Par ny Træsko, og paa Torsdag maa jeg hente dem.“

„Na, der er kun fem Dage til. Det er dog dejligt med den Træskomand.“

„Men saa tidt kan jeg jo ellers ikke komme. — — Du tier, min Ven?“

„Na Gud, Karen, hvornaar faar jeg dig altid?“

„Det faar du nok en Gang, men vi maa være taalmodige. — Ah! er det ikke din Fader der kommer?“

„Naa, se tidlig han er kommen op.“

„Na Gud, han kommer herind!“

„Han skal ikke komme til at fornærme dig, min Pige.“

Nu hørte de han lukkede Døren til Dagligstuen op og spurgte:

„Er Søren ikke her? — — Nej, det kan jeg da se,“ svarede han sig selv, og gif derpaa hen ad Gaden.

„Na!“ sagde Karen og drog Vejret dybt. „Gud hvor jeg var bange! Hvor han dog ser haard ud! søjede hun til og blev ved at figge efter ham.

„Ja, han er heller ikke blød. — — Naa, nu kommer

vi nok til at skilles, for hvis jeg ikke er hjemme til han kommer igen, saa er hundrede og et ude."

"Ja løb saa, Farvel Søren! der er ikke ret længe til Torsdag."

"Jo, der er længe nok. Farvel, min søde Pige og Tat fordi du kom."

"Selv Tat, min Ven. — Men gaa nu, Søren!"

"Skal jeg jages paa Døren!"

"Ja vist skal du, for ellers gaar jeg."

"Nej, nu er jeg væk!" sagde han idet han løb og snappede et Kys i Flugten.

Disse Stævnemøder blev nu ved at gaa en halv Snes Gange og det var nu snart Vinter. Kærestefolkene havde lagt mange Planer om Flugt, om Bortførelse eller hemmeligt Giftermaal, men de strandede allesammen paa Jakobs faste Villie. Han vilde nemlig ikke tillade, at Søren fik hans Datter uden Jens Jørgens Samtykke og Karen kunde jo ikke gøre sin Fader imod. Men hver Dag blev dette Forhold pinligere for Søren, han kunde ikke saadan udholde, at være i Stuearrest, og nu stundede Vinteren til, hvor skulde hun saa komme op til ham. Og dertil kom at Ane Træskomands, der altid hørte til de velunderrettede fortalte, at Folk begyndte at undre sig over de mange Grinder Karen havde til Byen. Det trak altsaa sort op over de Unge. Nu kommer Jens Jørgen ind til sin Kone en Dag i Oktober og siger:

"Det er dog Saten til Jakob, han er klogere end jeg havde troet."

"Hvad har han da nu gjort?"

"Gjort! Ja han har sgu ingen Ting gjort, det er jo Ulykken den. Har jeg ikke nu gaat og passet paa ham lige siden Høst, om jeg kunde saa fat i ham, men ikke saa meget som et Lam af hans har været inde paa mit. I Morges

kunde han have taget mit Kvæg, hver Nøv! men hvad mener du den durkbrevne Skurk gjorde, han lod sig nøje med at jage det ud."

"Men det var jo kønt gjort, især da I er Uvenner."

"Kønt gjort! Na, hvor du dog er et Barn, Moder! Kan du da ikke forstaa, at jeg har med Willie ladet Kvæget drive derind i Nat, for at han skulde tage det op."

"Hvor kunde det dog falde dig ind, Menneſſe, det havde jo kostet mange Penge?"

"Skidt være med det! men det havde jo været en dejlig Afgang. Saa kunde jeg jo have stævnet ham for ulovlig Optagelse, eller ulovlig Behandling; jeg kunde have tøvet med at løse det ind. Du skulde se hvor jeg skulde have fittet ham ind i en nydelig lille Proses. Na, naar blot min Prokurator saadan havde faat fat med Enden af den lille Finger!"

"Men hvorfor vil du dog ikke en Gang lade ham være i Fred?"

"For jeg vil have Ret, Moder! kan du ikke begribe det; for jeg vil vise ham, at han er den lille. Skulde han beholde Ret tilsidst, den Pjalt, som ikke havde Klæderne til Kroppen da han kom hertil! — Men hør Moder! du kan hjælpe mig med at spille ham et Puds, om du vil."

"Kan jeg?" udbød hun helt forſkrækket.

"Det er ikke nogen Proses, det ſkal aldrig koſte ham en Skilling, men det kunde dog kanſke gøre ham lidt knaget i Hovedet."

"Naa, lad os høre?"

"Søren er jo Kærest med Datteren endnu; hun kommer jo her op til Træſſomandens, hver anden Stund og har Møde med ham i deres Overſteſtue. — Det er ſgu da ogsaa underligt, at der ikke ſtaar en Seng i det Hummer! Sa det ved du nok altsammen, Moder."

„Ja vist ved jeg det.“

„Se, hvad kan nu det hjælpe at han gaar i Seng til-
lige med mig, naar han kommer sammen med hende, midt paa
Dagen. — Nu kan du gerne sige til ham, at han kan ligge
ude i Kammeret igen. Og lad ham saa rende ud til hende
om Aftenen, saa meget han vil, de er jo ikke til at holde fra
hverandre, det Na, ja lad ham kun være der Natten med.
— Kan du forstaa hvad jeg mener, Moder?“

„Ja, hvis ikke du mener andet, end hvad du siger; men
du siger det saa underligt.“

„Du er ogsaa lovlig dum. Kan du ikke begribe, jeg
vilde gerne have, at Søren skulde — at han skulde se at —“
Nu hvidskede han nogle Ord.

„Er det dit Alvor?“

„Ja gu er det mit Alvor. Det kunde jo aldrig gøre
en Stump; hvad Fanden! det er jo et Par Gaardmænds-
børn, de kan jo saa nok. — Men det vilde blive en slem
Bet for Jakob, i Djeblikket; saa skulde han komme til at tigge
sin Datter, paa mig og vilde han ikke det, saa kunde hun være
den hun var.“

„Naa, det var det Puds jeg skulde være med at spille
Jakob.“

„Ja vist var det, Moder. Det er da ikke Profes eller
saadan noget, for det ved jeg du kan ikke lide. Nu kunde
du lade dig forstaa med det for Søren, paa saadan en fin
Maade, det kan jo være, at der behøves ikke megen Opmun-
tring, he, he! Du grunder saa meget, Moder!“

„Ja, det er saa underlig, synes jeg.“

„Ja tjen mig nu bare i det, saa skal jeg sgu lade
Smule-Jakob være for Eftertiden; det lover jeg.“

„Jeg skal nok sige det til Søren.“

„Tak, det var Ret! — — Hør Moder, har du ikke

Lyst til et Stykke Ofskød, de holder med saadan en dejlig fed Rvie henne paa Gaden."

"Jo, det kunde ikke være saa galt."

"Ja, da skal jeg sgu gaa ud og købe et halvt Pispund til dig."

Da han var gaat sant hun om paa Bænken og foldede sine Hænder, mens Taarerne brød frem:

"Gud fri os dog for Menneſſe han er! Nej, Jens Jørgen, det ſkulde jeg vidſt, inden jeg rakte dig min Haand! Og han tror en Moder kunde lokke ſin Søn til ſaadan noget! Nej, du er dum, Jens Jørgen, tilligemed din Ondſkab! — — Men det ſkal ſaa en anden Gænge, hvis Gud vil hjælpe mig."

Hun hørte hans Trampen ude i Porten, hun maatte i Haſt tørre ſine Øjne og gaa ud i Køkkenet. Saa kom da Manden med det lækre Stykke og ſelv var han jo ſaa urimelig lækker. Heldigvis var der ſaa mørkt ude i Skorſtenen at han ikke kunde ſe hvordan hun havde det.

Om Aftenen i det kønne maaneſklare Vejr ſer vi Søren gaa ud ad Jakobs til. Han har Haſtværk, det kan man nok ſe, dog ſtandſer han imellem og mumler nogle ivrige Ord og ſlaar med ſin Stok til de tørre Borreſtilke ſaa de ſplintres. Han naade ſaa der ud og gif lige ind i Stuen, hvor hele Familien var ſamlet, det vil ſige Jakob og hans to Døtre. De ſaa noget forundrede paa ham, for nu var det jo længe ſiden han havde været der og ſaa var der ogſaa noget ſpændt og alvorligt i hans Anſigt. Da han havde hilſt, bad han Jakob om han maatte tale ene med ham, ſaa fulgtes de ad ind i Mellemſtuen. Der ſad nu den rolige Jakob overfor den urolige Søren. Denne ſagde:

"Du ved jo nok, jeg er gode Venner med Karen."

"Ja—a."

„Men du har jo sagt, at vi maa ikke komme sammen, uden min Faders Minde.“

„Ja, og det siger jeg endnu.“

„Hør nu hvad han har forlangt af min Moder i Dag.“
Nu fortalte Søren med Harmes om det „lille Puds“, som hans Fader havde udtænkt, og derpaa spurgte han:

„Hvad siger du saa nu.“

„Jeg siger, din Fader er en gammel Skurk,“ svarede Jakob med samme Rolighed som naar han talte om Vind og Vejr. Søren maatte tie til det og kunde kun svare med et Suk. Han sagde:

„Derfor jeg nu igen spørger dig, om jeg og Karen maa komme sammen, hvad svarer du saa?“

„Hvor gammel er du, Søren?“

„Jeg er nylig fyldt fem og tyve Aar.“

„Saa svarer jeg, at nu maa I gifte jer hvornaar I vil, om det saa er i Morgen den Dag. Og saa maa han gøre sig lige saa gal som han lyfter. Bliiver du jaget ud, saa har jeg dog saa meget, Gud ske Lov, at jeg kan give jer Hus over Hovedet.“

„Tak skal du have, Jakob, nu synes jeg dog, at jeg kan begynde at skimte nogle gode Dage.“

„Det kunde ogsaa snart være paa Tiden. — Se saa! nu er det vel bedst, at Karen løser mig af.“

Saa gif han og kaldte Datteren derop. Der fik Søren en meget værre Dyst at prøve, for han syntes ikke, at han kunde sige den rette Grund til dette hovedfulds Giftermaal. Men tilsidst maatte han jo ud med det, og mere behøvedes der heller ikke, for at saa Karen til at sige ja. De gif ind i Stuen Haand i Haand og glemte snart deres Harmes over det glade Haab. Nu skulde Brylluppet bestemmes. Jakob vilde have at Giftermaalet skulde holdes hemmeligt saa længe

som muligt. Og de blev saa enige om at bestemme det til Roskilde Marked, for det plejede Jens Jørgen altid at rejse til og blive borte i 2 Dage, da det var saa langt. Naar han saa var rejst skulde Søren komme der ud, saa skulde de føre hen til Jakobs Broder, der boede i en By to Mile derfra. Inden den Tid skulde der løses Kongebrev og saa skulde de vies i Præstens Stue. Da de havde lagt denne Plan skiltes de glade fra hverandre.

Men Jens Jørgen var saamænd ogsaa glad over sin Plan. Naar han sommetider fik at se, at Søren lavede sig til og gik bort om Aftenen saa tænkte han allerede, at han havde vundet Spil. Saa kom da det omtalte Marked den 16de Oktober, den Dag glemte Søren og Karen aldrig. Jens Jørgen kørte bort tidlig om Morgenens. En Time efter kørte Jakob bort med Søren og begge sine Døtre, de skulde jo hen at besøge hans Broder. Men da de kom hjem igen om Aftenen var de unge Folk Mand og Kone. Næste Dag var Søren ved sit Arbejde i rette Tid og ikke en Sjæl i Byen drømte om, hvad der var sket. Al Ting gik nu sin vante Gang Vinteren igennem, Søren gik jo rigtignok noget tidt ud til Jakobs, men der var ingen, der tænkte videre over den Ting; nu vidste jo alle Folk, at han var gode Venner med Datteren. Og Jens Jørgen var jo ikke den, der skulde holde ham tilbage.

En Dag henimod Fastelavn kommer Jens Jørgen kørende fra Mølle. Han springer af Vognen i en Fart og kommer ind i Stuen. Han gaar op og ned ad Gulvet og gnider sine Hænder og smaagriner. Endelig siger han, uhyre fornøjet til sin Kone:

„Hør Moder, nu skal jeg fortælle dig Nyt!“

„Naa?“

„Jakobs Karen laver til Varsel.“

„Hvor ved du det?“

„Jo, de fortalte det oppe paa Møllen, og saa, desforuden, da jeg kørte forbi Gaarden der traf det sig saa heldigt, at hun var ude i Haven. Hun skyndte sig nok ind, men Jens Sorgen har gode Øjne! Haa haa, Jakob! nu kommer du vist snart op og besøger mig!“

Konen rejste sig fra Bænken og gik hen ud for ham, ganske kridhvid i Ansigtet, men med en fast Villie i sine Øjne.

„Hvad fejler du, Moder, du er jo syg!“ udbrød han.

„Hør nu, Jens Sorgen, nu skal jeg fortælle dig Nyt: Søren og Karen, de er Ægtefolk for Gud og Menneffene.“

„Du er jo tosset, Kvinde, du snakker jo vildt, det kan jeg jo baade høre og se.“

„De blev viet den 16de Oktober, da du var til Roskilde Marked. De havde løst Konebrev og de blev viet henne i Nordrup Kirke.“

„Hvad siger du! Saa skulde dog — —“ Og nu væltede der jo en Hob Forbandelser ud af Munden. Han rev et Bindue op og brølte: „Søren!“

„Han kommer nok ikke, for han kan nok høre hvordan du er til Sinds.“

„Og I tænker, at I skal saadan spille med mig. Nej det skal,“ saa svor han, „blive Vogn. Det første det er naturligtvis, at han skal øjeblikkelig skilles ved Karen. Og du som har været Mester for det hele, du skal dog se en Ulykke!“ raabte han og trampede.

„Hør nu, Jens Sorgen, du maa skabe dig ligesaa galt som du vil, du ved nok, at jeg har aldrig været bange for dig. Jeg har nu gaat i mange Aar og set paa din Ondskab og tiet stille, for jeg har ingen Magt haft til at forhindre det —.“

„Hold Kæft, jeg vil ikke høre et Ord af dig!“ nu bandede han og stampede igen.

„Vil du ikke høre paa mig saa kan du gaa din Vej, men du skal nok komme til at høre det, en anden Gang. Se, nu har du i mange Aar sat Splid og Rævl imellem Folk i denne By, de der skulde leve som Naboer og Venner har du gjort til Fjender og al den Skade du har gjort, den, kan du ikke selv regne ud, hvor skrap du er til at regne. Er det dog ikke en Fandens Gerning! Kan du nægte det? Og altsammen for dit eget Hads Skyld. Og saa har du forfulgt en uskyldig Mand af yderste Eone, paa alle mulige Maader. Han har betalt dig Ondt med Godt, efter Vorherres Ord; det kunde ikke røre dig; et sandt Ord som jeg sagde en Gang imellem, det kunde aldrig naa dit Hjerte; jeg fandt mig endda i det, hvor meget det end pinte mig. Men den Gang du forlangte, at jeg skulde lokke min Søn, ja og din Søn til det onde, for at han skulde forføre et andet uskyldigt Menneske — altsammen for din Hævns Skyld, da var det ligesom al Ting vendte sig i mig; det var mere end jeg kunde overbære.“

„Hold op, Moder hold op!“ sagde han, helt ilde tilmode.

„Ja, naar jeg bliver færdig. — Og saa var det, at Gud gav mig det i Sinde, at du skulde ikke have Lov til at pine de uskyldige Mennesker mere — og nu staar du her, skamsfuld og usjel og raadvild, og hildet i din egen Snare!“

„Ja, det var et sandt Ord du sagde, Moder, nu er jeg rigtignok hildet.“

„Vil du nu tro, at Vorherre har haft sin Haand med i Spillet. Naar du strider imod uskyldige Mennesker, saa strider du mod ham, men han er din Overmand, Zens Jørgen.“

„Ja, det kan jeg se. Naa, ti nu stille Moder. Jeg

ved ikke hvordan det er, jeg er helt bange for dig — hvornaar har du været saa ivrig! Puh! Det løber helt rundt i Hovedet paa mig. Har jeg ogsaa baaret mig saa flidt ad som du siger! Nej, ti stille, Moder. Puh, jeg maa udenfor."

Han greb sin Hue og ilede ad Marken til. Efter en Times Forløb kom han tilbage, men han blev ved at være urolig og tankesuld hele Dagen. Konen havde aldrig set ham saadan før. Da de var ved at gaa i Seng sagde hun:

"Du er saa meget for at vinde Sejr, Jens Jørgen, men du taber altid, nu skal jeg sige dig en stor Sejr du kan vinde, dersom jeg maa raade en Gang."

"Ja, nu skal du saa Lov til at raade, Moder, og det skal være sikkert, for jeg gaar og er helt mankeerlig og ved hverken ud eller ind."

"I Morgen, naar du faar sovet til Middag, saa skal du lade dem spænde for og saa kører vi ud til Jakobs, jeg og du og Søren og saa vil vi være gode Venner, allesammen."

"Nej holdt, Moder, det er dog alt for galt!"

"Se saa vinder du den største Sejer som noget Menneſke kan vinde, for den, der hersker over sit Sind er bedre end den, der indtager en Stad — og saa spiller du Jakob et rigtig Puds, som jeg kunde have Plaſer af, at være med til; for det er jo langt fra, at han tror dig til det."

"Nej! hu! det var dog altfor flovt for mig! — — Hvad ſkulde jeg dog hitte paa at sige?"

"Jeg ſkal nok sige alt hvad der behøves, nu har jeg jo faat Munden paa Gang."

"Nej Moder, det bliver for ſtiwt," ſagde han og ryſtede paa Hovedet.

"Det bliver den gladeſte Dag du har haft længe, for du gør os allesammen ſaa glade, at vi kommer til at holde

saa meget af dig. — — Sig nu kun ja, vor Fader, for du ved jo da heller ingen anden Udvej."

"Aa ja!" sukkede han dybt, „lad det saa gælde."

Næste Middag kom Søren springende ind til Træskomandens.

„Kan jeg saa Posten afsted?" spurgte han Ane.

„Nej, det kan du rigtignok ikke, for Posten kan hverken frygte eller gaa. Jeg er dog bleven saa gal i det ene Ben saa det er farligt."

„Sa du ved jo nok, Posthestene, de bliver tidlig spoleret i Benene. Det er forresten sørgelige Tider vi lever i, vi hører aldrig noget nyt," sagde Manden.

„Nej, det kan jeg forstaa, naar Postgangen er standset, men saa er det da godt, at jeg kommer med en hel Pose fuld."

„Lad os høre!" sagde Ane og spilede Djinene op.

„Jeg er gift med Karen, vi har været gift et halvt Aars Tid."

„Du lyver, Søren!"

„Det plejer jeg da ikke van."

„Nej, nu har jeg dog aldrig hørt Mage."

„Naa Søren, du er rigtignok en lun Broder," sagde Manden. „Og det ved du ikke, vor Moder! nej, du maa dog skamme dig!"

„Tror du ikke ogsaa jeg gør det. — Men hvad siger Zens Sorgen til det, naar han faar det at vide."

„Han fik det at vide i gaar og nu i Eftermiddag kører vi der ud og saa bliver det godt alt sammen."

„Nej, nu staar Verden ikke ret længe!" udbrød Konen.

„Det tror jeg heller ikke, Moder, det er itte for bed, naar saadan noget kan ske, uden at du ved af det."

„Nu var det, at jeg vilde gerne have Bud ud til Jakobs

for at belave dem lidt paa det. Du saar at løbe, Jens, om ogsaa det skal koste et Par Træsko," sagde Søren til Manden.

"Na, er det værd, er det ikke mere morsomt at komme bag paa dem?"

"Ja, du siger noget. Jakob, han er jo hjemme hver Dag."

"Na, det er dog fedeligt med det tosfede Ben!" udbød Ronen og sad og rokkede paa Stolen.

"Ja, saadan en Bid falder der ikke af hver Dag, Moder."

"Kom hen til mig, du Vgtemand!" Søren nærmede sig hende. "Til Lykke, var Søren, og Gud give det maatte gaa jer vel!" sagde Ronen alvorligt.

"Ja, det er ogsaa mine Ord!" sagde Træskemanden.

"Tak skal I have, begge to. Og I saar ogsaa mange Tak fordi I har hjulpet os, det skal jeg ikke glemme jer af. Ja nu maa jeg nok løbe. Ja, er det ikke underligt, jeg kan ikke gaa ret mange Skridt førend det minder mig, at jeg skal løbe og hoppe."

Snur rurr! sagde Træskemaskinen ude i Jakobs Gaard og saa gjorde den baade ham og hans Folk halv blinde og hel døve. Derfor saa Jakob med Forundring, at hans ældste Datter var pludselig kommet til at staa ud for ham. Hun talte til ham baade med Ord og ivrige Fagter, men Ordene kunde han ikke forstaa da hun var lavmælet, og Fagterne heller ikke, da hun ikke var videre inde paa Tegnsproget. Endelig tog hun ham ved Ærmet og pegede ud i Gaarden. Der stod Jakob og gabede og stirrede gennem det haloblinde Bindue, han gned Nuderne, han gned Øjnene og trode at Støvet havde blændet ham, saa han saa fejl. Datteren lo ad ham idet hun løb sin Vej, for hun var ikke vant til at se

Faderen blive forhavset, og det klædte ham saa pudsig. Og det han saa, det var, at Jens Jørgen holdt ude i Gaarden. Karen var ude at tage imod dem og hun skinnede rigtig af Glæde. Jakob kom da snart til sig selv. Han gik rolig ud og standsede Massinhestene, hilste paa de Fremmede som om de havde været hans jævnlige Gæster og bød dem velkommen.

„Saa I er kommen ud at køre i Dag," sagde han.

„Ja, vi har jo opdaget, at vi har en Sønnevinde her og saa skulde vi jo ud og hilse paa hende," svarede Konen.

„Det kan jeg lide. Kom nu og gaa indenfor."

Da Konen havde lagt sit Tøj og Mændene havde besørget Hestene blev de alle samlede inde i Stuen, og saa begyndte hun:

„Ja, vi er kommet her ud for at gøre os gode Venner med dig, Jakob, og saa vil vi bede dig om, at det maa være glemt hvad Ondt vi har haft tilsammen. Er det ikke vort Grinde, Jens Jørgen?"

„Jo, det er," svarede han og saa til en anden Side.

„Ja, det er meget mere end jeg kunde vente og her er min Haand," sagde Jakob og rakte Jens Jørgen den.

„Ja, det er ogsaa meget mere end vi kunde vente," raabte Søren og kom derhen og holdt sin Kone om Livet.

Men Jens Jørgens Kone sagde:

„Ja, det er nu saadan Vorherres Skik, han giver os altid meget mere end vi kunde vente."

To Læs Flyttegods.

Inde i Husmandens Have synger de:

„Du staar mig saa nær,
jeg har dig saa kær,
jeg kan ikke sige dig hvor vakker du er.“

Inde i Gaardmandens Have, der sidder han selv, Peder Hansen og taler med en anden Gaardmand, som har haft et Grinde til ham. Denne sidste, Kristian Nielsen hedder han, lytter efter Sangen og spørger:

„Hvem er det, der synger, er det dine Børn?“

„Mine! Nej, de faar ikke Lov til at skraale saadan, saa de kan høre dem over hele Byen.“

„Hvem er det da? — De synger ellers godt.“

„Det er de ny Folk, som kom her til Majdag.“

„Ja, hvem var saa det?“

„Ah, dem, som lejede Hans Jørgens Hus. Du gør dig ogsaa saa meget tosset. — Har du da ikke hørt om den ny Træskomand, der er kommet hertil, med en Ungel saa stor saa han ved vist knap Tallet paa dem.“

„Hvor er de fra?“

„Det er udenlandske Folk, fra Fyen eller Jylland, eller hvor det nu er. Jeg er sgu ogsaa lige glad, naar bare de vilde blive her fra Sognet.“

„Hør, hvor de er glade! De leger nok! Jeg tror der er Store, som leger med.“

„Ja, de er sgu lige tossede baade Store og Smaa; der er ingen Forskel. Saadan et „Jav“ holder de hver evige Aften.“

„Det er muntre Folk.“

„Ja, Gud maa vide, hvad de kan være muntre over; for de faar vist ikke det halve de kan æde.“

„Ja, men jeg har ogsaa hørt, at man synger bedst med en sulten Mave. — Er det ellers ordenlige Folk?“

„Ordentlige Folk! Ja, det er noget rigtig Raf, de har jo ingen Ting. To Læs Flyttegods, hvad er det til saadan en Familie! Jeg ved dog ikke hvor Hans Jørgen vil være bekendt, at holde det Indsidderhus til at fylde Sognet med Fattiglemmer. For dersom nu bare Træsfomandens kan holde Drene stive i fem Aar, saa faar vi rigtignok en dejlig Rede=fuld der. Jeg har fortrydt mange Gange, at ikke jeg lejede den Kønne, for jeg kunde jo bruge hende til Lade, og der kunde da ogsaa gro nogen Staldforing i Haven.“

„Nej hør dog bare hvor de ler! Jeg skal hen at se lidt paa dem.“

„Ja værsgod. Du gaar kanske ind og leger med. — Saa maa jeg ind og have stoppet min Pibe; jeg er ogsaa blevet saa tør i Halsen; det er af den nymodens Melan=ke=Tobak man skal trækkes med. Gid Janden havde alle de ny Konst=er!“ brumlede han og gik ind i Stuen.

Det var en af de rigeste Gaardmænd i Byen, den tykke Peder Hansen, der gik. Han var jo ikke i godt Humør, som man nok kan høre og det var han kun sjelden. Kristian kom ellers aldrig sammen med ham, skønt deres Marker stødte til hinanden, for Peder Hansen var rig og tyk og gammel og gnaven, hvorimod Kristian var fattig og tynd og ung og glad.

Han gif nu hen imod Risgærdet, der skilte Peder Hansens Have fra Træskomandens, og han havde tænkt at skjule sig bag ved en Busk; men saa syntes han da, at det var ikke kønt at lure; derfor gif han lige bus paa, men de saa ham ikke. Der var to voksne kønne unge Mennesker, en Søn og en Datter, der var fire mindre Børn, der var begge Forældrene, middelaldrende Folk, og saa en gammel Kone, der sad ene paa en Bænk. Alle disse Mennesker, paa den Gamle nær, havde fat i Hænderne paa hverandre; de stod i en Rundkreds og sang og dansede en Gang imellem; ligesom nu Legen førte det med sig. Alle lo de og spøgede og drømte slet ikke om, at nogen stod og saa paa dem. Kristian lagde Hænderne paa Havegærdet og kunde neppe bevæge sig til at forstyrre dem, endelig sagde han da: „God Aften!“ „Uh!“ sagde Kvindfolkene, Mandfolkene hilste igen, men Legen standsede da med det samme.

„Det gaar jo godt, bliv kun ved,“ sagde Kristian.

„Ja, he he! Det kan vi nok ikke, for det er saa underligt, naar nogen staar og ser paa os,“ svarede Træskomanden.

„Ja, da var det en Skam, at jeg skulde forstyrre jer. Maa jeg lege med, da?“

„Ja kom du kun.“

Konen hvidskede et Par Ord til Manden, men han svarede:

„Aa, det er jo en morsom og fornøjet Mand; han vil saamænd ikke gøre Nar ad os.“

Nu kravlede Kristian over Gærdet og kom ind i Kredsen og saa gif det løs:

„Og vil I nu vide og vil I forstaa,
hvordan Bønderne pløje og harve.

Min Fader han saade, han saade, han saade

saa hvilede han sine Arme.
 Han stamped' med sin Fod,
 han klapped' med sin Haand
 saa gladelig!
 saa gladelig!
 han vender sig om udi Dandsen."

Gaardmanden morede sig saadan, at han stod næsten i en Latter hele Tiden og det var straks som om de havde været kendt i mange Aar.

"Det havde jeg rigtignok aldrig troet, at jeg kunde saadan lege endnu," sagde han.

"De kan heller ikke, alle Boksne; der hører til, at man skal have et lille Stykke Barnehjerte endnu — men se, Bedstemoder derhenne, hun kunde godt lege med endnu, dersom bare hendes Ben dube."

Men Legen maatte passes, de Unge havde ikke Tid til at høre paa vise Bemærkninger. Nu stod Kristian Nielsen ud for Træskomandens Kone og gjorde sin Erklæring:

"Og hvad var det jeg fik i min Haand
 og hvad fik jeg at fore!
 en yndig Pige, saa ung og støn
 med Guldring i sit Øre.
 Du staar mig saa nær,
 jeg har dig saa kær
 jeg kan ikke sige dig, hvor vakker du er —
 saa lader jeg dig staa til en anden."

Han var da færdig at le sig fordærvet, for Konen som han henvendte sig til, var baade rhyket og vansør."

"Du mener vist aldrig et Ord af, hvad du siger," sagde hun, da hun kunde tænke, hvad der morede ham.

"Jo, det sidste Ord mener jeg rigtignok."

"At du vil lade mig staa til en anden; ja det vil jeg tro."

Lidt efter sagde Bedstemoder Godnat og rokkede ind. Konen fulgte med hende. Saa mente Træffomanden, at det var ikke værd at lege længer, for at den Gamle kunde faa No. Ungdommen søgte nu ogsaa ind, da ikke der var mere Leg. Mændene satte dem hen paa Bedstemoders Bænk.

„I er da nogle farlig fornøjede Mennesker. Er I saadan altid?“ spurgte Kristian.

„Ja, vi er da, naar ikke det kniber for meget for os.“

„Har du alle dine Børn hjemme?“

„Ja, paa en Maade. Povl, han den store Dreng, han har lært at være Murer og den store Pige har lært at sy, saa de arbejder da ude, men naar de ikke har for langt at gaa, saa kommer de hjem og ligger hos os om Natten.“

„Naa, saadan.“

„Ja, for det Hjem er nu saa kært. Jeg skylder min Kone for, at hun har kælet for meget for dem, men hun skylder Skylden paa mig; det er ligesom med Adam og Eva.“

„Men saa har du jo fire Smaafolk og Kone og Bedstemoder. Er du ene om at føde alle de?“

„Nej, saa var det rigtignok galt. De maa selv hjælpe til, det de kan.“

„Men Børnene?“

„Ja, de kan jo rigtignok ikke udrette stort, men det hjælper dog altid. Jeg synes ogsaa det letter paa mig, at se de vil være med. Du skulde se den allermindste, hvor flink han er, til at plukke Grønt til Grisfen. — Nej, vi har saamænd ikke Raad til at lege altid.“

„Hør, nu synger de jo igen derinde!“

„Ja, det er bare en lille Aftensang.“

„Er I hellige?“

„Nej, det er nok kun smaat med det. Vi synger os

bare selv i Søvn, ligesom gode Børn og om Morgenens
synger vi os vaagne."

"Kristian! Kristian Nielsen! Er du her?" raabte den
tykke Mand, inde fra sin Have.

"Du svarer ikke," sagde Træssomanden.

"Na, jeg gider ikke snakke mere med det gamle Gnav.
Naar han faar raabt det han vil, saa tier han vel stille. —
— Hør, det var da ellers en pudsig Maade vi blev kendt
paa."

"Ja, og det git stærkt."

"Trænger I ikke til en Draabe Mælk, en Gang
imellem?"

"Jo, vi maa baade tigge og betale hende."

"Alt det skal du blive fri for, hvis du vil lade et Barn
løbe ud hos mig et Par Gange om Ugen."

"Ja, jeg vil da helst betale Mælken, hvis jeg kan, for
vi er da ikke saa kendt endnu — men det tegner jo svært til,
at vi skal blive gode Venner; og saa bliver du ogsaa den
første Mand heri Byen, som jeg faar til Ven."

"Ja, din Nabo bliver nok ikke den Første."

"Nej, han kan nok ikke lide mig; hans Børn kan jeg
bedre komme ud af det med. Jeg ved da ellers aldrig, at
jeg har fornærmet ham."

"Jo, du fornærmer ham vist tidt, for han bliver gal
hver Gang I er glade herinde, og han kan høre det."

"Herre Gud! kan han blive gal over det, saa er han
da en gammel Stakkel."

"Naa, ja, jeg maa nok hjem, Gud ved hvad min
Moder tænker. Jeg syntes det var hel morsomt, at vi blev
kendt."

"Ja, jeg har da mere Narfag til at være glad. — Nu
faar du Tak fordi du begyndte."

Saa skiltes de.

Peder Hansen var en meget anset Mand, der paa Egnen. De tykke Møder giver jo altid en vis Anseelse og Pederhæftighed. Men han var nu ogsaa bekendt for, at han hver Termin satte nogle Hundreder i Sparekassen, og det skulde jo ikke forringe hans Rygte. Der blev mumlet om, at han i den senere Tid skulde have slaat sig til Pengespekulationer, men ingen vidste noget bestemt om det. Derimod vidste Folk bestemt om ham, at han var baade en Skabdrifter og en Madstræber, men Herre Gud, det var jo kun hans eget, hvad han aad og drak. Og da han forresten passede sine Ting og ikke fornærmede nogen, saa var der jo ingen, der kunde sige noget om det. Peder Hansen havde en Kone, der var saa godt som enig med ham i al Ting og saa havde han tre voksne Børn, en Søn og to Døtre, kunne, velskabte Menneſter. De havde en god Natur, men de kunde jo ikke lære andet end hvad de saa. Ud maatte de ikke komme, for det var saa dyrt, at holde Fremmede. Sønnen var nylig købt fri for Soldat. Døtrene var nogle Aar yngre. I denne Gaard havde nu Peder Hansen, med nogle saa nødvendige Forandringer holdt paa sine Forældres Stik og Børnene vidste ikke andet. De var jo altid klædt paa Moden, som de vildeste af deres Stand, hans Børn skulde da ikke være de ringeste, men al den aandelige Bækkelse som Tiden førte med sig, blev omhyggelig holdt borte fra dem. Højskoler, Folkefester eller Skytteforeninger brød de dem ikke noget om, de vidste jo fra deres Fader, at alt det var kun Narrestreger, kun Tilføttelse, uden nogen Fornøjelse eller Fordel. Det eneste Børnene maatte lære var, at danske; de eneste Fornøjelser de havde, var at komme til Markeder og Dandsfigilder. Peder Hansen skulde have anset det for en stor Grusomhed,

at nægte sine Børn noget af det, skønt Sønnen flere Gange kom hjem dersfra med fuldt Hovede og tomme Lommer.

Den første Maj kom de ny Naboer. Øvre i Gaarden var de meget nysgjerrige. Peder Hansen gjorde Nar ad de andre og sagde, at han var selv fri for det Tilfælde; men hans Kone og Børn lo hemmeligt naar de saa, hvormange Grinder han havde op i Øverstefluen, hvor han kunde se de ny Folk og deres Flyttegods. Gaardsfolkene fik ikke meget at vide om deres Naboer i de første Dage, for da havde de saa travlt med at ordne al det indvendige, men saa kom de da endelig udenfor. Manden og Konen, kom hver med sin Spade, for at grave i Haven; alle Børnene for at hjælpe til med hvad de kunde, sank Sten og pille Rødder eller saadan noget. De sled som om de havde faat paa Afford. Om Aftenen, da der var Hvil, tændte Peder Hansens Ole sin Pibe og gik ud i Haven med begge sine Sødskende, og de fik straks saa meget travlt, med at titte over til Træskomandens. Der øvre sad Manden og Konen paa en Bænk i Haven og Børnene stod omkring dem. Pludselig begyndte de at synge. Peder Hansens Børn spidsede Øren, de kunde ikke forstaa Ordene og de skulde dog gerne have at vide, om det var Salmer eller Viser de sang. Ole højede sig ned og trøb paa alle fire tæt hen til Risgærdet, der skilte Haverne ad; der lagde han sig. Hans Søstre stod og snijede noget, endelig bar de dem ligesaadan ad. De laa der længe, for det var saadanne dejlige Viser, som de aldrig havde hørt før og aldrig kunde blive fede af. De døjede mest, naar der blev sunget morsomme Viser, for saa kunde Pigerne ikke lade være at le og Ole, den Halvtosse, han stødte ogsaa til dem, for at det skulde blive værre.

„Ole, Stine og Maren!“ raabte nu Peder Hansen.

„Uh, hvad skal vi gøre!“ hvidskede Pigerne.

„Ole, Stine, Maren!“

„Ja—a!“ sagde Ole med sagte, brægende Stemme og pudsigte Jagter. Maren kom til at le ganske højt, Stine gjorde Selskab og Ole lo af Glæde over, at det endelig var lykkedes for ham; men inde i Træsfomandens Have holdt de pludselig op, midt i en Vise. Peder Hansen nærmede sig, hans Børn krøb ham i Møde og det lykkedes dem at faa rejst sig, uden at han saa det. Han spurgte gnavent:

„Hvorfor griner I, i Stedet for at svare?“

„Jeg svarte ogsaa — men kanske I har ikke hørt det,“ sagde Ole alvorligt og trofslydigt.

Nu snisede Pigerne igen og Ole lo højt. Peder Hansen begyndte at trække paa Smilebaandet; der skulde ellers noget til:

„Hvad Fanden gaar ad jer i Aften, hvornaar plejer I at være saadan. I er rigtig kommet i Grinehjørnet.“

„Ja, Fader,“ begyndte Stine, „det er saa morsomt —“

„At være glad!“ fuldende Ole.

Saa nu buldrede Latteren løs igen.

„Haa, haa, haa, haa! lo Peder Hansen og holdt paa sin tykke Mave. Men han fattede sig jo snart og Ansigtet vendte tilbage fra denne Udsfejelse til de gamle ærværdige Følger.

„I skulde jo i Seng, skulde I; det er jo paa Tiden.“

„De holdt rent op med Sangen derovre; de tror vist vi gør Nar ad dem,“ sagde Ole.

„Det er heller ikke andet end til at grine ad, at saadan et Par halvgamle Folk sætter dem til at synge Viser. Men kom nu i Seng!“

Næste Aften, da de tre Sødsfende var kommet ud i Haven, saa skulde de jo se hvordan deres Naboer havde det og de nærmede dem Gærdet. Ja, Træsfomandens var da

ogsaa kommet udenfor. Mand og Kone sad paa Bænken, mens de smaa Børn legede. Vips! der sprang en lang Krabat med hvide Busker ind over Stakittlaagen, en Pige luffede den op og gik ind og alle Børnene løb jublende i Møde med dem. Det var Mureren og Sypigen, de saa saa friske og glade ud. Se meget de dog havde at fortælle Forældrene, de havde nok været ude at høre om Arbejde, de havde ogsaa faat Arbejde; men de havde tillige oplevet saa mange Mærkeligheder og nu vilde de helst fortælle det, begge to paa en Gang. Saa raabte da den ældste af Drengene:

„Nu skal vi hen og lege, nu Povl og Marie er kommet hjem — det er saalænge siden.“

„Ja, lad os! lad os!“ raabte de andre Børn.

„Men I er vel trætte?“ sagde Moderen til de store Børn. „I har vel gaat en lang Vej.“

„Trætte! tal aldrig om det!“ raabte Povl og sprang lige i Luften.

„Kom nu! kom nu!“ raabte Smaabørnene og tog hverandre i Haanden. „Vi vil lege: Skøn Jomfru!“

„Vi kan vel nok blive fri,“ sagde Manden.

Nej, det kunde slet ikke gaa an, Fader og Moder maatte være med, ellers var det ikke noget morsomt.

Nu begyndte Legen og det gik muntert. Den mindste Ridder bandt stadigt det røde Guldbaand om Moderens Haand; det var nu hans Allerkæreste.

De tre Sødsfende inde i den anden Have saa forundrede og glade paa Legen og nærmede sig, uden ret at vide af det. Endelig blev de forbausede ved at staa tæt ved Gærdet, og nu vilde de trække dem tilbage, men det var for sild. Povl raabte:

„Halloj! er det vore ny Naboer?“

„Ja, det er,“ raabte Ole, men Pigerne frøb i Stjul bag ved ham.

„Vil I være med?“

„Ja, nok,“ svarede Ole og sprang over Gærdet.

„Vil I være med?“ spurgte han Søstrene.

„Jeg ved ikke,“ sagde Stine.

„Jo, vi vil, naar bare vi kan komme over Gærdet,“ sagde Maren.

Mureren kom nu hen og hjalp hende over, og Ole tog den anden Søster i sine stærke Arme og svingede hende højt op i Luften, inden han satte hende ned.

„Det var jo morsomt, vi blev saa mange. Nu skal hun rigtig skære!“ sagde Povl.

Men hans Moder som nok tænkte paa, hvorledes Gaardmandsbørnene havde let Aftenen i Forvejen, maalte dem med mistænksomme Blikke. Det var ligesom Ole kunde gætte hendes Tanker, for han sagde:

„Vi fik os et rigtigt Grin i Aftes.“

„Ja, det hørte vi,“ sagde Konen saa underligt.

Men nu fortalte Ole dem, hvorledes det var gaat til, og det saa naturligt og trofslydigt, at ingen kunde mistænke dem længere. Nu begyndte da Legen paa ny. Povl og Ole, det var et Par muntre Gutter, hver svingede sin „Skøn Jomfru“ saa hun var færdig at tage sine „Strømper af Silke og baldhyrede Sko“. Heldigvis var de ikke saa kostbare som de bleve givet ud for. Det gik nu helt glædeligt en lille Time, men saa løb det inde fra Gaardmandens Have: „Ole, Maren og Stine!“ „Ja!“ svarede Ole, men blev rød i Hovedet, da han havde en stærk Anelse om, at han ikke maatte være der hvor han var.

„Klokken er slaat ti!“ raabte han videre, den gamle Nattevægter, for al Ting skulde gaa ligesom efter en Snor.

„Godnat!“ hvidsfede Pigerne. „Godnat og Tak,“ hvidsfede Ole. Nu krøb de over Gærdet, saa sagte som muligt, først Pigerne, saa Ole. Na! der knagede Gærdet, en Staver gik over. Saa kom de hen til Faderen, som spurgte:

„Hvor var I henne. I var da ikke inde i deres Have?“

„Jo, vi var ikke rent fri.“

„Ja, det huer jeg slet ikke, at I gaar derind; det er ikke Selskab for jer, og hvad kan det more jer.“

„Jo, more os kan det rigtignok — og det er ogsaa nogle rare Folk, ikke sandt, Piger?“

De sagde Ja til det, men Peder Hansen sagde:

„Ja, mine Børn maa ikke gaa der og skabe dem tosfede, det passer ikke for dem. Vil I saa husse det!“

Nu gik de i Seng. De Unge tav stille, de indsaa nok, at der kunde ikke blive bedre Røb den Aften.

Næste Dag skulde Peder Hansen og Konen til Begravelse og de skulde blive Matten over, for det var langt borte. Om Aftenen var der altsaa Fred og ingen Fare; derfor sprang ogsaa alle tre Sødsfende ind i den forbudne Have og de blev saa velkomne. Træskomanden faldt i med, at fortælle Historier om gamle Konger og Kæmper. Det var dog farligt saa meget han vidste. De sang ogsaa Viser, og Træskomanden maatte da love Ole at skaffe ham saadan en Visebog; det var ligemeget hvad hun kostede. Det gik nu helt godt derinde, men lige i det allerbedste Lav kommer saamænd Peder Hansen kørende. Naa, Børnene fik jo travlt! Maren blev hængende i Gærdet med Klæderne og kom paa Næsen ind i deres egen Have. Stine trillede over hende og fik revet sin Kind. Ole maatte over hvor Gærdet var højest og rendte sig derved en Staver i Livet, nej, det var da kun Buxserne, som det rev saa forfærdeligt ud med. Han for ind igennem

Stuerne, ud igen og fik Porten op. Da Bognen holdt og de var kommet af sagde Konen:

„Vi kommer nok bag paa jer, Børn.“

„Ja, det gør I rigtignok,“ svarede Ole.

„Det var da godt, at I ikke var gaat i Seng. — Jeg vilde ogsaa helst have blevet hos min Søster; men vor Fader vilde jo endelig hjem.“

„Hvor var I henne?“ spurgte Peder Hansen.

„Ude i Haven,“ sagde Ole.

„Hvad for en Have?“

„Jh, vor egen.“

„Hvordan er det dine Buksker ser ud? Og Tøsen der, er jo strabet i Ansigtet! Nej bild mig ikke nogen Kroniker ind! I har været inde hos det Landstryger-Pak og saa maatte I hovedkulds over Gærdet. Ja I er,“ saa bandede han, „nogle tro Svende! Man holder jer herhjemme, for at I skulde være mere tro end Fremmede. Ja, til Helvede! Men det skal nok blive forpurret, det kan I stole paa. — Saa, vand nu Bæsterne!“

Næste Dag blev der paalagt Ole den ubarmhertige Straf, at han tillige med en Husmand, maatte gøre Havegærdet højere og forsyne det med Tjørne-Pallisader allerøverst.

„Nu luffer du jo for dig selv, Ole,“ sagde Træskomanden, en Gang da han kom udenfor.

„Nej, du skal ikke tro det. Vi skal bedre pudse den Gamle af.“

„Ole, kom herhen lidt.“

De fulgtes nu ad, hver paa sin Side af Gærdet, hen til Stuelængen, for at Husmanden ikke skulde høre dem.

„Hør Ole, det er vist ikke værd, at komme ind hos os, naar det er din Fader saameget imod.“

„Ja, men det er jo et gammelt Brævl. Hvad skulde det gøre, at vi gif ind i jer Have?“

„Men det er dog din Fader, Ole. Du kan ikke være bekendt, at narre ham saadan.“

„Kan jeg ikke?“ spurgte Ole og blev rød. „Det har jeg sgu ellers gjort saa tit.“

„Nej, Ole, man kan jo ikke være bekendt at narre nogen, og allermindst sine Forældre.“

„Ja, det kan gerne være — saa vil jeg heller ikke. — Men saa skal I ogsaa komme til os, nogen af jer. Saa sætter vi os udenfor Porten; paa Gaden, der har vi da Lov at være allesammen.“

„Ja, det skal vi nok, en Gang imellem.“

Nu var den Samtale forbi. Husmanden havde rigtig nok ikke hørt den, men inde i Overstestuen, bag det aabne Vindue stod Peder Hansen, som vilde passe sin Søn op, om han talte noget med Naboens. Der fik den tykke Mand da noget at vide. Han blev jo da først dygtig vred paa sin Søn, det er saa ligefrem; men derefter maatte han jo tilstaa for sig selv, at det var pænt sagt af Træskomanden. Dog bagefter trøstede han sig selv med, at han vist ikke mente noget med det. Det var nok kun for at gøre sig saa retfærdig; for rigtig at slette sig ind hos Ole.

Saaledes stod nu Sagerne, da Fortællingen begyndte.

Nogle Dage senere lød der en Gang et voldsomt Skraalovre hos Træskomandens. Det var et Par af de smaa Dreng, der kom løbende ude fra Marken. Igennem Byen havde de da tiet saa nogenlunde, men da de naade ind i Forældrenes Have tog de rigtignok paa Vej. Manden og Konen kom løbende ud og fik dem ind i Stuen og med stor Besværlighed fik de da Oplysning om, at de havde gaat ude paa Marken ved Bejen og plukket Blomster paa et Gærde,

og saa var Peder Hansen kommet og havde pryglet dem med en stor Kæp.

„Det er dog skammeligt! kan de stakkels Børn ikke saa Lov til at gaa paa Vejen!“ udbroød Moderen.

„Ja, men de er nok heller ikke blevet paa Vejen,“ mente Manden.

„Na, hvad Skade kunde de vel gøre paa et Jordgærde. — Hvor slog han jer?“

„Na her og der og her,“ viste de grædende.

Konen trak Klæderne af dem, jo, der var ganske rigtig nogle røde Pletter.

„Skal han ogsaa have Lov til det, Fader!“ sagde Konen.

„Nej, det gør han nok heller ikke mere. Det har været i et hidsiget Djævlisk!“

„Ja, dersom du ikke vil gaa derind og sige ham det, saa vil jeg, og det i denne Stund.“

„Nej, Tak, Moder, saa vil jeg dog hellere selv,“ sagde Manden og tog sin Hue.

Peder Hansen var nylig kommet hjem og gik urolig fra den ene Side af Stuen til til den anden. Nu kom Træstemanden ind og sagde ganske roligt:

„Du har nok Lyst til Klammeri, Peder Hansen, siden du banker mine smaa Børn.“

„De kan blive fra mit.“

„Ja, du har ikke noget med dem at slaa, for Børn paa den Alder har ikke noget Ansvar.“

„Ja, jeg vil have Fred paa mit eget.“

„Nej, du vil ikke have Fred, det kan jeg godt forstaa; men du kan saa det ligesom du vil, for nu gaar jeg herfra lige hen til Sognefogden og lader dig stævne.“

„Det er vist bedst, at du efterser dine Penge først.“

„Ja, her er ti Daler, som du ser, og jeg ved hvor der er ti til, naar disse er gaat med.“

Nu blev Peder Hansen rød i Hovedet. Han sagde:

„Ja, jeg har aldrig været for Ketten, paa den Maade og jeg ønsker heller aldrig at komme der — men det er vel ogsaa bare for at presse Penge ud af mig, at du kommer. Sig mig heller rent ud, hvor meget du vil have.“

„Nej, Peder Hansen, du tager rent fejl af mig. Jeg ønsker helst at leve i Fred, men der er ingen, der kan have Fred længer, end hans Nabo vil. Vil du nu ogsaa helst have Fred, saa kan vi snart blive enige, for det Børnene har faaet i Dag, det kan de ikke dø af. Men hvis jeg ikke var gaat herind, saa var vor Moder kommet og hun var hidfig. Og saa mente jeg ogsaa, at det var godt du fik at vide, saadan lige i Begyndelsen, at jeg er nok fattig, men ikke af den Slags Fattige, der lader dem træde ned.“

Nu gik han.

Det Første Peder Hansen bestilte var, at han aabnede Døren til det næste Bærelse, for at se om nogen havde luret; for det var Brug der i Huset. Ole havde rigtignok staaet lige indenfor Døren og hørt det altsammen, men han havde taget Næsen til sig i rette Tid. Peder Hansen trostede sig altsaa med, at der var ingen, som havde hørt hans Skam. For han var rigtignok urimelig slov over, at han skulde lade sig sætte i Rette af saadan en Stodder. Og han vilde ogsaa hævne sig, men han kom nok til at tage sig i Agt, for Træffomanden var jo ikke til at spøge med.

Næste Aften da det var Hviletid gik Træffomanden og hans Søn henad Gaden. Denne ved Gaardmandens Port var der et lavt Jordgærde, som var et sædvanligt Samlingssted for de Unge og her sad da ganske rigtig Ole, som saa længelsfuldt efter sine ny Venner.

„Naa, det var Ret!“ sagde Ole. „Se, du har allerede faat den ny Bisebog til mig! Nu skal hun ordentlig skære.“

„Ja, saa nogenledes. Vi skal da vide, hvad vi selv synger,“ svarede Træffomanden.

Ole saa forundret paa ham, det havde han nok aldrig brudt sig om før, men han lod som ingen Ting og førte en anden Snak paa Gled:

„Du var nok inde hos os igaar.“

„Ja.“

„Ja, jeg hørte hvert Ord du sagde. Det saldt rigtig godt for dig. Du er da ogsaa et Fandens Menneſke.“

„Nej, det vilde jeg da allernødigt være. — Men hvor hørte du det?“

„Jo, du kan tro mit Dre var ikke langt fra Døren.“

„Saa. Du er nok ikke meget ærlig af dig, Ole.“

„Hvad er jeg ikke! Tror du jeg stjæler eller snyder!“

„Ja, du siger det jo selv, saa er jeg vel nødt til at tro det. Du snød dig jo til at høre, hvad jeg og din Fader talte om. Det var jo noget, som slet ikke tilkom dig at høre.“

„Naa, paa den Maade!“

„Ja, du maa tage det paa hvad Maade du vil, saa er det Ærlighed. Men hør, lille Ole, du lader jo til at være et Menneſke, som gerne vil lære noget.“

„Ja, jeg kan nok ogsaa have det nødig.“

„Saa skal jeg lære dig et Vers, som ikke staar i Bisebogen!“

Hold dine Dren fra fremmed Tale,
hold dine Dine fra fremmede Breve,
hold dine Hænder fra fremmede Lommer.

Kan du nok huske det?“

„Ja, det er da ikke saa vidtløftigt, naar bare man huffer paa Øren og Øjne og Hænder.“

Nu knagede det inde i Buksene i Peder Hansens Have. Ole smilede, de andre studsede, saa sagde Ole:

„Den Gamle har staaet paa Lur. Der fik han da noget for sin Nysgerrighed. Ja, du kan nok sige os noget! Du har jo ogsaa Penge hørte jeg.“

„Men det Værste var, at det var ikke mine egne, det var nogle som Povl havde stjålet mig, at gemme.“

„Hvor bliver alle vore Piger i Aften?“ sagde Povl. „Naa, der kommer da min Søster.“

„Ja, lad os bare begynde at synge, saa kommer nok alle Byens Piger,“ mente Ole.

De stemmede nu op, og det varede heller ikke længe før der kom flere Piger og Karle, som satte sig omkring dem. Og de Unge lod til, at de kunde aldrig saa nok af Sangen, for neppe var Træskomanden og hans Børn færdige med en Vise, før Tilhørerne forlangte en til. Endelig sagde da Manden:

„Nu kan jeg ikke mere. Nu faar I hen at lege.“

„Ja men vil du da være med og lære os dem.“

„Nej, det kan Povl og Marie nok.“

Nu fik Povl stillet dem op i to Rækker og de skulde „væve Badmel“ og det var noget, der morede dem. Paa et Øjeblik havde de lært baade Sangen og Legen og snart klang det over hele Byen:

„Saa væve vi Badmel!

saa slaa vi det sammen!

Væve Badmel, slaa det sammen

lade Skytterne gaa.“

Disse Sanglege var helt ukendte der i Byen, der kendte de ingen anden Leg end, at Karlene drog med Pigerne under

Armen op ad Gade og ned ad Gade og sang: Ting, tinge-
ling, Kalebasse, eller nogen lignende Sludder.

Inde i Haven, der stod ganske aabenlyst Peder Hansen
og hans Kone og saa paa dem og selv den gamle Knark
morede sig saameget ved at se paa dem, saa han glemte at
raabe ti, indtil Kloffen var næsten elleve.

Træffomanden og hans Børn samlede tiere end denne
Gang med de Unge der i Byen, disse kom allesammen til at
holde saameget af dem og de syntes altid, at der manglede
noget, naar de ikke kunde saa dem med. Gaardmændene i
Byen lagde ikke videre Mærke til de nykomne Folk; de havde
jo for evigt forspildt deres Agtelse, ved kun at møde med to
Læs Flyttegods. Kun Kristian Nielsen blev ved at komme
hos dem og han gjorde dem ogsaa saa meget Godt som han
kunde saa dem til at tage imod. Han lod til at finde Be-
hag i Sypigen, og han havde gerne taget hende derud at sy,
men han havde ikke noget til hende at bestille, da han var
Ungkarl og kun en gammel Moder forestod hans Hus. Han
talte, som sagt, meget med Sypigen og det saa ud til alle-
haande. Men saa kom Høsten og den skulde jo passes, især
da den tegnede til at blive vanskelig. Straks efter at Rugen
var sat op, begyndte det at regne og det blev ved, med korte
Mellemrum. Saasnart det var Tørrevejr, var alle Folk
ude at stille Hobene ad og pusle ved Regene; saa, naar de
var færdige, kunde der komme en Regn, og nu havde de
gjort Rugen mere Skade end Gavn. Da begyndte Folk at
blive utaalmelige og Peder Hansen allermest. Hans Familie
døjede noget med ham i den Tid.

Saa kom der en Dag med Blæst og Solskin fra
Morgenstunden af. Alle Peder Hansens Folk var ude at
splitte Hobene. Selv kunde han hverken spise eller sove, men

gik bestandig ude ved Rugen. Ved Middagstid kom han hjem og sagde:

„Nu er Rugen tør. Havde vi nu bare Mandskab, saa kunde vi dog saa en farlig Hob ind i Dag.“

„Ja, hvor faar vi nu det fra; alle Folk har jo travlt i Dag,“ sagde Konen.

„Skal jeg ikke springe ind til Træskomandens; der maa vi da kunne saa nogle.“ mente Ole.

„Na, det kan ikke hjælpe; de tager jo aldrig ud at høste,“ sagde Manden.

„Men jeg er sikker paa, de siger ikke Nej.“

„Hvor kan du være sikker paa det, Dreng? Vi har jo aldrig gjort dem noget Godt.“

„Nu prøver jeg ligegodt paa det. Vi kan maasse saa tre Vogne ud.“

Han løb. Efter en lille Tid kom han igen, baade med Træskomanden og Sypigen. Naa, der blev Travlhed! Alle tre Vogne blev spændt for. Ole og Sypigen fik den ene, Stine og Maren den anden, Træskomanden og Peder Hansens Kone fik den tredje Vogn. Nu gik det muntert, de arbejdede med Lyft og hele Marken lød af Sang og latter. Peder Hansen og en gammel halt Husmand besørgebe Laden. Den tykke Mand spædte forfærdeligt, men han var alligevel glad. Saaledes blev det nu ved at gaa, til noget efter Solens Nedgang. Da mente Peder Hansen, at han kunde ikke være bekendt, at beholde de Fremmede længer og han sagde det til Træskomanden, som just læsfede af. Men denne sagde, at det var bedst at blive ved, nu det var Vejr til det, og nu kom Povl straks fra Arbejde og kunde løse Konen af. Han førte saa med den tomme Vogn. Da han kom noget fra Gaarden hørte han, at de raabte og skreg derude. Han lod Hestene løbe. Nej se! der staar alt Folket ved den ene Vogn!

Povl staar midt iblandt dem, blodig og bleg og Pigerne holder paa ham. Hans Fader springer af Vognen og spørger:

„Hvordan er dog det gaat til?“

Jo, Hestene for Pigerens Vogn var løbet løbft, og Stine var sprunget af. Maren havde holdt paa Linerne, men hun kunde hverken styre eller holde Hestene og de havde taget Flugten lige ud imod den store Tørvemose. Saa var Povl i det samme kommet fra Arbejde, han havde løbet hen og kastet sig imod de vilde Heste, de havde slaat ham omfuld og traadt ham, men han havde dog faat standset dem; og der var da ellers ingen andre kommet noget til. Pigerne var helt blege af Skræk, men Povl sagde, det havde ikke noget at betyde. De kørte da saa hjem med de tomme Vogne, for nu havde de jo tabt Lyften til at arbejde. Der blev tændt Lys og Povl blev efterset og vadsfet. Det var da saa sandt, hvad han sagde, at han ikke havde taget nogen videre Skade. Vaade Gaardmanden og hans Kone takkede ham jo saa meget, men det var da underligt, at Maren som han havde frelst, sagde ingen Ting. Efterat de havde spist tog Peder Hansen sin Pengepung og gav Træskomanden en Spesie. Denne sagde:

„Ja, det er ligegodt fedeligt at være saa fattig, at man knap har Raad til at gøre sin Nabo saadan en Smule Tjeneste. Jeg kunde da vel ogsaa, men jeg kan nok vide, du ser helst, jeg tager noget. Naar vi nu faar denne Rigsdaler, saa har du betalt os godt og du har oven i Købet betalt Povl, saa han kan holde Hvil i Morgen.“

Næste Dag var det atter godt Rugvejr og alle Folk havde travlt. Om Middagen fik Maren dog saamange Stunder, at hun kunde springe ind at høre, hvordan det var med Povl.

Jo, han var da gaat paa Arbejde for lidt siden.

Om han havde sovet noget i Nat?

Nej, det var nok ikke ret meget, for han havde haft Feber.

Ja, det havde hun ogsaa haft, hun var om over hele Legemet. Men hun blev alligevel ikke bange, for Bognen var standset. Naa, hun maatte nok skynde sig!

Den sidste Aften Peder Hansen førte Rug ind, var det ogsaa blevet noget silde, inden de holdt op. De var trætte allesammen, men da de havde siddet lidt om de gode Madfæde, saa begyndte Livligheden at indfinde sig. En Husbmand spurgte:

„Mon det er sandt, at Kristian Nielsen kommer saa drivende ind til Træsfomanden? For det maa da I vide.“

„Ja, det er ingen Løgn, for det ser vi saa tidt,“ svarede Peder Hansen.

„Han er derinde i dette Øjeblik,“ sagde Ole, „jeg saa han gif forbi.“

„Naa, saa er det dog noget om det. Det er sgu ikke saa tosset et Tag for en fattig Sypige, kan hun hugge saadan en Gaardmand,“ bemærkede Daglejereren.

„Ja, men hun har nok en anden Kærest, som tjener — ja, hvor er det nu?“ sagde Maren.

„Ja, han kommer nok til at tage sit bagefter,“ svarede Husmanden.

„Det var da ikke kønt, vilde hun bære sig saadan ad,“ mente Maren.

„Na, det ved jeg sgu ikke, hvad jeg skal sige,“ sagde Peder Hansen. „Det er ikke til at fortænke nogen Pige i, at hun tager det meste hun kan saa. — — De anstiller dem jo nok, saadan lidt hellige og retfærdige herinde, og det er

jo ogsaa meget ordentlige Folk; men at deres Nøjsødighed skulde gaa saa vidt, det vil jeg se førend jeg tror det."

"Ja, hun maatte da ogsaa være et farligt Tosskehoved, dersom hun vilde tage en fattig Karl, fremfor en Gaardmand. Hvad siger du, Ole?" spurgte Husmanden.

"Regner du dig selv for et Tosskehoved?" spurgte Ole.

"Jeg?"

"Ja, du."

"Nej, jeg er da ikke tosset, om ogsaa jeg ikke er af de allerklogeste."

"Naa, saa kan man da vide, at du vil ikke holde hvad du lover, naar ikke du kan se din Fordel."

"Hvor kan du nu hitte paa det?"

"Jo, for du kalder jo selv Sypigen et Tosskehoved, fordi hun vil holde saadan et Løfte, saa kan man jo da tænke, at du vil ikke være saa tosset, at bære dig saadan ad."

"He, he! Ja, paa den Maade! Hm, hm. Men nu kan vi jo se, om ikke jeg faar Ret, at hun slaar til med Bonden."

I samme Øjeblik sad Kristian Nielsen ganske rigtig inde i Træskomandens Have, hvor han havde faat Sypigen ind i det lille Lysthus.

"Kan du gætte hvad jeg vil dig?" spurgte han.

"Ja, jeg er bange for, at jeg kan."

"Bange for det! Det er ikke gode Tegn, men ligemeget, jeg maa høre min Dom, hvordan den saa bliver. Saa har du altsaa en Tanke om, at jeg har faat Kærlighed til dig, og at jeg har kaldet dig herind for at bejle til dig?"

"Ja."

"Og hvad siger du saa til det."

"Har du betænkt alt hvad der vil følge paa?"

„Ja, noget har jeg da tænkt, men lad os høre hvad du mener.“

„Har du tænkt paa, hvordan du vilde blive til Nar for alle, næsten baade for Fattige og Rige, ved at tage saadan en simpel Pige?“

„Det er jeg belavet paa. De som jeg regner for noget, de gør ikke Nar ad mig.“

„Har du tænkt paa, at du fik kanske Paahæng af hele min fattige Familie, og at du vel kom til at føde de fleste af dem, med Tiden?“

„Det har jeg tænkt paa; det kan ikke kysse mig. Er der ikke andet i Vejen.“

„Jo, nu kommer det Værste; naar der ikke andet kan forslaa. Jeg har lovet mig bort til en anden; en som jeg har elsket fra min Barndom og som jeg elsker endnu.“

„Naa—Ja, det er det Værste, det skal du saa Ket i. Det er saa galt saa der er ingen Raad for det. — Saa er jeg da bestemt til at være en enlig Fugl hele min Levetid. Nu har jeg været ene mine bedste Aar, for min gamle Moders Skyld. Jeg har gaat afvejen for Kærligheden og ogsaa blevet fri for den. Nu er min Moder blevet saa simpel, saa hun selv forlanger af mig, at jeg skal gifte mig, og saa, i det samme, bliver jeg kendt med dig og faar Lyst til dig. Saa tænkte jeg: nu kommer Lykken; nu skal jeg have Erstatning for min ensomme Ungdom — — men det var bare en Drøm.“

„Kristian, du maa ikke være vred paa mig!“

„Vred paa dig! Nej, min Pige, hvor ondt det har gjort, saa er du kommet til at staa meget højere i mine Tanker, fordi nu er saa tro. — Han er lykkelig som faar dig til Hustru.“

„Kristian, du skal se, Vorherre har nok gemt en bedre Lykke til dig; du maa ikke tabe Modet.“

„Det gjør jeg heller ikke, men for Øjeblikket ser det rigtignok noget øde ud for mig.“

„Saa bliver vi da ved, at være Venner.“

„Det skulde vi da idetmindste; naar ikke det kan blive til mere. Jeg vil ogsaa blive ved at komme her, men i Aften kan jeg da ikke snakke med nogen andre. Farvel, Marie!“

Spygigen talte aldrig om denne Sag til nogen Fremmede, men Kristian gav sit Hjerte Lust for nogle gode Venner og saa kom det snart over hele Byen. Nogle kaldte hende klog og nogle kaldte hende tosset, men hun blev ligegodt den hun var.

Mellem Peder Hansens og Gaardmandens begyndte nu efterhaanden Forholdet at blive bedre. Gaardmanden saa jo, at det var skikkelige Folk og at de hverken vilde falde ham eller Segnet til Byrde! de vilde da ogsaa saa gerne hjælpe ham med hvad de kunde. Tilslidst fik ogsaa hans Børn Lov til at gaa ind til Naboens, han var jo vis paa, at de tog ingen Skade af det. Og endelig blev der da saadan et venligt Forhold imellem de Unge, af begge Huse, saa de vidste ikke andet end de var Sødsfende; ja det blev endnu varmere, for der udviklede sig tilslidst et Kærlighedsforhold imellem Povl, den raske Murer og Peder Hansens Maren.ovre hos Træffemandens, hvor de var saa fri, der blev det snart kendeligt, men for andre Folk i Byen blev det en stor Hemmelighed. Ole og hans Søster Stine saa det med Glæde, men Povls Forældre kunde kun se det med Betynring thi de anede jo den Sorg og Modstand som de Unge maatte faa. Men hvad skulde de vel gøre. Naar de havde advaret Sønnen, og han havde erklæret, at han aldrig kunde faa

Lyst til nogen anden, saa maatte de jo lade Sagen gaa sin egen Gang, og nøjes med, at anbefale den i Guds Bold og Baretægt. De bad ham alligevel om at rejse et andet Sted hen, men han svarede, at om han saa rejste til Verdens Ende saa glemte han hende aldrig. Den eneste Forandring, der vilde ske, ved at rejse bort var, at han vilde blive tungsinbig og uskiftet til Arbejde. Ja, han maatte da ikke tale til hende om Kærlighed, saalænge der ikke var bedre Udsigter! Det lovede han og det kunde han let holde, for hvert Ord de talte sammen, det havde jo Kærlighedens yndige Duft, hvad de saa end sagde til hverandre. Saadan stod Sagerne Sommeren over.

Nu kom Efteraaret med sine kolde Storme. Det begyndte at blive uhyggeligt i Haverne, men de Unge holdt ud saalænge som muligt. Men da Aftensædet begyndte da blev jo Legen forbi for Pigerne. Nu begyndte ogsaa Træskomandens Kone at blive sygelig og maatte tilsidst lægge sig. Hun havde jo ellers, tilsyneladende, været mindre elskværdig end de øvrige Medlemmer af Familien. Lidt gnaven og lidt mistroisk havde hun været; det kom vel nok af hendes Sygelighed, men havde hun ikke været en god Moder, saa havde hun heller ikke haft saa gode Børn. Nu Sygdommen tog til, blev hun med hver Dag mildere og roligere.

Ole havde en Dag kørt Doktoren bort og saat Lægemidler med hjem. Peder Hansen vilde gaa ind med disse. Den Syge laa i deres eneste Stue, Manden sad ved hendes Seng og de ældre Børn stod ved Siden, men de mindste påsejede deres Leg, som om der var intet i Vejen.

„Her har jeg nogen Medicin,“ sagde Peder Hansen og traadte frem i Stuen.

„Herre Gud! skal jeg have alt det i mig, og det til ingen Nytte,“ sagde Konen.

„Ja, det ved du jo ikke, Moder!“ sagde hendes Mand.

„Jo, jeg er saa vis paa, at jeg skal dø og aldrig rejse mig af dette Leje.“

„Det fortæller du os saa tidt, Moder, og det gør os saa ondt.“

„Ja, jeg kunde jo nok lade som jeg trode, at jeg kunde leve, men saa kunde jeg ikke tale rent ud med jer; og der er vist ikke Tid til at gøre mange Omsvøb.“

„Sørger du da ikke over, at du skal bort fra dine smaa Børn?“ spurgte Peder Hansen.

„Na, nej. Siden jeg er bleven vis paa, at jeg skal dø, saa sørger jeg ikke. Før den Tid blev jeg pint baade af Haab og Frygt. Nu tror jeg, at jeg kan dø ligesaa rolig som den gamle Jakob og sige: Se, jeg dør, men Gud skal være med Eder.“

„Ja, det er godt du er saa frimodig. men se, hvor dine Børn, de staar og græder.“

„Na Gud, kære Børn! kunde I dog bare lade være! Kan I ikke forstaa det, vi skal jo bare flytte, som vi har gjort før. Vi skal jo allesammen bo i et meget større og kønnere Hus oppe i Himlen, og nu rejser bare Moder lidt i Forvejen.“

Peder Hansen græd, tilligemed de andre. Hun blev ved:

„Se paa de smaa Børn, I Store! Se hvor glade og ubekymrede de passer deres Leg. I maa skamme jer, naar I ser paa dem. Saadan er det Vorherre vil have os, frimodige og ubekymrede for hvad der skal komme. Na ja! Bare Povel vilde komme snart! I Morgen maa han ikke gaa paa Arbejde. Han kan vel nok saa Raad til at blive hjemme. Ikke sandt, Fader?“

„Jo, han kan.“

„Naa, ja, saa er det godt.“

Peder Hansen kaldte Træskomanden hen til en Side og sagde:

„Hør, dersom I trænger til noget, Penge eller hvad vi har, saa maa I dristig komme. — — Det var jo skammeligt skulde saadan en Kone dø.“

„Nej, dersom hun dør, saa er det nok rigtigt,“ sagde Træskomanden og astørrede en Taare. „Du skal ellers have mange Tak for det gode Tilbud, vi kommer vel nok til at benytte det.“

Peder Hansen gik lige ind i sin Gaard og kaldte sin Kone ind i Stuen.

„Hør, Moder, vi er noget Rak, er vi!“

„Hvad er det du siger, vor Fader?“

„Ja det siger jeg. Vi er, Fanden ta'e mig, noget Rak.“

Ole var imidlertid kommet ind ad Døren.

„Hvor kan du hitte paa det, vor Fader? Saadan plejer du jo aldrig at sige,“ udbrød den forfækkede Kone.

„Ja, men jeg har tænkt paa det saa længe. Og det er dog som jeg siger: Vi er noget Rak imod Træskomandens. Nu ligger hun derinde og er lige ved at dø og skal bort fra Manden og de stakkels smaa Knyb — jeg forsikrer for, det skar mig i Hjertet da jeg saa det — og saa ligger hun der saa glad og saa mild og sætter Mod i de andre — og er rejsefærdig, jo før jo heller; bare for det hun stoler paa Vorherre. Hvilkens af os kunde være saadan, i de Omstændigheder? Kunde jeg eller kunde du?“

„Ja, jeg ved det ikke.“

„Men jeg ved det, for det kunde ingen af os. Og det er jo nogle mageløse Mennesker i alle Maader, haade de og deres Børn. Har du ikke lagt Mærke til, at vore Børn er blevet meget bedre siden de kom i Omgang med de Folk, de hverken lyver eller er visnæsede. Ja, Ole staar og hører paa

det, men det kan være det samme. Den Gang de kom her-
til med to Læs Flyttegods, da sagde jeg, de var noget Rask;
nu siger, jeg vi er noget Rask imod dem og det staar jeg ved."

Med disse Ord for han ud af Døren igen og Ole gik
med, hvorved Konen blev overladt til sine egne Betragt-
ninger, der dog ikke plejede at gaa meget dybt.

Aftenen efter sad Povl i en Krog ude i Peder Hansens
Have. Maren kom ud til ham. Han sprang op, han knu-
gede hende til sig og sagde:

"Moder er død, Maren! — aa, Moder er død! Hun
er død fra alle sine Børn; og de kunde saa daarlig undvære
hende. — Nej, hun kommer aldrig mere til os, naar de nu
bærer hende bort."

"Ja, men I kommer til hende, hos Vorherre."

"Det sagde hun ogsaa. Hun sagde, at hun rejste bare
lidt i Forvejen. — Jeg var den sidste hun talte noget rigtigt
med; de andre maatte gaa ud. Og ved du saa hvad hun
vilde mig. Hun sagde: Povl, min Dreng! og saa trykkede
hun min Haand saa jeg kan føle det endnu. Du holder jo
saa meget af Peder Hansens Maren. Er det nu ogsaa rigtig
Alvor? Er det nu ikke hendes glatte Ansigt du har faat
Øyst til, eller hendes Penge. Dersom hun nu ikke havde
mere end Klæderne til Kroppen, brød du dig saa noget om
hende. Ja, det kan du stole paa; Moder, sagde jeg. Og
naar nu Stadsen gaar af hende og hun bliver gammel og
runken, kan du saa ogsaa holde af hende, hvad, min Povl?
Ja, Moder, jeg holder af hende fordi hun er saadan en god
Pige — og fordi hun gør saa meget ud af mig. Ja, ja
Povl, der lattede du en Sten af mit Hjerte, men der er en
endnu. Nu tror jeg dig, men andre Folk, de vil kanske ikke
tro dig saa godt. Vil du nu love mig, at du vil aldrig tage
hende, uden Forældrenes Samtykke? Nej, Moder, nu stiller

du os jo ad! Vil du tage al min Lykke med dig i Graven? Nej, jeg vil bare sikre din Lykke og bort ærlige Rygte. Men hvor skulde jeg nogensinde faa deres Samtykke? Det lader du Vorherre sørge for; du kender ham jo nok. Pool, mit kære Barn, skal jeg saa dø rolig? Ja, du skal Moder, jeg vil nok nøjes med den Lykke, som Gud vil unde mig. Saa-
dan har jo mine Forældre baaret dem ad. Og saa knugede hun min Haand og saa skinnede hendes Øjne, saa var det ligesom hun var forløst fra alle Jordens Sorger."

"Sørger de nu alle, ligesaa meget som du?"

"Ja, men de gaar mere roligt mere stille med det; for jeg var altid hendes egen Dreng, sagde hun. — Kan du nu være min Moder, Maren, for jeg skal have saadan et blødt Hjerte, at hælde mit Hoved til."

"Kære Pool, jeg kan ingen Ting. Jeg har ingen Ting lært, af Godt at være, uden hvad jeg har set hos jer."

"Men du har mig dog saa kær?"

"Ja, og staar dig saa nær."

"Ja, saa behøver du heller ikke at lære mere, for at være min Trost og Glæde."

Hun kom da saa i Jorden, Træskomandens Kone. Der blev plantet Blomster paa hendes Grav og de grode saa godt, endda det var det kolde Efteraar; men de blev ogsaa vandet med varme Taarer.

Nu gik alt sin rolige, jævne Gang, ja, det gik næsten alt for roligt imod den varme, livlige Sommer. Ole havde jo nok nogle rare lange Vinterastener inde hos Naboens. Sommetider kom ogsaa Kristian Nielsen derop og undertiden kunde de da saa Træskomanden til at fortælle noget for dem. Det gik kun trøst i Forstningen, efter Konens Død, for han var saadan kommet i Vane med at tie. Men Vorherre lægede efterhaanden hans Hjerteskaar, om ogsaa Arret blev tilbage.

Han havde tjent i mange Aar hos saadan en god Præst og der var hans Aand bleven vækket for al Slags Godt. Han sagde en Gang: Havde jeg ikke kommet til den Præst, saa havde jeg været saadan en Stakkel som de fleste er, i min Stilling, men han gjorde mig til en rig og lykkelig Mand; fordi han lærte mig, at leve for noget højere end Mad og Drikke.

Men de stakkels Piger, Peder Hansens Døtre; de maatte da sidde og trælde for Rokken og kunde aldrig komme nogen Steder. Og det var nu værst for Maren, kan man vide. Poul døjede jo vel nok lige saameget, for de kunde næsten aldrig komme sammen. Han kunde da nok en enkelt Gang lave sig et Grinde derind, men saa var der jo altid saamange Dine, at tage sig i Agt for. De kunde følges ad en sjelden Gang paa Kirkevejen, men der maatte de ogsaa passe paa. De længtes og de sørgede. Da fik Poul en Gang bygget sig et Lustkastel; han havde nu ingen andre Huse at bygge om Vinteren. Han vilde gifte sig med Maren, de skulde bo hos hans Fader, han vilde mure om Sommeren og lave Træsko om Vinteren. Maren skulde lære at sy hos hans Søster; saa kunde de nok tjene Føden. Han vilde ikke forlange en Smule Medgift hos hendes Fader, den tykke Madstræver, saa fik han hende nok. Han talte med Ole om det. Ja, han syntes da nok det kunde gaa an og han skulde da idetmindste hjælpe til, det han kunde. Poul talte med sin Fader om det; han rystede paa Hovedet og gav ham kun daarligt Haab, men han havde da ellers ingen Ting imod det, hvis det kunde lade sig gøre.

Saa skulde da Poul til det. Hu, hu! hvor det gøs i ham naar han saa den tykke Mand gaa saa majestætisk inde i Haven. Sommetider fik han Lyst til, i et Spring at sætte over det forhøjede Havegærde, i den Tanke, at man ligesaa

godt kan springe i det, som krybe i det; men det passede jo ikke for en Frier, at komme frem med et Lustspring.

En Søndag Eftermiddag gik Peder Hansen ganske alene ude imellem Staffene, for det var nu den Slags Naturskønheder han satte mest Pris paa; hvad der ikke ligesvem kunde sættes Pris paa, det var nu sjældent, at det kunde blive kønt for ham. Povl saa ham og tænkte: nu eller aldrig! Han gik derhen.

„God Dag, Peder Hansen. I er ude at se paa Staffene!

„Ja. Det er dog skammeligt, jeg kan ikke huske hvor mange Læs der er i denne Staf.“

„Beed I hvormange Læs der er i de andre?“

„Ja, i hver en.“

„Men saa kan vi jo regne det ud.“

Povl fik at vide hvormange Læs der var i den nærmeste Staf, saa tog han en lang Vægte og maalte den efter alle Veder, derpaa tog han sin Lommebog og satte et Regnestykke op; alt under Peder Hansens stadige Beundring. Da Regningen var færdig erklærede Manden Stykket for rigtigt, nu kunde han huske det var saadan. Og han vilde gerne give 10 Daler til, at Ole kunde regne saadan. Povl svarede:

„Det kan jeg lære ham for slet intet, i disse lange Af-tener. Men jeg er ellers kommet herhen for at bede jer om noget, og det er endda ikke saa lidt.“

„Lad os høre?“

„Det er, om jeg maa saa Maren, jer Datter.“

„Det skal du saa Ket i, det er heller ikke saa lidt. Men vil hun have dig?“

„Ja, hun tager aldrig nogen anden.“

„Haa, haa!“

„Nu falder det jer jo straks ind, at det er for Medgiftens Skyld, men det er dog fejl; jeg forlanger hverken Penge eller noget med hende; for det er kun hende selv jeg bryder mig om.“

„Ved du hvad jeg tror, Povel?“

„Nej.“

„Jeg tror du er en udmærket Regnemester.“

„Na, der er da Maade med.“

„Men denne Gang har du regnet fejl. Du har tænkt, naar jeg nu kommer saa ensfoldigt med det og forlanger ingen Ting med hende, saa kan han ikke sige Nej, men naar han saa giver de andre Børn noget, saa faar hun ogsaa. Men du har regnet fejl, for du faar hende slet ikke.“

„Hvad har I da imod mig, Peder Hansen?“

„Ingen Ting. Hun faar kansse aldrig saa ordentlig en Karl som du er, men min Datter skal ikke være Huskvinde.“

„Men saa kan I jo give os et lille Sted.“

„Det kunde jeg sgu ogsaa, hvis jeg kunde være det bekendt, men man maa ogsaa lave det saadan, saa man kan være imellem andre Menneſter.“

„Jeg mente det var en Vre for jer, naar Folk fik at se, at I ikke foragtede en fattig Karl.“

„Det er saa langt fra at jeg foragter dig og din Familie, for jeg ved godt, at der er ikke ret mange fattige Folk som I er, og kansse heller ikke rige; men dette er upassende, skal jeg sige dig; for lige Børn lege bedst!“

„Der er aldrig nogen, der kan blive saa lige som de, der elsker hverandre.“

„Ja, du har Ret paa en Maade, og jeg har Ret paa en anden. Men Povel! tjen mig i, at forlange en anden

Ting af mig. Skal jeg laane dig hundrede Daler paa dit ærlige Ansigt?"

"Nej, nu har jeg ingen Ting at bruge dem til."

"Se dig om efter en anden Pige, ud af din egen Stand; der bliver ikke mange, som siger Nej til dig."

"Det er altsaa kun Penge, det staar paa?"

"Kun Penge! Du har nok ikke megen Forstand paa Penge. Ved du ikke, at det er Penge, som regerer Verden."

"Jeg har ellers hørt, det skulde være Vorherre."

"Ja, det læser vi jo, men man kan jo da se, hvad Penge har at betyde. Du kan bare spørge den Mand, der kommer," sagde han og viste paa en fin Herre, som kom hen imod dem.

"Hvad er det for en?"

"Det er Købmand Møller."

"Ham, Kommissionæren, Agerkarlen?"

"Ja, det kalder de ham; men det er ellers en meget ordentlig Mand."

Nu gik Povel, den Stakkel! og hans Plads blev indtaget af Købmand Møller, der udviklede Planen til "en ganske overordenlig fordelagtig Geschäft". Det vil vi nu ikke høre, men derimod heller lytte efter, hvad Ole sagde til sin Fader den samme Aften, da de var ene.

"Povel har nok talt med jer i Dag."

"Ja, han har. Ved du hvad det var om?"

"Ja, og jeg ved ogsaa hvad I har svart. Nu har han bestemt sig til at rejse til Australien for at grave Guld."

"Han er jo tosset! Det er slet ikke sikkert, at han slipper levende tilbage."

"Nej, men han siger ogsaa, at han bryder sig ikke om at leve, naar han ikke maa faa Maren."

"Det var dog en Skam, den kønne, raske Karl!"

„Ja, men det er jer Skam.“

„Na, det er nok ikke saa alvorligt ment.“

„Det er dog sandt hvad I sagde, den Gang I kom inde fra Træskomandens, da Konen var ved at dø.“

„Hvad sagde jeg?“

„At vi var noget Rask imod dem.“

„Hm, hm! — — Ja, men vi har det dog meget bedre.“

„Det tror jeg ikke.“

„Se, det er dog tungt for ham, at han ikke kan saa Maren, fordi han er fattig.“

„Men det er jo ligesaa tungt for Maren, at hun ikke kan saa ham. Ellers ved I da nok, at de lever meget glædere end vi. Hvad kan det hjælpe med jere mange Penge, I er jo aldrig glad over dem. Enten er I bange for, at miste de I har, eller I pønser paa, at saa nogle flere.“

„Men vi har dog fuldt op, baade ude og inde.“

„Ja, hvad kan det hjælpe, naar vi ingen Glæde har af det. Se vore Naboer, de ere godt fornøjede med de Smuler de har — —.“

„Men kunde de hugge en rig Gaardmandsbatter, saa gjorde de det kanske nok.“

„Syppigen vilde dog ikke have Kristian Nielsen.“

„Ja, ja, vi har dog det, de maa lede efter.“

„Det er fejl, for de leder aldrig efter det og de faar dog alligevel hvad de har Behov. Nej, de har det, som vi maa lede efter; for de har deres store Glæde og Trøst fra Vorherre. De er baade bedre end vi, og ogsaa mere lykkelige. — Maa saa Povel ikke saa Maren?“

„Nej gu maa han ej. Jeg har jo sagt min Mening!“

„Samen er det da Løgn, hvad jeg siger?“

„Na, der kan jo nok være noget i det, men det kan ikke forslaa. Hør, naar du ser Povel, se saa at saa ham snakket

af med den Rejse — men det maa ikke komme fra mig, forsaar du!”

Et Aar gik. Lyffens Hjul drejede sig en Omgang; det nederste kom øverst, det øverste kom nederst.

Povls gamle Mester, som havde lært ham Haandværket og hos hvem han havde arbejdet længe som Svend var død, og havde tilskrevet ham nogle hundrede Daler. Povel var kommet ind i hans Bedrift og tjente godt. Der var store Udsigter til, at han om et Par Aar kunde fremstille sig som en værdig Vejler til Peder Hansens Datter, værdig efter Mandens Begreb. Saa kommer Ole farende ind til Træskomandens en Aften og ser saa underlig ud.

„Hvad Nyt?” siger Povel.

„Ja, det er baade Ondt og Godt. Det Gode er, at nu er der slet ikke en Smule i Bejen for, at du kan saa Maren, hvad Dag du vil.”

„Ja, er det sandt, saa er det ogsaa en god Nyhed,” siger Povel og springer op.

„Men vi faar vel tage det Onde med,” siger Træskomanden.

„Det er,” svarede Ole med brudt Stemme, „at vi er tiggefærdige, hele Familien.”

„Gud fri os! Hvordan er det gaat til?” spørger Povel og tager sin Ben om Halsen.

„Det er saadan, at Købmand Møller er rendt til Amerika med 16,000, som var min Faders. Nu skal vor Gaard sælges, og der bliver kanske ikke saameget som mine Forældre kan leve af, paa deres gamle Dage. Og alle vi Børn skal saa ud at tjene.”

„Det var dog en mageløs Forandring,” sagde Træskomanden.

„Ja,“ svarede Ole og hans Dine stod fulde af Taarer. „Men det er færdig at harme mig mest, at jeg skal græde over de raadne Penge, det er saadan, at man er opdraget til at tilbede dem; nu kan man se hvad de er værd.“

„Saa er der vel en farlig Sammer derinde?“

„Ja, det har du nok Ret i. Min Fader og min Moder, de har sidet hver i sin Krog i flere Timer og grædt næsten bestandig — ja, I saa vel nok den fine Vogn, der førte ind hos os; det var Øvrigheden, saalænge er det siden. Mine Forældre vilde aldrig høre et Ord, hvad jeg sagde, for derinde var jeg ellers rast nok paa det; saa kunde jeg ikke holde det ud længer — men nu jeg er kommet ind hos jer, mine bedste Venner! saa falder mit Mod ogsaa.“

„Du kommer dig nok, Ole, for du har Forstand paa, at Lykken sidder ikke i Pengeffabet, men lidt højere oppe.“

„Ja, det har jeg lært hos jer. Ja, Gud ved hvor jeg ellers skulde have haaret dette Smæk.“

„Men dine Forældre, som, saa at sige, ikke har haft anden Gud end deres Rigdom, dem frygter jeg mere for.“

„Maasse de nu kan lære at kende en bedre Gud, saa er det endda en stor Lykke. — Men hvor mon vi nu skal faa Tjenester, alle vi Børn?“

„Ja, Maren skal da ikke tjene andre end mig; hvis jeg maa raade,“ sagde Poul.

„Maa jeg ogsaa tjene dig, Poul; saa vil jeg være Murerdreng.“

„Du er 24 Aar, Ole.“

„Ja, men jeg er ellers ganske nem til at lære.“

„Nu kan vi jo se os om. Mon der ikke skulde blive en bedre Plads?“

„Det er ligemeget, jeg vil være hos dig, for jeg skammer mig ved at være andre Steder. Folk ved jo nok, at min

Fader har haft at gøre med den Gavthv. — Men jeg maa ind til mine Forældre; jeg har ikke No til at være her.“

„Ja, du skal ikke snakke til dem førend de begynde selv, for det piner dem bare, men det er bedst, at I passer lidt godt paa dem,“ sagde Træskomanden.

Der forløb saa nogle onde Dage, inde hos Gaardmandens. Konen sank rent sammen og blev helt syg af Kummer. Denne Sygdom reddede maasse hendes Forstand, men hun kom aldrig til Kræfter mere. Men Peder Hansen var for kraftig en Natur til at bukke under for et Slag, om ogsaa det var stærkt. Han gik nok ligesom i en Døs et Par Dage, men saa mandede han sig op. Han kørte til Købstaden og gik fra den ene Lovkyndige til den anden, han vilde have anlagt Sag, for at faa sine Penge tilbage. Men fra dem alle fik han den Bessked, at hans Sag var haabløs, indtil han endelig standsede hos en rigtig Lovtrækker, der smurte ham om Munden med store Løfter. De begyndte nu en Proses, som Peder Hansen naturligtvis tabte. Den kostede ham nogle hundrede Rigsdaler og forbittrede hans Kreditorer saaledes, at de nu gik frem imod ham med den yderste Strængighed. Gaarden blev solgt og de reddede kun lidt Bohave og Sengklæder. Men Konen døde inden de flyttede fra Gaarden; de vidste da heller ikke den Gang hvor de skulde hen. Nu var da endelig Peder Hansens Mod gaat med, og saa en otte Dages Tid efter Begravelsen hentede Ole sin Ven Povl derind.

„Nu kommer jeg igen; om jeg saa maa faa Maren,“ sagde Povl, „for nu har jeg købt mig et Hus og sidder i en god Næring og nu kan I og jere Børn saa godt være hos mig, saalænge I vil.“

Da gav Peder Hansen sig til at græde som et Barn og sagde:

„Povl, Povl! det har jeg rigtignok ikke fortjent af dig, at du skulde være saa god imod mig; saadan som jeg mistænkte dig for, at du tog efter Penge. Na Gud dog, jeg har aldrig drømt om, at der kunde være saadanne Menneſker til!“

„Ja, da var det jo godt, at I fik det at vide,“ sagde Ole. „Man skal lære saalænge man lever. Var vi nu bare ude af denne Nede og inde i Povls ny Hus, for der skal vi til at begynde et nyt Liv. Men mit Liv, det bliver det allernæste, for jeg skal leve i ny hvide Buſer, naar jeg nu skal være Murmester — hej, det er sandt! jeg skal vel være Dreng først. — — Og I som er saadan en Mester til at lave Riber og Grebe, I kan jo mere jer med det, hvis I har Lyſt. Føde og Klæder skal I ikke ſørge for, saalænge nogen af os lever — eller saalænge Vorherre lever. Stine, hun kan komme ud til Kristian Nielsens at tjene; det er jo en god Plads, og hvem ved, hvad det kan blive til med Tiden.“

„Naa, Ole, du kan rigtignok gøre Beſked!“ sagde Povl.

„Det kan jeg ſagtens, for nu klarer det jo op for os igen, da vi er forſørgede allesammen. Men dersom ikke det Raf, Træſkomandens, var kommet hertil, med deres to Læs Flyttegods, saa ved jeg rigtignok ikke hvordan det skulde gaat os.“

De fik da ſaa ſnart overſtaaet Flytteriet og den Sorg og Skam, ſom fulgte med det og det blev ſaa indrettet altſammen ſaadan ſom Povl og Ole havde foreſlaaet det. Det er viſt ikke værd at ſe til dem inden de er kommet rigtig ud af de gamle Følde og ind i de ny. Lad os hellere hie et Par Aar og ſaa beſøge dem en Søndag Aften, da hele Fa-

milien er samlet i Povls Have, for nu er der jo blevet en Familie af de to forhenværende Naboer; saa underligt kan det gaa. Og de Unge, de følger deres gamle Skif og leger og synger. Der er nu Sypigen og hendes Del af Verden, de bor ellers hos Træskomanden. Saa er der vor Ole, endvidere Povl og Maren og Træskomandens yngste Børn. Endelig er der to Gamle, det er den tykke Peder Hansen, ja, nu er han da sundet lidt, og saa Træskomanden. De sidder paa en Bænk i Haven og Træskomanden har Povls lille Søn paa Skødet. Man skal jo lytte til de Gamle, siges der og det vil vi nu ogsaa en Gang, for det er vist meget rigtigt, men man maa heller ikke glemme at se paa de Unge.

„Det er da et dejligt Vejr i Aften,“ siger Peder Hansen. „Og se hvor det dog gror og blomstrer allevegne, her i denne ny Have!“

„Ja, men de Blomster, der løber og hopper, det er dog de allerfjæreste — ja, og saa denne lille søde Blomsterknop!“ sagde han og kysjede Povls Dreng.

„Hm, hm! Naar jeg tænker paa det, saa er det dog underligt, at jeg er bleven saa godt tilpas paa mine gamle Dage. Mens jeg var i Gaarden, der gik jeg altid og frygtede for Alderdommens Besværligheder; jeg kan jo ogsaa nok mærke, at jeg bliver vovere med Aarene; men hvad gør det, naar jeg bliver gladere og gladere.“

„Det har du Ret i, for det er Glæden, den rigtige vedvarende Glæde som vi skal leve for, baade her og hijsset. Det er Glæden som Gud har skabt os til og som Vorherre har købt os til.“

„Na Gud, hvor jeg dog var taabelig da jeg trode, at Lykken og Glæden var kun i min Pengesæk. Jeg gjorde Nar

ad dig for din Fattigdom og tænkte ikke paa, at det var mig der var fattig."

"Ja, nu vil vi ikke høre et Ord mere om Fattigdom; for nu er vi jo rige allesammen," sagde Ole, der kom hen til dem."

"Det er sandt, hvad du siger, min Dreng, ja Gud ffe Lov," svarede hans Fader.

Indhold.

	Side
Den ny Adel	1
En Gaardmand paa sytten Aar	53
Alle vinder	106
To Pærs Flyttegods	146

1000000

